

TILINPÄÄTÖS 2023

SOTKAMON KUNTA

1 TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1. Kunnanjohtajan katsaus.....	1
1.2. Kunnan hallinto	2
1.3. Yleinen ja oman alueen talouden kehitys.....	4
1.4. Olennaiset muutokset Sotkamon kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	6
1.5. Arvio tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä sekä epävarmuustekijöistä.....	23
1.6. Henkilöstö	26
1.7. Ympäristötekijät.....	28
1.8. Elinkeinot ja elinvoima.....	28
1.9. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	31
1.10. Työllisyys	33
1.11. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	37
1.12. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	39
1.13. Rahoitusasema ja sen muutokset	44
1.14. Kokonaistulot ja -menot.....	47
1.15. Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	50
1.16. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	53
1.17. Tilikauden tuloksen käsittely.....	61
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	62
2.1. Hallinnon toimiala.....	62
2.2. Sivistyksen toimiala.....	80
2.3. Ympäristö- ja tekninen toimiala.....	95
2.4. Tuloslaskelma.....	108
2.5. Investoinnit	109
2.6. Rahoituslaskelma	116
2.7. Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta	117
2.7.1. Yhteenveto sitovuustasoittain	117
2.7.2. Yhteenveto nettoeroista poikkeamittain.....	120
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	123
3.1. Kunnan tilinpäätöslaskelmat.....	123
3.1.1. Tuloslaskelma.....	123
3.1.2. Rahoituslaskelma	124
3.1.3. Tase	125
3.2. Konsernilaskelmat.....	128

3.2.1. Konsernin tuloslaskelma	128
3.2.2. Konsernin rahoituslaskelma	129
3.2.3. Konsernitase.....	130
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	133
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	133
4.1.1. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	133
4.1.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	133
4.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	135
4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	140
4.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	146
4.3.3. Vakuutuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	151
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (Vesihuoltolaitos)	156
5.1. Toimintakertomus.....	156
5.2. Talousarvion toteutuminen	161
6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	173
7 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA.....	174

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2023 alussa covid-pandemian suorat vaikutukset olivat jääneet taakse, mutta monia asioita varjosti tuolloin jo lähes vuoden jatkunut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Tämän sodan ja covid-pandemian seurauksena olemme saaneet tottua talouden nopeisiin käännteisiin ja muutoksiin. Pörs-sikurssit maailmalla ja meillä ovat kokeneet suuria sekä nopeita heilahteluja. Inflaatio ja korot ovat käyttäytyneet poikkeavalla tavalla verrattuna aiempien vuosien ennusteisiin ja odotuksiin. Sodan varjo on näkynyt globaalissa kehityksessä. Sota on jakanut entistä vahvemmin maailmaa lännen ja idän välillä muodostaen niin talous- kuin voimablokkeja sekä ideologisia vastakkainasetteluja.

Vaikka talouden epävarmuus kasvoi vuonna 2023 niin Sotkamossa säilyi monella tasolla hyvä kehitysmuotoinen tekeminen ja ilmapiiri. Työttömien määrä oli alimmillaan vuoden aikana 4 prosenttia ja uusia yrityksiä perustettiin Sotkamoon 69. Vuoden 2023 lopussa tuli tieto sotkamolaisten yritysten liikevaihdon kehittymisestä vuonna 2022 ja tämän tiedon mukaan yritysten liikevaihto ylitti ensimmäisen kerran miljardin euron rajan. Kunnan suurten investointien, yläkoulu sekä lukio-kirjasto, rakentaminen käynnistyi ja Kontinjoen päiväkotit valmistui. Itärinteiden vuoden lopussa valmistunut infranhanke mahdollistaa tulevaisuudessa noin 3000 vuodepaikan verran matkailurakentamista.

Sotkamon kunnan alkuperäiseen talousarviossa vuoden 2023 alijäämäksi arvioitiin reilut 2,5 miljoonaa. Vuoden lopullinen tulos toteutui selkeästi arvioitua heikompana. Suurin syy tähän heikkoon tuloksen oli tulopuolen selkeä jälkeä jääminen arvioidusta. Valtionosuudet ja sijoitus-/osinkotuotot jäivät yhteensä 3,2 miljoonaa euroa talousarvioluvuista ja sote-kuntayhtymän ajalta kirjattiin vielä vuodelle 2023 palkkaharmonisoinnin kuluja reilut 0,6 miljoonaa. Lisäksi korkokustannukset olivat selkeästi arvioitua korkeammalla tasolla. Näiden ja toiminnan kustannusten summana vuosikate jäi negatiiviseksi -3 051 911 euroa ja vuoden tulos -7 085 501 euroa alijäämäiseksi. Tulos on erittäin heikko. Sotkamon kunnan kustannukset omien palveluiden tuottamisessa ovat keskimääräisellä tasolla, mutta tällä hetkellä voimassa oleva valtionosuusjärjestelmä on varsinaisen valtionosuuden osalta Sotkamolle epäedullinen. Järjestelmä ohjaa väkisin siihen, että Sotkamon kunnan on hoidettava toimintansa suurimmalta osin verotulorahoituksella. Hyvän kuntatalouden takaamiseksi Sotkamon kunta käynnistää Kestävä kuntatalousohjelman, jonka aikana tarkastellaan kunnan tulo- ja menopohjat sekä palvelujen tuottamismallit.

Vaikka vuosi 2023 toteutui odotuksia heikompana talouden näkökulmasta, niin toiminnan osalta se oli Sotkamossa vahvaa kehittämisen ja kehittymisen aikaa. Investoinnit ja satsaukset, joita on tehty palveluiden kehittämiseen, elinvoimaan ja kunnan menestyksekkääseen tulevaisuuteen tulevat jatkossa tuomaan kunnallemme hyvää niiden talouden kuin tavallisen kuntalaisen elämän näkökulmasta tarkasteltuna.

Kiitokset kaikille kuntalaisille, kuntapäätäjille sekä kunnan työntekijöille vuodesta 2023. Sotkamo on valmiina tuleviin kasvun vuosiin.

Kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

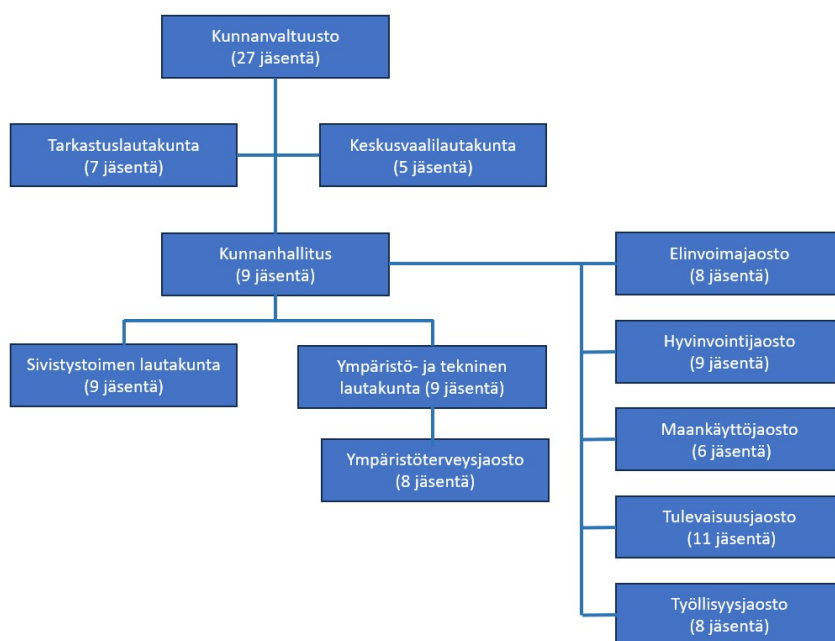
1.2. Kunnan hallinto

Sotkamon kunnan organisaatio muodostuu kunnanvaltuustosta, jossa on 27 valtuutettua ja kunnanhallituksesta, jossa on yhdeksän jäsentä. Kunnassa on lakisääteisten kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan lisäksi ympäristö- ja tekninen lautakunta ja sivistystoimen lautakunta.

Kunnanhallituksen alaisuudessa toimivat työllisyysjaosto, tulevaisuusjaosto, hyvinvointijaosto, elinvoimajaosto ja maankäyttöjaosto. Lisäksi kunnanhallituksen alaisuudessa toimivat nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto ja veteraaniasiainneuvottelukunta.

Kunnan järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen toimialaan: hallinnon toimiala, ympäristö- ja tekninen toimiala ja sivistyksen toimiala.

Kunnan luottamushenkilöorganisaatio 31.12.2023

Kunnanvaltuusto

Valtuutettuja	27
Puheenjohtaja	Unto Väisänen
I varapuheenjohtaja	Anne Lukkari
II varapuheenjohtaja	Jouko Korhonen
III varapuheenjohtaja	Sami Kilpeläinen

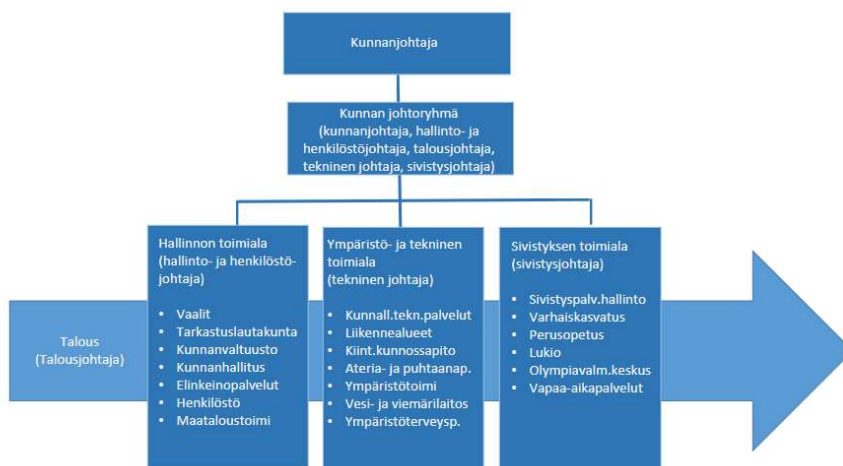
Kunnanvaltuuston paikkajakauma

Keskusta	11
Kokoomus	6
Vasemmistoliitto	4
Perussuomalaiset	4
Kristillisdemokraatit	1
Kansalaispuolue	1

Kunnanhallitus

Jäseniä	9
Puheenjohtaja	Juho Lukkari
Varapuheenjohtaja	Pentti Vihanto

Kunnan henkilöstöorganisaatio 31.12.2023

Kunnanjohtaja

Mika Kilpeläinen

Toimialat ja johtajat

Hallinnon toimiala	Riikka Boren
Ympäristö- ja tekninen toimiala	Harri Helenius
Sivistyksen toimiala	Merja Ojalammi

1.3. Yleinen ja oman alueen talouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talous luisui taantumaan vuoden 2023 kuluessa. Talouskehityksen odotetaan jatkuvan heikona vielä vuonna 2024, ja talous alkaa elpyä aikaisintaan vuoden 2024 lopulla.

Maailmaa ravistelleet kriisit Covid 19-pandemia ja Venäjän hyökkäysota Ukrainaan aiheuttavat pitkäaikaisia taloudellisia seuraamuksia, jonka lisäksi hintojen, kustannusten ja korkojen nousu sekä taantuma ovat entisestään heikentäneet talouden tilaa.

Nopean inflaation aika näyttää Suomessa jääneen taakse. Inflaatio pysyy maltillisena ennustevuosina 2024–2026. Energian hinnat ovat laskeneet edellisvuoden korkeista lukemista, ja niiden odotetaan laskevan edelleen. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa.

Suomen Pankin ennusteessa vuosille 2023–2026 bruttokansantuote supistuu 0,5 prosenttia vuonna 2023 ja 0,2 prosenttia vuonna 2024. Talouden toipumista rajoittaa investointien huomattava supistuminen. Heikoin tilanne on rakentamisessa, mutta myös palveluiden hyvä kasvu on pysähtynyt. Vuoden 2024 jälkeen BKT:n kasvu palaa pitkän aikavälin keskimääräisen kasvun tuntumaan. Kulutuksen ja investointien kasvu voimistuu ja vuodelle 2025 ennustetaan 1,5 prosentin ja vuodelle 2026 puolestaan 1,3 prosentin talouskasvua.

Maailmantalouden kasvua on hidastanut inflaatio ja korkojen nousu sekä geopoliittiset jännitteet. Inflaation nopea hidastuminen ja hyvä työllisyystilanne tukevat kuitenkin kasvunäkymiä jatkossa. Korkojen odotetaan myös laskevan aiempia odotuksia nopeammin. Tunnelmat rahoitusmarkkinoilla ovatkin olleet viime aikoina melko optimistiset. Maailmantalouden kasvu on 2,7 prosenttia vuonna 2024 ja vuonna 2025 3,0 prosenttia. Yhdysvaltojen talouskasvu on ollut selvästi nopeampaa kuin euroalueella koronakriisistä toivuttaessa. Euroalueella talouskasvua on hidastanut energian korkea hinta, ja Yhdysvaltojen talouskasvua on taas nopeuttanut elvyttävä finanssipolitiikka. Maailmantalouden tilan odotetaan kuitenkin kohenevan vuoden 2024 kuluessa ja tällä on positiiviset vaikutukset erityisesti Suomen vientiin.

Julkiseen sektoriin taloustaantumana voimakkaimmat vaikutukset välittyvät viiveellä. Julkinen talous onkin heikoimmillaan vuosina 2024 ja 2025. Julkisen talouden alijäämä syvenee tasapainottamisyri-tyksistä huolimatta, velkaantuminen jatkuu ja julkiset menot jatkavat kasvuaan. Julkinen velkasuhde ylittää jo 80 prosenttia vuonna 2026. Julkista taloutta heikentävät lähivuosina aiempaa huomattavasti heikompi verotulojen kehitys, sosiaaliturvamaksujen kevennykset sekä maksettavien sosiaalietuuksien, julkisen kysynnän ja korkomenojen voimakas kasvu. Julkisen talouden alimäärän odotetaan toipuvan hitaasti hallituksen merkittävistä sopeutustoimista huolimatta. Vasta vuodesta 2027 eteenpäin tilanne alkaa paranemaan, kun talous ja työllisyys kasvavat pikkuhiljaa sekä sopeutustoimien vaikutukset näkyvät.

Lähteet: Valtiovarainministeriö, taloudellinen katsaus, talvi 2023

Suomen Pankki, Suomen talous on taantumassa ja toipuminen takkuua, 19.12.2023

Kuntaliitto, Kuntatalouden näkymä heikentyi vuodesta 2025 alkaen, 20.12.2023

Kuntatalouden kehitys

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin. Korkokulujen kasvulta on suojannut pääosin kiinteäkorkoisten lainojen käyttäminen. Noin 50 kunnalla on lisäksi korolta suojaavia korkojohdannaisia.

Vuoden 2023 tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta. Maakunnista vahvimpaan tulokseen ylsivät Uusimaa ja Lappi, kun taas heikoimpana näyttäytyy Kainuu. Yksittäisen vuoden taloutta voi maakuntatasollakin heiluttaa yhden kunnan kertaluonteinen omaisuuden myynti tai alaskirjaus. Lisäksi sote-uudistuksen jälkeen samankin maakunnan sisällä talous voi näyttäytyä dramaattisesti erilaisena.

Kuntien vuoden 2023 tilinpäätösarviot ovat siinä mielessä poikkeukselliset, että kertaluonteiset erät paransivat tulosta miljardeilla. Verohännät paransivat tulosta 1,4 miljardilla ja takaisinperittävien valtionosuusien tulosvaikutus 0,5 miljardia. Manner-Suomen kuntien tilikauden tulokseksi muodostui 1,8 mrd. euroa, mutta ilman kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt alijäämäiseksi.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat lähivuosina pääasiassa hintojen kasvun vauhdittamana. Kuntahallinnon suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset, joita sopimuskorotukset nostavat edelleen n. 3 prosenttia vuonna 2024. Samanaikaisesti henkilöstökustannusten kasvua hillitsee työttömyysvakuutusmaksun alentaminen, jonka vaikutus ulottuu myös verotuloihin positiivisesti.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta laskevat vuonna 2024, sillä kuntien valtionosuuksia pienennetään merkittävästi nk. sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kasvua vuosina 2024–2027. Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua vuoden 2023 lopulla ilmeni, ettei syksyn talousarvion yhteydessä arvioitu sote-siirtolaskelmaan liittyvä valtionosuusleikkaus ollut riittävä. Jotta uudistuksen periaatteena oleva kustannusneutraalisuus kuntien, hyvinvointialueiden ja valtion välillä saadaan varmistettua, tehdään kuntien valtionosuuksista vielä lisäsiirto valtiolle. Hallitus päätti kuitenkin jaksottaa uuden lisäleikkauksen vuosille 2025–2027, jottei ennakoimattoman suuri leikkausvaikutus kohdistu valtionosuuksiin vielä vuonna 2024 tilanteessa, jossa suuri osa kunnista oli jo päättänyt vuoden 2024 talousarviostaan.

Lähteet: Valtiovarainministeriö, taloudellinen katsaus, talvi 2023

Kuntaliitto, Kuntatalous asettui tasapainoon vuonna 2023 – taloutta avittivat huomattavat poikkeuserät, tiedote 6.2.2024

1.4. Olennaiset muutokset Sotkamon kunnan toiminnassa ja taloudessa

Sote-uudistus

Kuntien toiminnan ja talouden näkökulmasta vuosi 2023 oli historiallisen merkittävä, sillä pitkän valmisteluajan jälkeen sote-uudistus tuli viimein toteutusvaiheeseen. Vuonna 2023 kuntien tulo- ja menorakenne on muuttunut täysin edellisvuosista. Tämän uudistuksen vuoksi tilikausien 2023 ja 2022 vertailu ei ole suurimmalta osin mahdollista.

Hyvinvointialueet aloittivat Suomessa toimintansa vuoden 2023 alusta lukien. Sote-uudistuksen tavoitteena oli, että se ei parantaisi eikä heikentäisi kunnan rahoitusasemaa, mutta sillä parannettaisiin kunnan talouden ennustettavuutta ja hallittavuutta. Muutoksen yhteydessä kunnallisrahoitusveroprosentteja alennettiin 13,26 prosenttiyksikköä ja peruspalveluiden valtionosuuden laskennallisista kustannuksista siirtyi hyvinvointialueelle keskimäärin 70 prosenttia.

Uudistuksen ennustettiin tuovan ainakin alkuvaiheessa epävarmuutta kuntien taloudelliseen tilanteeseen erityisesti rahoitusasemaan. Sote-uudistuksen vaikutukset vaikuttivat erityisesti kunnan tulopohjaan, joka rakentuu pääsääntöisesti verotuloista ja valtionosuuksista. Epävarmuus ja ennustamattomuus varjosti kuntasektoria koko vuoden 2023.

Epätietoisuus valtionosuuslukujen oikeellisuutta ei koskenut kuitenkaan pelkästään kuntia, vaan valtion taholta muutoksia on tehty läpi vuoden. Vielä aivan vuoden loppupuolella valtiovarainministeriö teki laskelmapäivityksiä vuoden 2022 verotuksen valmistumisen vaikutuksista sote-siirtolaskelmaan ja kuntien valtionosuuksiin. Kuntien valtionosuuksiin kohdistettiin 415 miljoonan euron lisäleikkaus vuosille 2024–2027, joka samalla tuplasi aiemmin ilmoitetut soteuudistukseen liittyvät valtionosuuksiin kohdistetut vähennykset. Tieto kuntiin annettiin samaisena päivänä, kun kuntien tuli ilmoittaa veroprosenttinsa vuodelle 2024 ja suurimmalla osalla kunnista vuoden 2024 talousarvio oli joko jo käsitelty hallituksessa tai valmiina käsittelemään varten. Ajankohta oli erittäin huono, sillä mahdollisuus muuttaa talousarvion tulorakennetta oli käytännössä mahdotonta.

Valtiovarainministeriö kuitenkin tiedotti muutamaa päivää myöhemmin, että valtionosuuksien vähennyksiä ei olla pienentämässä, mutta ne kohdistetaan uudelleen vuosille 2025–2027. Tästä huolimatta valtionosuuslaskelmat vuodelle 2023 eivät täysin vastannet aiemmin ilmoitettujen tietojen kanssa.

Sotkamon kunnan vuoden 2023 talousarviota laadittaessa valtionosuudet on arvioitu erityisesti Kuntaliiton antaman kuntakohtaisen ennakkollisen valtionosuuslaskelman perusteella, joka taas pohjautuu valtiovarainministeriön antamiin tietoihin. Valtionosuudet jäivät n. 1,8 milj. € alle talousarvion, jolla on merkittävä vaikutus kunnan tulopohjaan.

Kun edes valtiovarainministeriö ei tiedä kuntakohtaisten valtionosuuslaskelmien oikeellisuutta, niin kuntien on mahdotonta ennustaa rahoitusasemaansa. Valtionosuuslaskelmien tarkistusten syistä vallitsee yhä edelleen paljon epäselvyyttä, eikä valtiovarainministeriö ole onnistunut niitä tiedottamisellaan poistamaan. Sote-uudistukseen liittyvän rahoitusjärjestelmän muutoksen vaikutukset ja siihen liittyvä epävarmuus tulee näkymään vielä tulevien vuosien valtionosuuksissa.

Huomioitavaa on, että kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä tulevina vuosina.

Henkilöstökulut

Kuntasektorilla paineita aiheuttaa etenkin kustannusten nopea nousu, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntahallinnon suurimman kuluerän ja vuoden 2023 sopimuskorotukset kertaerineen nostivat palkkoja tavallista enemmän. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat edelleen henkilöstökustannuksia vähintään 3 prosenttia vuonna 2024. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämissuunnitelman vuoksi. Kunta-alan työehtosopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 %.

Sotkamon kunnan henkilöstökustannukset arvioitiin vuodelle 2023 olevan noin 28 milj. €, joka ylittyi n. 1 milj. €. Talousarviossa palkankorotusprosenttina käytettiin 3 %. Tämä ei kuitenkaan ollut riittävä. Henkilöstökulujen kasvu ja ylitys johtuu pääosin yleisistä palkankorotuksista sekä henkilötarpeen kasvusta opetuksessa ja muutamien uusien hankkeiden alkamisesta. Lisäksi vuoden 2023 talousarviossa ei varauduttu siihen, että ATPU-henkilöstöä tarvitaan koko vuodelle hyvinvointialuetta varten. Varaus oli tehty vain kahdelle kuukaudelle.

Rahoitustuotot

Rahoitustuottoja kertyi tilikaudella 4,4 milj. €, joka on n. 1,3 milj. € alle talousarviossa arvioitun määrän. Vuoden 2023 talousarviota laadittaessa sijoitusten markkinatilanne vaikutti selkeästi negatiivisemmalta kuin toteuma oli vuoden 2023 loppuun mennessä. Kunnan koronvaihtosopimus tuotti viimein positiivisesti lähes 300 tuhatta euroa, koska negatiivisten korkojen aika oli ohi. Aiempina vuosina kunta on jäänyt maksupuolelle koronvaihtosopimuksessa.

Rahoituskulut

Maailman talouden tilanne oli murroksessa koko vuoden 2023. Tämä vaikutti merkittävästi myös korkokulujen muuttumiseen. Pitkä jatkunut negatiivisten korkojen aika on ohi, ja EKP:n neuvosto tekee korkopäätöksensä aina tilanteen mukaan. Päätösten taustalla ovat aina tuoreimmat tiedot talouskehityksestä, ja tarkoituksena on varmistaa, että inflaatiovauhti asettuu keskipitkällä aikavälillä kahden prosentin tavoitteen mukaiseksi.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin. Sotkamon kunnan korkokulut arvioitiin talousarviota 2023 laadittaessa silloisen korkotason mukaisesti, joka ylittyi n. 1,3 milj. €. Merkittävien investointien vuoksi uuden lainarahoituksen tarve oli myös merkittävä. Vuonna 2023 otetun uuden lainarahoituksen korkokulut poikkesivat huomattavasti aiempien vuosien korkotasosta, jonka vuoksi korkokulut olivat merkittävästi suuremmat kuin edellisvuosina. Sotkamon kunnalla on käytössä kiinteäkorkoisia pitkäaikaisia lainoja sekä koronvaihtosopimus, jotka kuitenkin osaltaan tasasivat korkokulujen merkittävää nousua.

Ympäristöterveyspalvelut

Ympäristöterveyspalvelut aloittivat vuoden 2023 alusta lukien Sotkamon kunnan teknisen toimialan toimintavastuulla. Kainuun ympäristöterveyspalvelut toteutettiin isäntäkuntamallilla, jossa Sotkamon kunta toimii isäntäkuntana. Toimintaan kuuluu terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alue kattoi suurimman osan vuotta koko Kainuun, mutta Puolanka jäättyi yhteistyöstä pois vuoden 2023 lopussa.

Ateria- ja puhtaanapidon palvelut

Ateria- ja puhtaanapidon vastuualueella hyvinvointialueen asiakkuuden päätyminen mm. ateriatuotannon osalta oli suunniteltu toteutuvan 1.2.2023. Tämä aikataulu ei kuitenkaan toteutunut, vaan ateria- ja puhtaanapito toimitti palveluja hyvinvointialueelle käytännössä syyskuun 2023 loppuun asti. Vuoden 2023 talousarviota laadittaessa ko. muutos ei ollut tiedossa, joten sillä on ollut merkittävä vaikutus teknisen toimialan vastuualueen tuloihin ja menoihin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty keskeisimmät tulo- ja menoryhmät vertailuna vuoden 2023 talousarviosta ja vuoden 2023 tilinpäätöksestä.

	TA2023	TP2023
Toimintatuotot	12 510 382	13 137 724
Valmistus omaan käyttöön	0	64 090
Toimintakulut	-47 554 958	-49 400 261
Toimintakate	-35 044 576	-36 198 447
Verotulot	24 630 300	24 560 700
Valtionosuudet	6 645 019	4 834 310
Rahoitustuotot ja -kulut	5 163 835	3 751 526
Vuosikate	1 394 578	-3 051 911
Poistot	-3 835 389	-4 033 590
Tilinpäätössiirrot		81 780
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 440 811	-7 003 721

Tuloslaskelma

Tuloslaskelmassa osoitetaan toimintatuottojen riittävyys tilikautena palvelutoiminnan kuluihin, lainojen korko- ja muihin rahoituskuluihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

Toimintakate osoittaa kuinka paljon toimintakuluista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.

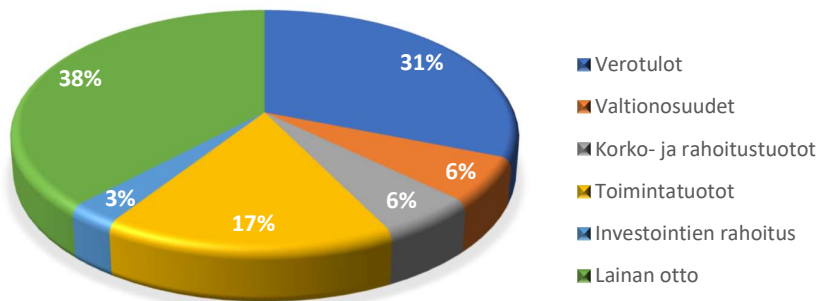
Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyttä. Toimintakatteen lisäksi siinä on otettu huomioon verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Tilikauden tulos kertoo erotuksen, joka jää, kun liikevaihdosta vähennetään kustannukset, poistot, arvonalennukset, korot ja verot.

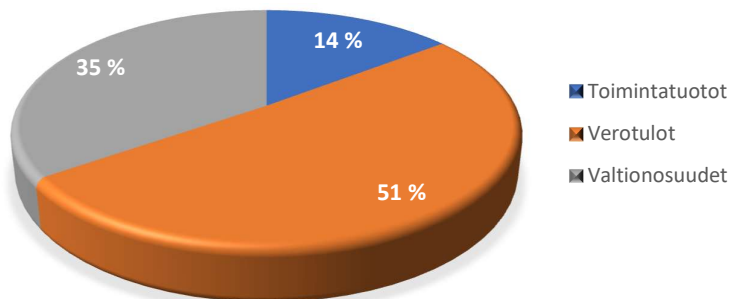
Tilikaudella 2023 vuosikate toteutui negatiivisena -3 051 911 € (TA 2023: 1 394 578 €) ja tilikauden tulos -7 003 721 € alijäämäisenä (TA 2023: -2 440 810 €). Vuosikate toteutui 4 446 489 € ja tilikauden alijäämä 4 562 910 € arvioitua huonompana.

Kokonaistulot

KOKONAISTULOT 2023, %-OSUUS

TOIMINTATUOTOT, VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET 2023, %-OSUUS

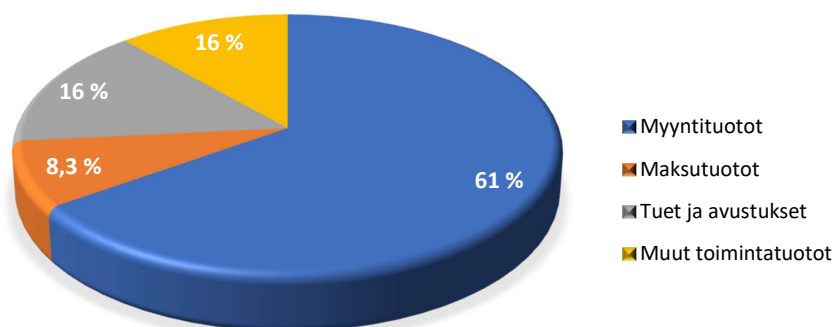

Kunnan kokonaistulot olivat tilikaudella yhteensä 79 180 400 € (TP 2022: 99 983 671 €), joista verotuloja 24 560 700 €, valtionosuuksia 4 834 310 €, korko- ja rahoitustuottoja 4 371 130 €, toimintatuottoja 13 137 724 €, uutta pitkäaikaista lainaa 10 000 000 €, uutta lyhytaikaista lainaa 20 000 000 € sekä investointeihin saatuja rahoitusosuuksia 2 276 536 €.

Toimintatuotot

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Myyntituotot	7 895 652	5 879 659	8 564 926	145,7 %	8,5 %	-2 685 267
Maksutuotot	913 911	993 340	1 083 941	109,1 %	18,6 %	-90 601
Tuet ja avustukset	2 147 756	1 724 282	1 977 467	114,7 %	-7,9 %	-253 185
Muut toimintatuotot	2 039 955	3 913 099	1 511 390	38,6 %	-25,9 %	2 401 709
YHTEENSÄ	12 997 274	12 510 380	13 137 724	105,0 %	1,1 %	-627 344

TOIMINTATUOTOT 2023

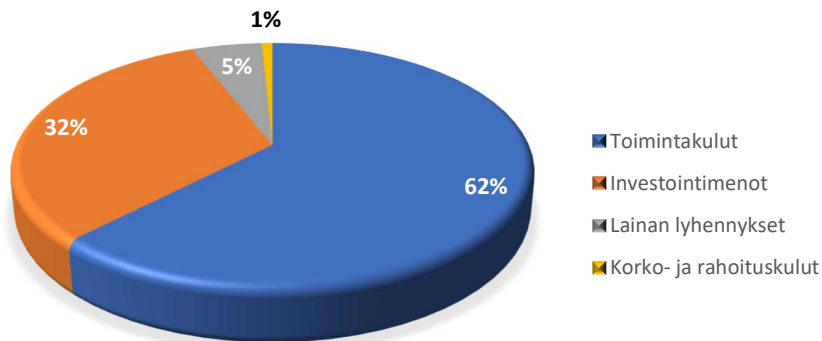

Tilikauden toimintatuotot olivat yhteensä 13 137 724 €, joka on 627 344 € ja 5,0 % talousarviossa arvioitua enemmän. Toimintatuotot ovat 140 450 € ja 1,1 % vuoden 2022 toimintatuottoja suuremmat.

Myyntituotot ylittivät selvästi talousarvion. Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät tuotot, 2,3 milj. euroa, on kirjattu myyntituottoihin, mutta tuotot on budjetoitu muihin toimintatuottoihin. Ateria- ja puhtaanapidon palveluiden myyntituottoja on kertynyt 1,4 milj. euroa, kun talousarviossa vastaava tuotto arvioitiin olevan n. 600 tuhatta euroa. Maksutuotot toteutuivat lähes talousarvion suuruusina. Tuet ja avustukset toteutuivat n. 250 tuhatta euroa talousarviota suurempana. Perusopetuksen projekteista, elinkeinopalveluiden projekteista ja työllistämistuesta kertyi suurimmat ylitykset talousarvioon verrattuna. Muihin toimintatuottoihin oli talousarviossa arvioitu kertyvän 920 tuhatta euroa käyttöomaisuuden myyntivoittoja, joista toteutui vain 70 tuhatta euroa.

Kokonaismenot

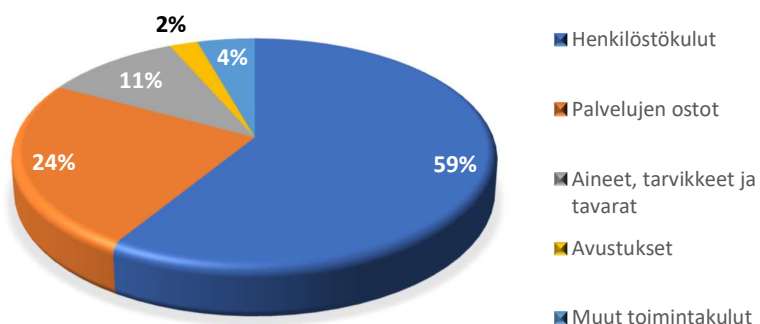
KOKONAISMENOT 2023, %-OSUUS

Kunnan kokonaismenot olivat tilikaudella 2023 yhteensä 79 251 852 € (TP 2022 107 494 918 €), joista toimintakuluja 49 400 261 €, investointimenoja (brutto) 25 149 589 €, lainojen lyhennyksiä 4 082 399 €, korko- ja rahoituskuluja 619 604 €.

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Henkilöstökulut	-27 002 804	-28 060 068	-29 066 506	103,6 %	7,6 %	1 006 438
Palvelujen ostot	-55 841 673	-10 897 103	-11 884 039	109,1 %	-78,7 %	986 936
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 717 265	-4 597 572	-5 199 858	113,1 %	10,2 %	602 286
Avustukset	-957 508	-2 094 125	-1 068 487	51,0 %	11,6 %	-1 025 638
Muut toimintakulut	-1 846 568	-1 906 087	-2 181 371	114,4 %	18,1 %	275 284
Yhteensä	-90 365 818	-47 554 955	-49 400 261	103,9 %	-45,3 %	1 845 306

TOIMINTAKULUT 2023

Kunnan toimintakulut olivat yhteensä 49 400 261 €, mikä on 1 845 306 € ja 3,9 % yli talousarvion. Toimintakuluja ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kunnan tulo- ja menorakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi.

Toimintakuluista henkilöstökuluja, palvelujen ostoja sekä avustuksia tarkastellaan seuraavassa tarkemmin.

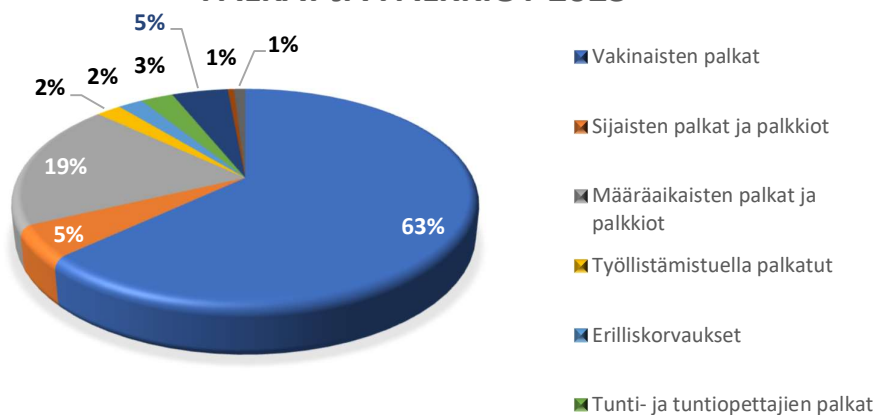
Henkilöstökulut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Vakinaisten palkat ja palkkiot	-13 189 951	-15 348 985	-14 860 445	96,80 %	12,70 %	-488 540
Sijaisten palkat ja palkkiot	-1 282 706	-786 600	-1 153 484	146,60 %	-10,10 %	366 884
Määräaikaisten palkat ja palkkiot	-4 254 181	-3 534 868	-4 478 299	126,70 %	5,30 %	943 431
Työllistämistuella palkatut	-448 759	-505 216	-495 220	98,00 %	10,40 %	-9 996
Erilliskorvaukset	-477 290	-183 950	-489 834	266,30 %	2,60 %	305 884
Tunti- ja urakkapalkat	-1 818				-100,00 %	0
Tuntiopettajien palkat	-566 359	-480 675	-639 218	133,00 %	12,90 %	158 543
Lomaraha	-1 021 989	-998 598	-1 101 379	110,30 %	7,80 %	102 781
Luottamushenkilöiden palkkiot	-148 762	-121 400	-120 379	99,20 %	-19,10 %	-1 021
Kokouspalkkiot	-8 735	-12 960	-44 561	343,80 %	410,10 %	31 601
Muut palkkiot ulkopuolisille	-280		-4 235	0,00 %	1412,40 %	4 235
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-177 109		-224 314	0,00 %	26,70 %	224 314
Sairausvakuutuskorvaukset	289 620		161 653	0,00 %	-44,20 %	-161 653
Tapaturmakorvaukset	13 615		19 348	0,00 %	42,10 %	-19 348
Muut kansaneläkelait.korv.	70 712		70 583	0,00 %	-0,20 %	-70 583
Muut henkilöstömenojen korj.er	-204		7 386	0,00 %	-3720,20 %	-7 386
Palkat ja palkkiot	-21 204 196	-21 973 252	-23 352 396	106,30 %	10,10 %	1 379 144
KuEl-palkkaperusteinen maksu	-3 109 865	-3 721 341	-3 633 226	97,60 %	16,80 %	-88 115
KuEl-eläkemenoperusteinen maks	-1 232 818	-1 221 602	-13 513	1,10 %	-98,90 %	-1 208 089
Kuel-tasausmaksu	0	0	-626 122	0,00 %		626 122
VaEl-maksu	-423 960	0	-410 880	0,00 %	-3,10 %	410 880
Jaksotetut eläkekulut	-32 042	0	-43 655	0,00 %	36,20 %	43 655
Eläkekulut	-4 798 685	-4 942 943	-4 727 396	95,60 %	-1,50 %	-215 547
Työnantajan sosiaaliturvamaksu	-279 861	-294 442	-356 865	121,20 %	27,50 %	62 423
Työttömyysvakuutusmaksut	-397 116	-410 816	-447 311	108,90 %	12,60 %	36 495
Tapaturmavakuutusmaksut	-307 112	-285 650	-187 435	65,60 %	-39,00 %	-98 215
Taloudellinen tuki	-7 075	-152 965	-7 823	5,10 %	10,60 %	-145 142
Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut	-8 760	0	12 721	0,00 %	-245,20 %	-12 721
Muut henkilösivukulut	-999 924	-1 143 873	-986 713	86,30 %	-1,30 %	-157 160
Henkilösivukulut yht.	-5 798 609	-6 086 816	-5 714 109	93,90 %	-1,50 %	-372 707
YHTEENSÄ	-27 002 804	-28 060 068	-29 066 506	103,60 %	7,60 %	1 006 438

Henkilöstökulut olivat yhteensä 29 066 506 €, mikä oli 1 006 438 € ja 3,6 % arvioitua enemmän. Henkilöstökulut olivat 2 063 702 € ja 7,6 % vuoden 2022 henkilöstökuluja suuremmat. Henkilöstökulujen kasvu ja ylitys johtuu pääosin yleisistä palkankorotuksista sekä henkilötarpeen kasvusta opetuksessa ja muutamien uusien hankkeiden alkamisesta. Lisäksi vuoden 2023 talousarviossa ei varauduttu siihen, että ATPU-henkilöstöä tarvitaan koko vuodelle hyvinvointialuetta varten. Varaus oli tehty vain kahdelle kuukaudelle.

PALKAT JA PALKKIOT 2023

Palvelujen ostot

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023 / TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	0	-52 787	0	0,0 %	0,0 %	-52 787
Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	-183 223	-195 000	-241 092	123,6 %	31,6 %	46 092
Asiakaspalvelujen ostot ky:ltä	-43 895 690	0	-612 429	0,0 %	0,0 %	612 429
Kotikuntakorvaukset	-260 933	-258 000	-268 961	104,2 %	3,1 %	10 961
Asiakaspalvelujen ostot muilta	-61 824	-102 552	-57 712	56,3 %	-6,7 %	-44 840
Asiakaspalvelujen ostot	-44 401 670	-608 339	-1 180 193	194,0 %	-97,3 %	571 854
Muut yhteistoimintaosuudet	-2 478 901	-2 434 730	-1 242 417	51,0 %	-49,9 %	-1 192 313
Muiden palvelujen ostot	-8 961 102	-7 854 034	-9 461 428	120,5 %	5,6 %	1 607 394
YHTEENSÄ	-55 841 673	-10 897 103	-11 884 039	109,1 %	-78,7 %	986 936

Palvelujen ostot olivat yhteensä -11 884 039 €, mikä on 986 936 € ja 9,1 % arvioitua enemmän. Asiakaspalveluiden ostot kuntayhtymiltä- kuluerään on kirjattu tulosvaikutteisesti Kainuun Soten vuodelta 2022 olevan saamisen ja lopullisen palautuksen erotus. Kyseessä on Kainuun Soten vuoden 2022 tilinpäätöstä koskevat oikaisut, jotka vaikuttivat kuntien maksuosuuksiin liittyviin palautuksiin alentavasti. Sotkamon kunnan osuus lisälaskusta oli 612 tuhatta euroa.

Vuoden 2023 loppua kohden kustannusten nousu on hieman tasaantunut esim. rakennustarvikkeiden osalta, mutta ostopalvelujen osalla kustannusten nousu on jatkunut merkittävänä.

Toimintakuluja ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kunnan tulo- ja menorakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi.

Avustukset

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Lasten kotihoidon tuki	-319 047	-350 000	-293 846	84,0 %	-7,9 %	-56 154
Yksityisen hoidon tuki	-10 314	-20 000	-7 126	35,6 %	-30,9 %	-12 874
Yks. hoidon kuntalisä	-10 545	0	-6 932	0,0 %	-34,3 %	6 932
Muut palvelusetelimenot	-261	0	-316	0,0 %	0,0 %	316
Muut avustukset kotitalouksille	-274 342	-221 480	-177 603	80,2 %	-35,3 %	-43 877
Avustukset kotitalouksille	-614 509	-591 480	-485 823	82,1 %	-20,9 %	-105 657
Avustukset yhteisöille	-40 593	-1 106 645	-299 823	27,1 %	638,6 %	-806 822
Työmarkkinatuen kuntaosuus	-285 287	-396 000	-190 867	48,2 %	-33,1 %	-205 133
Muut avustukset yhteisöille	-17 119	0	-91 974	0,0 %	437,3 %	91 974
Avustukset yhteisöille	-342 999	-1 502 645	-582 664	38,8 %	69,9 %	-919 981
YHTEENSÄ	-957 508	-2 094 125	-1 068 487	51,0 %	11,6 %	-1 025 638

Vuonna 2023 avustuksiin on varattu yhteensä 2 094 125 euroa. Avustuksiin on kirjattu yhteensä 1 068 487 €. Yksityisteiden osalta määräraha avustuksiin varataan kohtaan avustukset yhteisöille. Yksityisteiden toteuma n. 750 tuhatta euroa kirjataan kuitenkin alueiden rakentamis- ja kunnossapitoon. Vuokatti-Ruka Urheiluakatemia delegointisopimukseen liittyvät avustuskulut 170 tuhatta euroa on kirjattu talousarviossa avustukset yhteisöille. Toteumakulut 170 tuhatta euroa on kirjautunut virheellisesti kustannuspaikalle elinkeinopalveluiden projektit.

Vuonna 2023 Sotkamon kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen maksuosuus oli 190 867 euroa, kun vuonna 2022 osuus oli 285 287 euroa. Kustannukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 94 420 euroa eli 33,1 %. Maksuosuudet toteutuivat 205 133 euroa alle budjetoidun, joka johtui siitä, että talousarviossa oli varauduttu työttömyyden suurempaan kasvuun.

Toiminta-avustuksia (yleisavustuksia, kohdeavustuksia ja vuokra-avustuksia) myönnettiin talousarvion ja laadittujen ohjeiden mukaisesti.

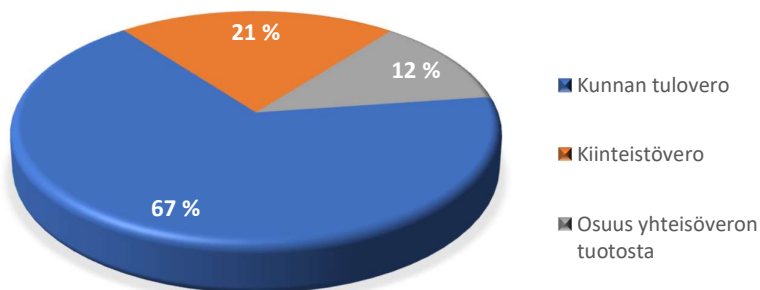
Verotulot

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Kunnan tulovero	35 273 764	16 064 300	16 417 936	102,2 %	-53,5 %	-353 636
Kiinteistövero	4 989 474	5 066 000	5 151 110	101,7 %	3,2 %	-85 110
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 012 862	3 500 000	2 991 654	85,5 %	-40,3 %	508 346
YHTEENSÄ	45 276 100	24 630 300	24 560 700	99,7 %	-45,8 %	69 600
asukasluku	10 352		10 275			
verotulo, €/asukas	4 374		2 390			
kunnallisvero%	19,75 %		7,11 %			
kunnallisvero%, €	1 786 013		2 309 133			

Tilikauden kokonaisverotulokertymä oli yhteensä 24 560 700 €, mikä on 69 600 € ja 0,3 % talousarviota vähemmän. Verotuloja ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kunnan rahoitusrakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi. Muutoksen yhteydessä kunnallisrahoitusveroprosentteja alennettiin 13,26 prosenttiyksikköä.

Asukaskohtainen verotulo- kertymä oli 2 390 €/asukas. Yhden kunnallisveroprosentin tuotto oli 2 309 133 €.

VEROTULOJEN JAKAUTUMINEN 2023

Veroproositit	2019	2020	2021	2022	2023
Tulovero	21,25	19,75	19,75	19,75	7,11
Kiinteistöverot					
yleinen kiinteistövero	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
vakituinen asunto	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
muut asuinrakennukset	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
Erikseen määrätyt prosentit					
rakentamaton rakennus- paikka	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
voimalaitos	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10

Valtionosuudet

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Kunnan peruspalvelujen vo	18 622 114	2 379 133	1 059 852	44,5 %	-94,3 %	1 319 281
Verotulojen tasaus	4 550 537	1 434 604	1 431 520	99,8 %	-68,5 %	3 084
Opetus- ja kultt. vo	574 847	918 000	455 215	49,6 %	-20,8 %	462 785
Harkinnanvarainen valtion	1 000 000			0,0 %	0,0 %	0
Verotulojen kompensatio	6 219 334	1 913 282	1 887 723	98,7 %	-69,6 %	25 559
YHTEENSÄ	30 966 832	6 645 019	4 834 310	72,8 %	-84,4 %	1 810 709
asukasluku	10 352		10 275			
valtionosuus, €/asukas	2 991		470			

Valtionosuuksia kunta sai yhteensä 4 834 310 €, mikä on 1 810 709 € ja 27,2 % arvioitua vähemmän. Valtionosuuksien arviointi talousarviota 2023 laadittaessa oli haasteellista johtuen ennakkotietojen vähäisyydestä. Tämän lisäksi kunnille annetut ennakkotiedot muuttuivat läpi vuoden 2023 ja aivan loppuvuonna valtionosuuksiin tehtiin vielä merkittäviä muutoksia.

Valtionosuuksia ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kunnan rahoitusrakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi.

Rahoitustuotot ja -kulut

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Korkotuotot	622	0	2 179	0,0 %	250,3 %	2 179
Muut rahoitustuotot	5 710 504	5 647 705	4 368 951	77,4 %	-23,5 %	1 278 754
Korkokulut	-144 004	-124 874	-1 418 010	1135,6 %	884,7 %	1 293 136
Muut rahoituskulut	-2 299 271	-358 896	798 405	-222,5 %	-134,7 %	-1 157 301
YHTEENSÄ	3 267 851	5 163 935	3 751 526	72,6 %	14,8 %	1 412 409

Rahoitustuottoja ja -kuluja kertyi tilikaudella 2023 yhteensä 3 751 526 €, mikä on 1 412 409 € alle arvioidun. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 483 675 € vuotta 2022 parempana. Muut rahoitustuotot 4,4 milj. euroa koostuvat Loiste Oy:n kunnalle maksamista vuotuisista osinkotuotoista sekä sijoitusvarallisuuden tuloutuksista. Muut rahoituskulut koostuvat suurimpana eränä 1,3 milj. euroa sijoitusten arvonorotuksista. Rahoitusomaisuusarvopaperit kirjataan alimman arvon periaatteella vuoden viimeisemmän päivän arvolla.

Vuosikate

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Vuosikate	2 166 721	1 394 579	-3 051 911	-219 %	-240,9 %	4 446 490

Vuosikate on -3 051 911 € negatiivinen. Vuosikatteen arvioitiin olevan talousarviossa 1 394 579 € positiivinen, joten vuosikate heikkeni 4 446 490 € talousarvioon nähden. Vuosikatetta ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kunnan tulo- ja menorakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi.

Poistot

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Poistot tietokoneohjelmista	-9 515	-4 300	-11 745	273,1 %	23,4 %	7 445
Poistot muista pitkävaik.	0	-3 272	0	0,0 %		-3 272
Poistot rakennuksista	-1 691 664	-1 670 135	-2 070 397	124,0 %	22,4 %	400 262
Poistot kiint. rak. ja laitteista	-1 586 090	-1 960 992	-1 749 039	89,2 %	10,3 %	-211 953
Poistot koneista ja kalustosta	-171 601	-196 690	-202 409	102,9 %	18,0 %	5 719
YHTEENSÄ	-3 458 870	-3 835 389	-4 033 590	105,2 %	16,6 %	198 201

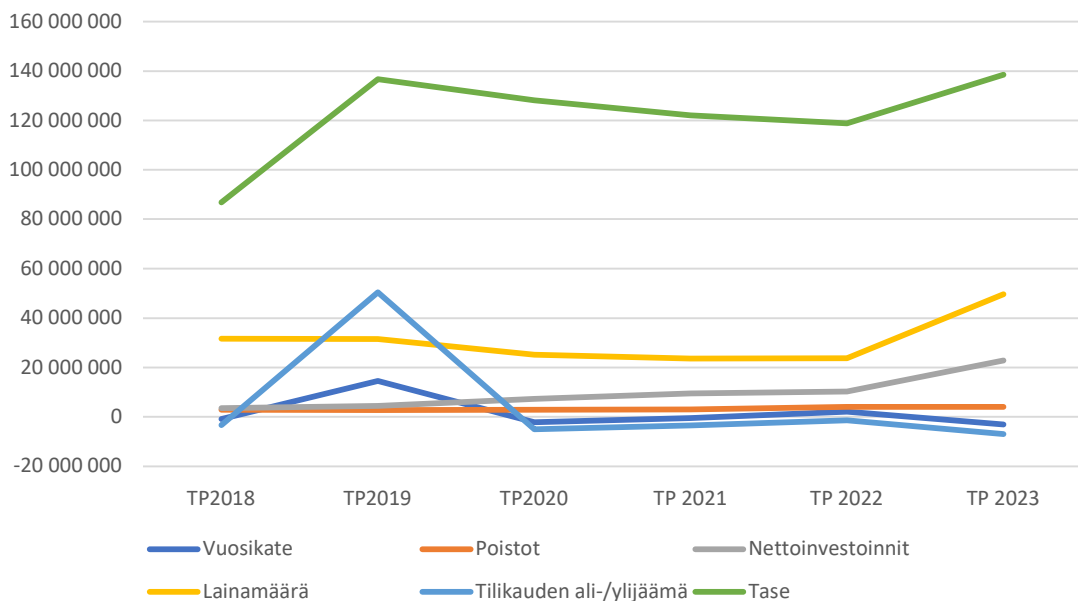
Tilikauden poistot olivat yhteensä -4 033 590 €, mikä on 198 201 € ja 5,2 % arvioitua enemmän. Poistot kasvoivat 574 720 € ja 16,6 % vuodesta 2022.

Tilikauden tulos

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TP 2022, %	TA 2023/ TP 2023, €
Vuosikate	2 166 721	1 394 579	-3 051 911	-218,8 %	-240,9 %	4 446 490
Suunn. mukaiset poistot	-3 458 870	-3 835 389	-4 033 590	105,2 %	16,6 %	198 201
Pys. vast. arvonalentumiset	-647 481	0	0	0,0 %	0,0 %	0
Satunnaiset erät	471 598	0	0	0,0 %	0,0 %	0
Tilikauden tulos	-1 468 032	-2 440 810	-7 085 501	290,3 %	382,7 %	4 644 691
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	81 780	0	81 780	0,0 %	0,0 %	-81 780
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 386 252	-2 440 810	-7 003 721	286,9 %	405,2 %	4 562 911

Tilikauden tulos on 7 085 501 € alijäämäinen. Tilikauden tulos heikkeni olennaisesti talousarvioon verrattuna.

Kunnan talouden kehitys v. 2018 - 2023

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen määrän, joka juoksevien käyttötalousmenojen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja sijoituksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot, kunnan ei tarvitse

velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan pitääkseen palvelut toimintakunnossa.

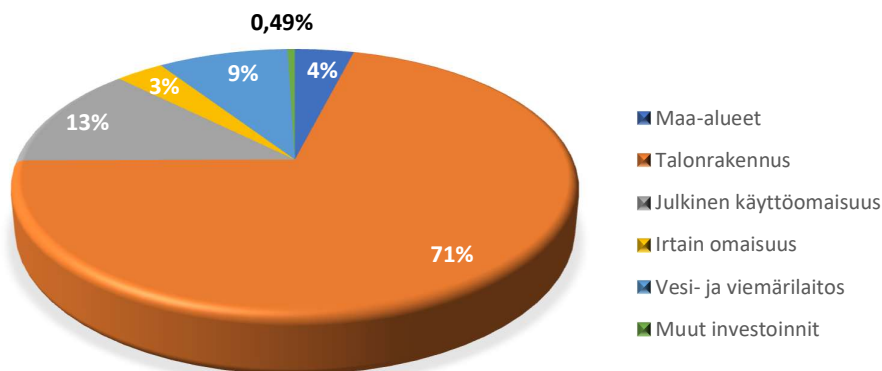
	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Edellisten kausien ylijäämä	10434862	60 821 303	55 850 232	52 408 160	51 021 908
Tilinpäätös	50386441	-4 971 071	-3 442 072	-1 386 252	-7 003 721
Kumulatiivinen ylijäämä 31.12.	60 821 303	55 850 232	52 408 160	51 021 908	44 018 187

Kunnan taseessa on kumulatiivista ylijäämää 44 018 187 €. Kunnan kumulatiivisen ylijäämän määrä on tämän kauden alijäämästä huolimatta vielä hyvällä tasolla.

Rahoituslaskelma

Investoinnit

NETTOINVESTOINNIT 2023, %-OSUUDET

Kunnan investointimenot (brutto) olivat tilikaudella yhteensä - 25 149 589 €. Kun investointimenoista vähennetään investointeihin saadut rahoitusosuudet 2 276 536 €, maa-alueiden myyntitulot 32 747 € sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja 103 087 € nettoinvestoinnit ovat yhteensä - 22 873 053 €. Kunta rahoitti investoinnit pitkäaikaisella ja lyhytaikaisella lainalla. Investointeja tarkastellaan myöhemmin kohderyhmittäin.

Rahoitus

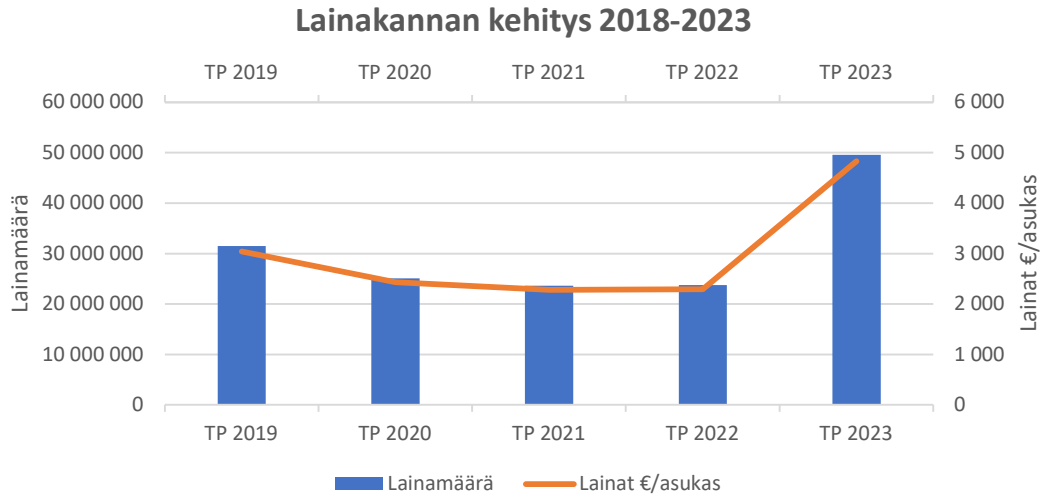
Lainakannan muutokset	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Antolainauksen muutokset	21 714 553	-27 936	14 387			-25 148
Pitkäaik. lainojen lisäys	3 000 000	3 000 000	6 000 000	4 000 000	24 000 000	10 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-3 277 175	-3 277 175	-3 476 565	-3 853 233	-4 082 399	-4 082 399
Pitkäaik. lainojen muutos	-277 175	-377 175	2 513 435	146 767		5 917 601
Lyhytaik. lainojen muutos	0	-6 000 000	-4 000 000	0		20 000 000
Lainamäärä	31 454 791	25 077 616	23 591 051	23 737 818	47 126 254	49 630 271
Lainat €/asukas	3 041	2 433	2 281	2 293	4 553	4 830
Asukasluku	10 344	10 307	10 343	10 352	10 350	10 275

Kunnan kokonaislainamäärä oli tilikauden lopussa 49 630 271 €. Uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 10 000 000 euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin -4 082 399 €. Uutta lyhytaikaista lainaa otettiin 20 000 000 € Kuntatodistuksina.

Asukaskohtainen lainamäärä on vuoden 2023 lopussa 4 830 €/asukas. Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainamäärä oli vuonna 2022 3 383 €/asukas, joten Sotkamon kunnan

asukaskohtainen lainamäärä on selvästi yli valtakunnan keskiarvon.

Sotkamon kunnan lainakannan tulevaa kehitystä arvioitaessa on otettava huomioon vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelma. Kokonaislainamäärän kehitykseen vaikuttavat kunnan tulevat tilikauden tulokset sekä kunnan tuleva investointitaso ml. investointien rahoituspäätökset (oma pääoma vai vieras pääoma).

Tilikaudella 2023 käynnistyi Tenetin yläkoulun- sekä Lukio-kirjasto-hankkeen rakentaminen, jotka ovat Sotkamon kunnalle merkittäviä investointeja. Vuodelle 2023 suunniteltu Sotekeskus 1 hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin, koska Kainuun hyvinvointialueelta ei tullut lopullista päätöstä rakentamisesta alkuvuoden 2023 aikana. Vuonna 2023 ja 2024 toteutettavat rakennushankkeet tulevat olemaan investointikustannuksiltaan 40–45 miljoonan kokonaisuus. Investointien toteuttaminen on välttämätön palveluiden tuottamisen kannalta ja on syytä muistaa, että koulujen ja sote-keskuksen tuleva elinkaari ulottuu 2100-luvulle saakka.

1.5. Arvio tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä sekä epävarmuuskijöistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Hyvinvointialueet aloittivat Suomessa vuonna 2023. Suomeen muodostettiin 21 hyvinvointialuetta. Sote-uudistuksen tavoitteena on, että ei parannettaisi eikä heikennettäisi kunnan rahoitusasemaa, mutta parannettaisiin kunnan talouden ennustettavuutta ja hallittavuutta. Kunnallisrahoitusveroprosentteja alennettiin 12,64 prosenttiyksikköä ja peruspalveluiden valtionosuuden laskennallisista kustannuksista siirtyi hyvinvointialueelle keskimäärin 70 prosenttia.

Kainuussa alueen kantokyky johtuen mm. väestön määrästä, huoltosuhteesta ja sairastavuudesta on haasteellinen ja uusi hyvinvointialue aloittaa alijäämisellä budjetilla ensimmäisen toimintakautensa. Uudistus tuo kuntien taloussuunnitteluun enemmän ennakoitavuutta ja varmuutta mutta rahoitusmalliuudistuksen lopulliset vaikutukset selviävät tulevien vuosien aikana.

Talouden tasapainottaminen

Kuntatalouden tasapainotustyön tavoitteena on löytää konkreettisia keinoja, joilla kuntatalouden menokehitystä leikataan ja tulopohjaa vahvistetaan. Vuodesta 2021 alkaen on toteutettu kunnan uutta talouden tasapainottamis- ja kehittämisohjelmaa, joka on laadittu vuosille 2021–2025. Uusi kehittämisohjelma kattaa muun muassa palvelu- ja toimintaprosessien sekä -rakenteiden kehittämistä ja uudistamista, digipalvelujen ja sähköisen asioinnin lisäämistä, sopimusten tarkastelua sekä aktiivista kunnan elinvoimaa vahvistavia toimia. Uuden ohjelmaehdotuksen arvioitu euromääräinen vaikutus on 1 053 000 euroa ja ohjelma sisältää sekä kunnan käyttötalouteen kohdistuvia säästöjä että kunnan tulojen lisäystä.

Tasapainoinen talous vaatii jatkuvaa kustannusten seuranta ja elinkeinojen ja kunnan elinvoiman kehittämistä. Investoinneissa huomiota kiinnitetään edelleen korjausvelan lyhentämiseen sekä kunnan elinvoiman lisäämisen rohkeilla, mutta hallituilla toimenpiteillä. Ensimmäisen vuoden osalta on suurimmalta osalta päästy tasapainottamis- ja kehittämisohjelman mukaisiin tavoitteisiin. Tasapainottamisohjelmaa tulee kuitenkin jatkuvasti seurata muutosmahdollisuuksien osalta ja siihen tullaan tekemään tarvittavat tarkennukset ja korjaukset. Päivitetty tasapainottamisohjelma tulee olemaan osa Kestävä Kuntatalous -ohjelmaa. Kestävä Kuntatalous -ohjelmalla vastataan muutoksiin, joita kunnan rahoitus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut ja tulee tapahtumaan. Ohjelman kautta on löydettävä kestävä malli tuottaa palveluita talouden realiteettien rajoissa. Tämä tarkoittaa tulopohjan vahvistamista ja palveluiden kustannustehokkaampaa tuottamista.

Kun uudenlaisen vero- ja valtionosuuskertymän tulot ovat varmistuneet, voidaan määrittää hyvän käyttötalouden perusteet ja tavoitteet. Muutoksia verotuloihin tuo tulevaisuudessa kaivosvero ja odotettavissa oleva yhteisöveron positiivinen kehitys.

Talouden pitkän aikavälin suunnittelussa on ollut merkittävänä haasteena sote-kustannusten raju kasvu, joka kuitenkin poistui vuoden 2023 alusta lukien hyvinvointialueuudistuksen myötä. Uudistus on tuonut ainakin alkuvaiheessa epävarmuutta kuntien taloudelliseen tilanteeseen erityisesti rahoitusasemaan. Kunnan tulopohja rakentuu pääsääntöisesti verotuloista ja valtionosuuksista. Hyvinvointialuemuutoksessa kuntien kunnallisverosta 12,64 %-yksikköä siirrettiin valtiolle, joka jakaa verotulot hyvinvointialueille tarveperusteisesti. Vastaavasti sosiaali- ja terveystalouden sekä

pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta. Kuntien tuloja pienennettiin siirtyviä kustannuksia vastaavasti alentamalla valtionosuuksia, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä kunnallisveroa. Tulevien vuosien valtionosuuksien määrän lopullinen suuruus ei ole vielä tiedossa, mutta selvää on, että valtionosuudet tulevat kattamaan vain noin 10 prosenttia kunnan menoista.

Hyvinvointialueuudistuksen lisäksi kunnan taloudellisessa tilanteessa on ollut paljon muuttuvia ja vaikeasti ennustettavia tekijöitä kuten Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, maailmatalouden tilanne, kustannusten voimakas nousu erityisesti energiahintojen osalta sekä yleinen korkotason nousu. Kunnan taloudessa on tämän vuoksi pidettävä lähtökohtana toimintakulujen kasvun hillitsemistä kustannusten nousupaineista huolimatta. Toimintakulujen suunnittelussa tulee myös etsiä aktiivisesti kustannussäästöjä, jotta yleistä kustannusten kasvua pystytään kompensoimaan.

Elinvoima

Kuntastrategian ja elinvoimaohjelman tavoitteena on antaa suuntaviivat ja painotukset myös talouden kehittämistyölle. Yhtenä tärkeänä asiana on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen käytettävissä olevien resurssien ja keinoin. Satsaukset liikuntapaikkoihin ja terveisiin sekä turvallisiin koulu- ympäristöihin ovat parhaita ennaltaehkäisevää terveys- ja turvallisuustyön muotoja. Suuret kouluinvestoinnit valmistuttuaan ovat satsaus pitkälle tulevaisuuteen ja ne tulevat lähitulevaisuudessa pienentämään korjaus- sekä kiinteistökustannuksia. Kirkonkylän elinvoimaa lähdetään kehittämään vuonna 2023 hyväksytyin Sotkamon kirkonkylän Masterplanin ohjaamana. Tavoitteena on toteuttaa ratkaisuja, jotka mahdollistavat ja edistävät elinvoimaisen keskustaajaman kehittymistä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi asemakaavan päivittämistä, liikkumisen ja logistiikan ratkaisuja sekä uusia investointeja.

Elinvoimaa lisääviä asumisen vaihtoehtoja tulevat olemaan Leivolanlahden asuinalue ja Maisemakallion vapaa-ajan rakentamisalue. Kunnan tulee jatkossakin panostaa hyvään maapolitiikkaan ja ennakoidaan kaavoitukseen. Edellä mainittujen alueiden kaavat hyväksyttiin vuonna 2023.

Elinvoiman kasvattamisessa oma iso roolinsa on kunnassa tapahtuvalla yritystoiminnalla. Kaivosten toiminta tulee jatkossa kehittymään yhä merkittävämmäksi työnantajaksi ja sen osuus alueen bruttokansantuotteesta on viime vuosina kasvanut huomattavasti. Matkailupuolen uudet investointihankkeet mahdollistavat toteutuessaan kapasiteetin kasvun ja samalla myös palvelukysynnän nousun. Vuonna 2023 Sotkamon kunta oli vahvasti edistämässä mm. matkailuun liittyvää lentoliikennetoimintaa hanketoiminnan avulla. Myös uusia avauksia tarvitaan elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi. Tällaiseksi voi tulevaisuudessa nousta valmisteilla oleva elokuvakeskuskonaisuus.

Riskit ja epävarmuustekijät

Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset riskit, rahoitus- ja vahinkoriskit. Toiminnalliset riskit koskevat mm. henkilöstön osaamista ja saatavuutta, tietojärjestelmien toimivuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Koronaepidemia aiheutti akuutin globaalin kriisin, josta aiheutui Suomen yhteiskunnalle valtava määrä erilaisia riskejä. Tämä riski on tällä hetkellä matala, mutta jatkossakin meidän tulee olla

valmiina vastaaviin alueellisiin tai maailman laajuisiin kriiseihin. Sotkamon kunta on kehittänyt varautumistaan ja valmiuttaan vastata yhteiskunnan häiriötilanteisiin.

Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan tuli pahaan aikaan juuri koronakriisistä toipuvalla maailmantaloudelle. Sodan luoma epävarmuus ja Venäjän arvaamattomuus on aiheuttanut hintojen sekä korkojen nopeaa nousua. Sota näyttää pitkittyvän ja sen vaikutukset tulevat olemaan hyvin kauaskantoisia maailmantaloudelle ja maiden välisille suhteille. Nämä seuraukset tulevat aiheuttamaan pitkään epävakautta korko- ja rahoitusmarkkinoille sekä energian hinnoitteluun pitkälle tulevaisuuteen.

Suuret haasteet liittyvät myös väestörakenteen kehitykseen. Ikääntymisen takia kunnan huoltosuhte uhkaa heiketä ja tällä on vaikutusta kunnan asukasmäärään ja verokertymään. Tämä kehitys on hankala myös siksi, että ikääntymisen myötä sairastavuuden voidaan ennakoida lisääntyvän. Syntyvyyden lasku näkyy lyhyellä aikajänteellä palveluverkon ja -tarpeen muutoksina ja pitkällä aikavälillä työvoiman määrän romahtamisena. Tietyillä toimialoilla on pula osaavasta työvoimasta ja esim. matkailun ja kaivosalan kehitysnäkymät ja mahdollisuudet ovat alueella todella positiiviset ja houkuttelevat alueelle työikäistä väestöä. Sotkamo joutuu muiden kuntien tapaan kilpailemaan osavasta työvoimasta. Tämä luo painetta palvelurakenteelle ja asuntotarjonnalle. Sotkamon kunta on pyrkinyt omalta osaltaan eri ratkaisuilla edistämään asuntokannan kasvua alueella.

Toiminnallisena riskinä voidaan nähdä tulevaisuudessa puute ammattitaitoisesta ja koulutetusta henkilöstöstä. Tiettyihin tehtäviin (mm. varhaiskasvatuksenopettajat) on jo nyt rekrytointihaasteita. Kasvatusta osaamisvaatimukset merkitsevät haasteita myös kunnan nykyisen henkilöstön osaamiselle. Eläköityminen ja joidenkin alojen henkilöstön saatavuus voivat vaikuttaa osaamiseen ja tätä kautta palvelutoimintaan. Lisäksi erityisesti pienen kunnan riskinä on riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä ja heidän työssään jaksamisesta.

Digitalisaation hyödyntäminen kunnan palveluprosesseissa voi edistää tuottavuutta ja helpottaa kuntalaisten asiointia. Robotiikan osuus palveluiden tuottamisessa tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Asian käänttöpuolella ovat toimintavarmat järjestelmät ja tietoturvallisuusriskit.

Suurimmat vahinkoriskit liittyvät lumi- ja myrskyvahinkojen tuomiin riskitekijöihin, jolloin toiminnot jouduttaisiin järjestämään poikkeustilanteissa. Esimerkkinä tykkylumen aiheuttama sähkökatko voi vaarantaa monia sähköenergiasta riippuvaisia toimintoja ja kuntalaisten asumista. Näihin riskeihin on pyritty vastaamaan esimerkiksi kehittämällä kunnan varautumista varavoiman ja käyttöenergian osalta.

Rahoitusriskinä ovat suuret korkovaihtelut. Kuntakonsernin lainakanta on investointien vuoksi kasvanut maan keskiarvon yläpuolelle ja tämä lisää korkovaihteluiden vaikutusta kuntatalouteen. Kunnalla on verrattain mittaava sijoitusomaisuus. Sijoitustoiminta sisältää osaltaan sijoittamiseen liittyviä riskejä, jotka kunta pitää sijoitussuunnitelman mukaisesti maltillisina mutta lyhyellä aikajänteellä katsottuna osakekurssien vaihtelut voivat olla todella suuria ja näin ollen sijoitusten arvonalennuksetkin ovat hyvinkin mahdollisia. Riskiin pyritään varautumaan sijoitussalkkujen ammattimaisella hoitamisella ja vahvalla hajautuksella eri sijoitusmuotoihin.

1.6. Henkilöstö

Sotkamon kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 607 henkilöä. Kansalaisopiston osa-aikaiset tuntiopettajat ja sivutoimiset (97) eivät ole henkilöstömäärässä mukana. Henkilöstön määrä kasvoi edellisen vuoden viimeiseen päivään verrattuna viidellätoista henkilöllä.

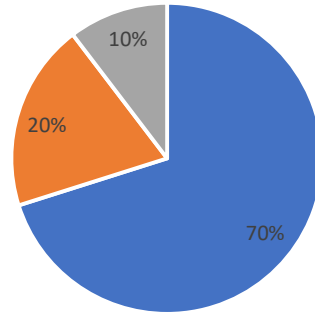
Toistaiseksi voimassa olevissa palvelussuhteissa työskenteli 70 % henkilöstöstä eli 426 hlöä (TP 2022: 66 % ja 394 hlöä), määräaikaisissa palvelussuhteissa 20 % ja 119 hlöä (TP 2022 29 % ja 136 hlöä). Lisäksi sijaisia, työllistettyjä ja oppisopimuskoulutuksessa olevia oli 10 % henkilöstöstä eli 62 hlöä.

Osana valtakunnallista maatalouslomituksen uudistusta lomatoimi-vastualueen henkilöstö (29 hlöä) siirtyi liikkeenluovutuksella 1.1.2023 Pohjois-Suomen lomituspalvelujen paikallisyksikköön Muhoksen kunnan palvelukseen. Kainuun ympäristöterveydenhuollon henkilöstö (38 hlöä) puolestaan siirtyi liikkeenluovutuksella Sotkamon kunnan palvelukseen osaksi ympäristö- ja teknisten toimialaa 1.1.2023.

Tarkempi selvitys henkilöstöstä esitetään erillisessä henkilöstökertomuksessa. Henkilöstötietojen raportointi on tehty CGI Populus-järjestelmästä. Henkilöstöjärjestelmän vaihtuminen 1.11.2023 voi vaikuttaa vuosien väliseen vertailtavuuteen.

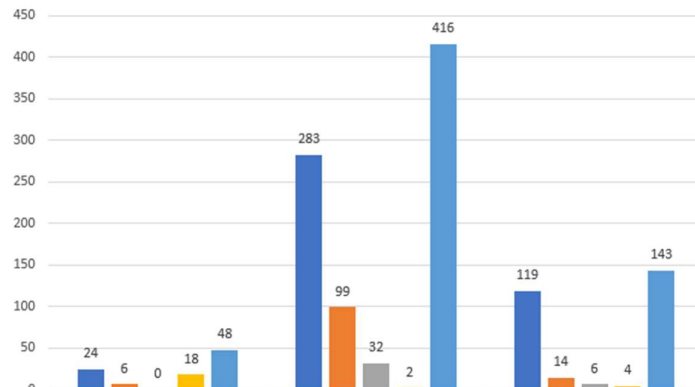

Henkilöstön palvelussuhteen luonne 31.12.2023

■ vakinaisen ■ määräaikainen ■ muut

Henkilöstön määrä toimialoittain 31.12.2023

Palvelussuhteen luonne	Hallinto	Sivistys	Tekninen
Vakinaiset	24	283	119
Määräaikaiset, ei sijaiset	6	99	14
Sijaiset	0	32	6
Työllistetyt, oppisopimuksella olevat ja muut	18	2	4
Yhteensä	48	416	143

1.7. Ympäristötekijät

Sotkamon kunnan ympäristö- ja tekninen lautakunta toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena ja huolehtii mm. luonnonsuojelulain, maa- aineslain ja ympäristönsuojelulain asettamista kunnille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä. Sotkamon kunta on muiden Kainuun kuntien tavoin jäsenenä Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokympissä, joka osaltaan vastaa jätehuollon järjestämisestä kunnan alueella. Sotkamon kunnan vesihuoltolaitos vastaa hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta alueellaan ja vastaa myös jäteveden puhdistamisesta ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Ympäristövalvontayksiköllä ei ole tiedossa kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen olennaisesti vaikuttavia ympäristötekijöitä.

1.8. Elinkeinot ja elinvoima

- **Maanosto ja myynti**

Sotkamon kunta hankki vuonna 2023 maata noin 61,46 hehtaaria ja käytti hankintaan 869 845 €. Ostetusta alueesta oli raakamaan luonteista aluetta noin 38,46 ha, ja näiden alueiden ostamiseen käytettiin 852 720 €, jolloin keskihinnaksi muodostuu noin 2,22 €/m². Puhtaasta raakamaasta kaikissa näissä kaupoissa ei kuitenkaan ole ollut kyse, vaan ostetulla Luppo -tilalla on jo rakennettua kunnallistekniikkaa, ja Haapala -tilasta ostetulla määrälalla on puolestaan ollut lainvoimainen asemakaava, mutta ei kunnallistekniikkaa. Raakamaan luonteisten alueiden lisäksi on ostettu asemakaavoitettuja katu- ja virkistysalueita. Maan myynnistä saadut tulot vuonna 2023 olivat 103 087 €. Myydyt maa-alueet olivat asemakaavan mukaisia rakennuspaikkoja.

- **Elinkeinotoiminta**

Yritystoiminnan aloittamista tuettiin monipuolisesti tarpeen mukaisella neuvonnalla. Sotkamoon rekisteröityjen uusien yritysten määrä kehittyi edellisten vuosien tapaan positiivisesti. Nettomääräisesti yrityskannassa tapahtui selkeää kasvua. Yrityskehittämistä toteutettiin myöntämällä yrityspalveluseleitä paikallisille yrityksille erilaisiin kehittämistarpeisiin. Hankepohjaista kehittämistä edistettiin osallistumalla eri kehittämisorganisaatioiden kanssa elinkeinopuolen hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen. Yrityskehittämisen osalta kunta oli osarahoittajana tuulivoimaan, kaivosalaan, matkailuun, urheiluteknologiaan ja hankintoihin liittyvissä yhteishankkeissa. Yritysten omistajanvaihdoksia edistämällä aikaansaatiiin jatkuvuutta paikalliseen yritystoimintaan. Yrityspalvelun toteutuksessa tehtiin monipuolisesti tarvelähtöistä yhteistyötä yrityspalveluverkoston eri toimijoiden kanssa. Aluemarkkinointia tehtiin messuilla, tapahtumissa ja erilaisille alueella vieraileville ryhmille järjestetyissä infoissa.

- **Matkailu**

Matkailun osalta kansainvälisen matkailun kehittäminen ja siihen kuuluvat markkinointi toimenpiteet toteutettiin Vuokatin Matkailukeskus Oy:n hallinnoiman hankkeen, Vuokatin KV-kasvun kehittäminen, kautta. Hanke kehitti yritysten ja eri sidosryhmien yhteistyötä ja teki yhteistyötä kansainvälisten matkanjärjestäjien kanssa. Hankkeen puitteissa osallistuttiin Visit Finlandin OTA- kampanjoihin sekä uusittiin Vuokatin alueen myyntimanuaali. Lisäksi hankkeessa järjestettiin virtuaalisia

myyntitilaisuuksia. Hankkeen aikana Vuokatin alueen matkailutarjonta vietiin osaksi valtakunnallisia sähköisiä kauppaa-aloja, tehtiin markkinakartoituksia sekä media- ja matkanjärjestäjävierailuja ja neuvoteltiin KV-chartereista Vuokattiin. Hanketta rahoittivat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Vuokatin Matkailukeskus Oy.

Kotimaan markkinoinnissa luotiin vahvaa pohjaa alueen tunnettavuuden eteen uusimalla järjestelmällisesti sisältöjä vuokatti.fi -sivulla. Käynnit nettisivuilla kasvoivatkin n. 80 % vuoteen 2022 verrattuna ja orgaaniset haut kasvoivat 150 %. Myös sosiaalisen median puolella koettiin huikeita lukuja, kun päivityksen yhteyteen sai ohjauksen www sivulla olevaan tarjoukseen. Vuoden lopussa uudistettiin Uudistavaa Vetovoimaa -hankkeen rahoituksella myös vuokatti.fi -sivulla oleva Majoitushaku, jonka ohjauksia yrityksen sivulle päästään uuden analyysityökalun kautta jatkossa seuraamaan. Hankkeen rahoituksella autettiin myös Sotkamon Oppaita saamaan esite opaskierroksista. Uutena markkinointi väylänä avattiin Vuokattille oma TikTok-tili. Vuokatti näkyi Hesarin Etusivulla, Radio Novan kampanjassa ja vuoden lopussa kumppanina Amacing Race -ohjelmassa.

Syksyllä aloitettiin Vuokatissa vastuullisen matkailun määrätietoinen kehittäminen ja tavoitteena olla Vastuullisen Matkailun STF destinaatio vuonna 2025. Mukaan saatiin heti alusta lähtien kiinnostuneita yrityksiä. Vuoden aikana STF merkin saivatkin jo Break Sokos Hotel Vuokatti ja Vuokatin Rinteet. Syksyllä tartuttiin myös toimeen Vuokatin matkailustrategian osalta. Eri toimijoita kutsuttiin laajasti yhteisiin työpajoihin luomaan Menestyvän Vuokatin 2024–2028 matkailustrategiaa sekä Vuokatin matkailumarkkinoinnin strategiaa. Tässä työssä on luotu Vuokatin matkailun kehittämissuunnitelma, joka on alueen yhteinen näkemys ja viesti siitä mihin asioihin ja miten Vuokatin matkailuliiketoiminnan kestävä kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyyn vahvistamiseksi seuraavien vuosien aikana täytyy panostaa. Strategia julkistettiin vuoden 2024 alussa.

- **Kulttuuri**

Sotkamon kunnassa jatkettiin vuonna 2023 monipuolisen kulttuurin parissa. Tälle oli erinomainen pohja edellisvuoden 375-vuotisjuhla – ja kyllähän Sotkamoa kannattaa tässä iässä juhlia joka vuosi. Erilaisia tapahtumia Sotkamon kunnan järjestämänä oli 34 ja kävijöitä niissä riitti noin 14 000 henkilöä. Vuonna 2023 painopiste oli erilaisissa taidenäyttelyissä, mutta mukaan mahtui myös musiikkia, esittävää taidetta sekä elokuvaa ja elämyksiä. Kulttuuritoimen menoihin käytettiin 16,28 euroa asukasta kohden.

Edellisvuonna onnistuneita tapahtumia, kuten Sotkamon elokuvaviikko, Hiidenportin konsertti sekä Sotkamo-päivän monipuoliset tapahtumat tuotiin uudelleen tarjolle. Kesän uutuuksina pidettiin ensimmäinen Sotkamon Huumorifestivaali, jonka päättäjinä loistivat stand up -koomikko Ismo Leikola Sotkamolaiseen Hannu Väyryseen ja toivotusta Tyyne-hahmosta Kesämuusikoihin. Syksyllä lanseerattiin Hiukkaan Reflektor-valotaidefestivaali, joka keräsi huikeat 5 500 kävijää. Vuosi 2023 oli näyttelyiden vuosi, esillä olivat mm. Meeri Koutaniemen Kasvokkain-valokuvateokset, Liisa Tallgrenin silkkipuvut sekä Mariliina Valkaman valokuvälähtöiset kuvansiirtotyöt yhdistettynä Kaisa Lukkarin ruokaosaamiseen, Hamsterit-elokuvan kuvauksiin liittyvä valokuvanäyttely ja juhluvuoden 2022 valokuvakeräykseen liittyvä valokuvanäyttely.

Vuoden 2023 kulttuuriaiheisen kilpailun teemana oli käsityöt. Vuoden aikana saapuikin kilpailuun yli 30 käsityötä, joista raati valitsi voittajat ja tuotteita pääsi myös tuotantoon kunnan liikelahjoiksi vuoden 2024 alussa. Käsityökilpailun tuotokset edustivat ilahduttavan laajasti käsityötaiteen eri aloja.

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion KOP KOP KOPS -kulttuuriopetussuunnitelma sai toisen painoksensa syksyllä 2023 uutta lukuvuotta varten. Oppilaitokset ja päiväkodit ovat ottaneet kulttuuriopetussuunnitelman omakseen ja tehneet erinomaisia kehittämisideoita.

Taiteen edistämiskeskus Taiken HaMa-rahoituksen avulla (75 000 €) toteutettiin sydänkylille suunnattua taidetta Ontojoelle, Tipasojalle ja Juurikkalahteen sekä valmistelu aloitettiin Heinämäelle. Esimerkkinä mainittakoon juurikkalahtelaisten yhdessä taiteilijoiden Heidi Kilpeläinen ja Sanna Vihanto kanssa tekemä höyryjunamatka, joka keräsi yhteen yli 450 matkustajaa. Porin kulttuurisäätiö puolestaan levittäytyi nykytaiteensa kanssa Aatokseen, Tipasojalle, Syntiniemeen, Hiukan stadionille sekä Hotelli Tulikettuun.

Ystävyyskaupunki Isryn kanssa yhteistyö syveni ja kävimme Sotkamosta Saksassa kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla mukana olivat Vaarojen viulistit, jotka esiintyivät kaupungissa eri tilaisuuksissa. Valmistelimme myös tulevia konsertteja ja taidenäyttelyä.

Sotkamolaisia kutsuttiin keskustelemaan kulttuurista sekä syksyllä että keväällä. Tilaisuuksiin saapui kahvikupin äärelle keskustelemaan suuri määrä väkeä ja saimme hienoja ideoita, miten voimme kehittää kuntamme kulttuuria

- **Urheilu, liikuntapaikat ja liikunta**

Sotkamon kunta on useiden vuosien ajan edistänyt ja vahvistanut paikallista sekä alueellista elinkeinoelämää ja elinvoimaa panostamalla urheiluun, liikuntaan ja liikuntapaikkoihin.

Yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa on järjestetty useita alueellisia liikuntaa ja urheilua tukevia tapahtumia, joissa erityisesti lapsia ja nuoria sekä perheitä on haluttu innostaa liikkumaan. Tapahtumissa myös yhdistykset ja seurat ovat voineet tuoda omaa toimintaansa esille. Tapahtumia ovat olleet muun muassa Lions Lasten leijonahiihto, Lastenpäivä, Hyvinvointipäivä, Kesäkauden avaustapahtuma skeitti- ja pumptrack -puistossa sekä Voimaantumispäivä. Tapahtumat ovat tuoneet positiivista näkyvyyttä alueelle ja vahvistaneet myös yhteisöllisyyttä.

Yhteistyötä on tehty myös alueen liikunnan oppilaitoksien kanssa ja opiskelijat ovatkin olleet mukana järjestämässä tapahtumia. Tämän lisäksi Sotkamon kunta on tarjonnut työharjoittelumahdollisuuksia liikunnan opiskelijoille liikuntapalveluissa ja kansalaisopistossa.

Hyvinvointialueen kanssa on niin ikään vahvistettu yhteistyötä. Keväällä 2023 toteutettiin motokerho yhdessä fysioterapian kanssa. Kokeilussa fysioterapeutti kävi liikuttamassa Tiilikankaan päiväkodilla lapsia, joilla oli haasteita motoriikassa. Liikuntapalvelut ja fysioterapia olivat mukana kutsunnoissa yhdessä muiden toimijoiden ja Puolustusvoimien kanssa. Kutsunnoissa tavoitettiin kutsuntaikäiset nuoret miehet ja heille tehtiin InBody-kehonkoostumismittaus sekä keskusteltiin testin tuloksista, liikkumisesta ja elintavoista.

Sotkamon kunta on panostanut aktiivisesti liikuntamatkailuun. Hiukan alueen kehittäminen jatkui ja alueelle valmistui nykyaikainen ulkokuntosali sekä alueen ja reittien valaistus uusittiin. Maastopyöräilyreittien kehittämistä pyrittiin edistämään Hiukka-Pöllyvaara-Pungankoski välillä. Kehittämistyötä reittien suunnittelussa ja reittisopimusmallin tekemisessä saatiin edistetyksi, mutta reittien rakentaminen pysähtyi maanomistusasioihin liittyen. Osuuskauppa Maakunnan ja VuokattiSportin kanssa toteutettiin Vuokatin frisbeegolf-radan suunnittelu. Radan rakentaminen kuitenkin jäi

tuleville vuosille, koska alueelle mahdollisesti tuleva yleisurheilukenttä olisi vaikuttanut ratkaisevasti suunnitelmiin. Vesistömatkailua kehitettiin VEKE-hankkeella.

Alueen liikunta- ja urheiluseuratoimintaa on tuettu jakamalla vuosiavustuksia, projekti- ja koulutusavustuksia sekä jakamalla tietoa ajankohtaisista asioista. Vuonna 2023 toteutettiin uudenlainen seurafoorumi, kun järjestettiin yhteinen järjestöilta kaikkien alueen yhdistyksien kanssa. Kunta lisäsi tukeaan liikuntaseuroille ja nosti vuosiavustuksen määrärahaa 25 %. Tämä on vahvistanut paikallista urheilutoimintaa ja mahdollistanut monipuolisten liikuntaharrastusten tarjoamisen asukkaille.

Sotkamon kylien elinvoimaa on ylläpidetty liikunnan osalta jakamalla kylälatujen ylläpitoon toimintaavustuksia sekä järjestämällä liikunnan kurssitoimintaa kylillä. Nämä toimenpiteet ovat vahvistaneet elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä.

Liikunnan edistämistä Tenetin koululla on jatkettu koko vuoden kestäneellä TARMOKAS-hankkeella, jossa vahvistettiin Tenetin koulun Liikkuva koulu -toimintaa. Hankkeen tavoitteena olivat:

1. Toiminnan organisoiminen: Vahvempi Liikkuva koulu -tiimi sekä Liikkuva koulu -toiminnan vuosittaisten tavoitteiden ja toiminnan suunnittelu.
2. Osallistuminen ja osallisuus: Uuden koulun rakennusajan ja vanhan koulun purkuajan Liikkuva koulu -toiminnan suunnittelu yhdessä oppilaiden kanssa, väkkäriohjaajakoulutus, uuden koulun Liikkuva koulu -toiminnan, koulun pihan ja liikuntatapahtumien suunnittelu yhdessä oppilaiden kanssa.
3. Opetus: Istumisen tauottaminen, tilojen muokkaaminen ja teknologian hyödyntäminen koulupäivän aktivoimisessa. Hankkeelle asetetut tavoitteet täyttyivät ja hankkeen päättymisen jälkeen hanketyöntekijä on jatkanut työtään Tenetin koululla kunnan omalla rahoituksella.

Kansalaisopiston liikunnan kurssitoiminta on ollut edelleen monipuolista ja sitä on edelleen kehitetty. Liikunnan kurseja on toteutettu myös yhteistyössä eri tahojen kanssa, esim. ammattikorkeakouluopiskelijat toteuttivat kansalaisopistossa StressiVeks-kurssin. Muita uusia kurseja olivat mm. FascialMethod, ikäihmisten kevyt tuolijumppa ja PilatesHealth. Liikunnan kurssitoiminnan järjestäminen on tukenut kuntalaisten hyvinvointia ja tarjonnut monipuolisia liikuntamahdollisuuksia eri ikäryhmille.

1.9. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Keskeisinä yhteistyökumppaneina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ovat hyvinvointialue sekä järjestöt. Sotkamon kunta hyväksyttiin keväällä 2023 mukaan Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaan Terve Kunta -verkostoon. Verkoston toiminnan tavoitteena on tukea kuntia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyössä.

Kannustimena kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön on asetettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Vuonna 2023 Sotkamon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden

lisäosa eli HYTE-kerroin oli 67/100 kasvaen 4 pistettä edellisvuoteen nähden. Tällä pistemäärällä Sotkamon saamien HYTE-eurojen kokonaismäärä oli 195 800 euroa, ja määrä kasvoi 11 600 euroa edellisvuoteen nähden.

Vuonna 2023 laadittiin ja hyväksyttiin Ehkäisevän päihdetyön raportti 2020–2022 ja suunnitelma 2023–2025 (KHALL 21.02.2023 § 35) sekä Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (SIVLTK 20.06.2023 § 67).

Vuonna 2023 toteutettuja asukkaiden hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä on esitetty painopisteittäin alla olevassa kuvassa.

1.10. Työllisyys

Kainuun työvoiman määrä vuoden 2023 lopussa oli 30 690 (-218). Sotkamon työvoiman määrä lisääntyi hieman edelliseen vuoteen verrattuna ollen 4706 (+57). Vuoden 2022 tilaston mukaan Kainuussa 18–64-vuotiaiden työllisten määrä vuonna 2022 oli 26 637 (-214) ja Sotkamossa 4312 (-7). Sotkamon työllisyysaste vuonna 2022 kasvoi 77,9 %:iin. Vuoden 2023 tietoa ei ole vielä saatavilla työllisten tai työllisyysasteen osalta.

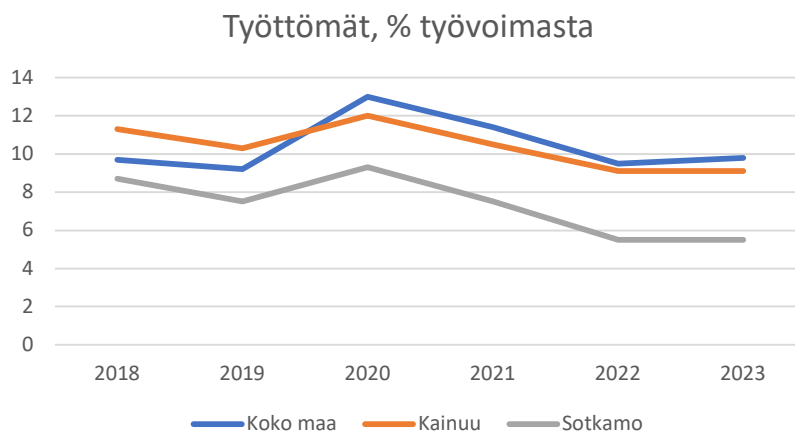
Kainuussa oli joulukuun 2023 lopussa 3 320 työtöntä työnhakijaa. Vuodentakaiseen verrattuna työttömyys kasvoi 238 henkilöllä (+ 8 %). Kainuun työttömyystilanne oli edellisvuoteen verrattuna kaikista alueista neljänneksi matalin. Koronakriisiä edeltävään vuoden 2019 joulukuuhun verrattuna työttömiä oli Kainuussa 6 % (-227) vähemmän. Joulukuussa 2023 Sotkamossa oli 301 työtöntä, kun vuotta aiemmin työttömiä oli 287, ja kaksi vuotta aiemmin 318. Hienoinen kasvu edelliseen vuoteen liittyy perinteiseen kausivaihteluun, mutta sekin oli normaalia suurempaa. Vuoden lopun tilanteeseen vaikuttaa vuosittain työnhakijoiksi ilmoittautuvat opinnoista valmistuvat ja asevelvollisuutensa päättävät nuoret. Lomautusten määrä on ollut myös kasvussa vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 lopussa työttömyys lisääntyi Kainuussa alle 25-vuotiailla 14 % (+51), 25-49-vuotiailla 13 % (+167) sekä 50-vuotiailla ja vanhemmilla 1 % (+20). Työttömistä työnhakijoista nuoria oli kuukauden lopussa 13 % (423). Nuorten työttömyysaste oli Kainuussa 16,5 % ja koko maassa 13,9 %. Kainuun kunnissa nuorten työttömyysaste vaihteli Sotkamon 10,2 %:n ja Puolangan 23,6 %:n välillä. Sotkamossa kasvua edelliseen vuoteen nähden nuorten osalta oli 3,9 %. Hienoista kasvua selittää se, että TE-palvelut on tavoittanut pidemmän aikaa palvelun ulkopuolella olevia nuoria.

Nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jossa asui vuoden 2023 lopussa 68 % nuorista työttömistä. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli 17,0 %. Nuorista työttömistä sotkamolaisia oli 8 % (+3 %), suomussalmelaisia 8 % ja kuhmolaisia 7 %. Muiden kuntien osuus nuorista työttömistä oli yhteensä 9 %.

Joulukuun 2023 lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli Kainuussa 603, mikä oli 7 % (+39) enemmän vuoden takaiseen verrattuna. Työttömistä pitkäaikaistyöttömiä oli 18 %, vuotta aiemmin osuus oli yhtä suuri. Yli kaksi vuotta työttömänä olleita oli 212, mikä on 11 % (-26) vuoden takaisesta vähemmän. Miehiä pitkäaikaistyöttömistä oli 63 %. Pitkäaikaistyöttömistä vähintään 50-vuotiaita oli 60 %, 30–49-vuotiaita 33 % ja alle 30-vuotiaita 7 %. 60-vuotiaita ja vanhempia oli 33 %. Vuoden 2023 keskiarvon mukaan Sotkamossa pitkäaikaistyöttömiä oli hieman yli 9 % työttömien keskiarvoisesta määrästä.

Kainuussa työttömistä työnhakijoista rakennetyöttömiä oli 1 542 henkilöä eli 46 %, kun vuosi sitten osuus oli 49 %. Rakennetyöttömyys nousi 3 % (+40) joulukuusta 2022. Vuoden 2023 keskiarvon mukaan Sotkamossa rakennetyöttömiä oli n. 38 % työttömistä. Sotkamon työttömien osuus työvoimasta pysytteli edelleen 5,5 %. Laskua edelliseen vuoteen ei syntynyt, mutta tässä valtakunnallisessa työmarkkinoiden tilanteessa tulokseen voidaan olla tyytyväisiä. Se on edelleen koko maata ja Kainuuta selkeästi pienempi. Alimmillaan työttömyysaste oli syyskuun lopussa 4,3 %.

Työllisyyden kuntakokeilu ja työllisyysohjelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutuminen

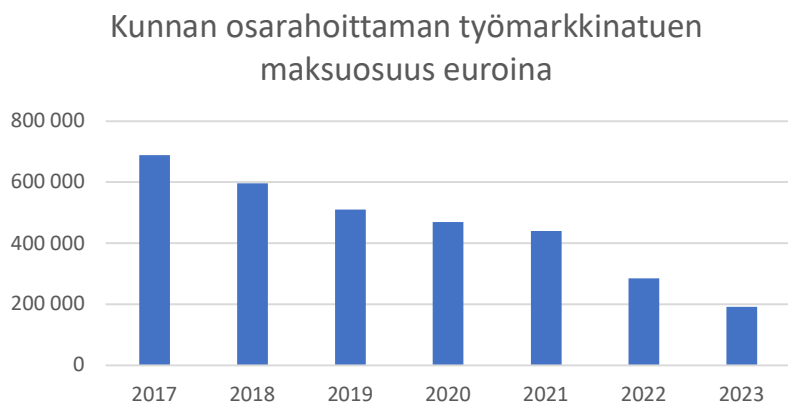
Kainuun työllisyyden kuntakokeilussa työnhakija-asiakkaita oli vuoden 2023 lopussa 3571 henkilöä. Työttömänä heistä oli joulukuun lopussa 1907 henkilöä. Kuntakokeilussa oli 56 % kaikista kainuulaisista työnhakija-asiakkaista. Sotkamon kokeilutoimiston työnhakija-asiakkaana vuoden 2023 lopussa oli 346 henkilöä. Työttömiä tai lomautettuja alle 25-vuotiaista oli 28, 25–29-vuotiaista 12, 30–49-vuotiaista 55 ja 50-v. tai vanhemmista 35 henkilöä.

Vuoden 2023 vertailussa Kainuun työllisyyden kuntakokeilu sijoittui valtakunnalliseen kärkipäähän kaikilla työllisyyden kuntakokeilun mittareilla. Parhaiten kaikista kuntakokeilualueista pärjasi Kainuu, kun katsotaan kolme kuukautta ja kuusi kuukautta ylittävien työttömyyksien osuutta kolme kuukautta ja kuusi kuukautta aikaisemmin alkaneista työttömyyksistä (virta yli 3 kk työttömyyteen ja virta yli 6 kk työttömyyteen). Kainuu oli kärjessä myös käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräisen keston vertailussa ollen kestoaltaan alueiden pienin. Vuonna 2023 Kainuun kuntakokeilussa työllistymissuunnitelma tehtiin keskimäärin 96 prosentille työttömistä työnhakijoista ennen työttömyyden ylittymistä yhdellä kuukaudella, mikä oli valtakunnan neljänneksi paras tulos. Aktiivointiaste oli keskimäärin 42,2 prosenttia, mikä oli toiseksi paras tulos kuntakokeilujen vertailussa. Pitkäaikaistyöttömien aktiivointiaste alueella oli 14,2 % ollen alueista kolmanneksi paras.

Sotkamon kokeilutoimiston osalta työllistymissuunnitelmat saatiin tehtyä 99 prosentille työttömistä työnhakijoista ennen työttömyyden ylittymistä yhdellä kuukaudella. Kuntakokeilun kohderyhmän aktiivointiaste oli Sotkamossa 55,2 % ja pitkäaikaistyöttömien 21,5 %. Kuntakokeilun ja TE-toimiston Sotkamolaisten pitkäaikaistyöttömien keskiarvoinen määrä oli vuoden 2023 aikana 23. Kuntakokeilun Sotkamon kokeilutoimiston osalta virta yli 3 kk työttömyyteen oli 24 % ja yli 6 kk osalta 12 %. Työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto kokeilun kohderyhmän osalta oli vuonna 2023 20 viikkoa. Tuloksellisesti päättyneiden työnhakujen keskiarvoinen määrä kuukaudessa kasvoi jälleen edellisestä vuodesta. Palkkatuella työllistämisiä alkoi vuonna 2023 Sotkamossa kuntakokeilun ja TE-toimiston päätöksillä yhteensä 73 kpl, joista yrityksissä 42 kpl. Alkaneita starttirahapäätöksiä on tehty 12 kappaletta.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuuden kehitys

Vuonna 2023 Sotkamon kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen maksuosuus oli 190 867 euroa, kun vuonna 2022 osuus oli 285 286 euroa. Kustannukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 94 419 euroa eli 33,10%. Maksuosuudet toteutuivat hienosti 205 133 euroa alle budjetoidun. Budjetissa oli varauduttu myös työttömyyden suurempaan kasvuun.

Sotkamon työllisyysohjelmaan kirjattujen mittareiden mukaan vuoden 2023 tulokset ovat osoittaneet työmarkkinatilanteen heikentymisestä huolimatta tulokselliseksi lähes kaikilla osa-alueilla. Työllisyysohjelmaan kirjattuja tavoitteita on jo saavutettu, ja nyt on tärkeää pysyä tavoitetasolla työmarkkinatilanteiden heilahdellessa. Työttömyysasteen vähentymistä 4 %:n tasolle tavoitellaan edelleen ja nuorten työttömyyden puuttuminen on keskeistä vuosina 2024–2025. Kunnan hankinnoissa työllistämisen ehdon edistäminen on myös tärkeä edistämisen alue kuten myös osaamisen kehittämisen vaihtoehtojen mahdollistaminen tulevaisuudessa. Hyvinvointialueen palveluiden kehittäminen yhteistyössä on myös ehdoton edellytys työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Lähteet: Tilastokeskus, Työllisyyskatsaus, TEM työnvälitystilasto, Kelasto)

Uuden työllisyysalueen valmistelu käynnistynyt 2023

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyi hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Kunnat sopivat työllisyysalueiden muodostamisesta ja palveluiden järjestämisestä ja ilmoittivat siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä. Kaiken kaikkiaan työllisyysalueita tulee olemaan yhteensä 45. Kainuu-Koillismaan työllisyysalue kattaa koko Kainuun sekä Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan. Valmistelua tehtiin jo vuoden 2022 aikana ja virallinen valmisteluryhmä aloitti kokoontumiset syksyllä 2023 alkaen.

Järjestämistä vastuu toteuttaminen tapahtuu Kuntalain 8 luvun 51–52 § vastuukuntamallin periaatteiden mukaisesti. Kajaanin kaupunki toimii vastuukuntana ja työvoimaviranomaisena. Kaikessa valmistelussa huomioidaan peruskuntien toimivallan takaaminen ja kustannustehokkaiden lähipalveluiden luominen mm. siirtämällä toimivaltaa vastuukunnalta työllisyysalueen kunnille henkilöasiakas- ja työnvälitystyön osalta. Keskitettyjä palveluita hoidetaan vastuukunnan kautta ja muun muassa

lakisääteiset yritys- ja työnantajapalvelut ovat keskitetty vastuukunnan hoidettavaksi koko työllisyysalueella.

Kainuu-Koillismaa työllisyysalueelle siirtyy henkilöstöä TE-toimistoista ja ELY-keskuksista yhteensä noin 80 henkilötyövuotta ja siirto tapahtuu liikkeenluovutuksella kuntiin. Tavoitteena on, että henkilöasiakaspalvelun henkilöstö siirtyy sen kunnan työntekijäksi, joka tuottaa kyseisen kunnan henkilöasiakas- ja työnvälityspalvelut. Keskitettyjen palveluiden henkilöstö tulee siirtymään vastuukunnan työntekijöiksi. TE-palvelujen siirtoa on valmisteltu yhteistyössä ministeriöiden, TE-palvelujen, ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.

Työllisyyspalveluiden toimintakulut vuonna 2023

Vuodelle 2023 palkkatuki- ja velvoitetyöllistämiseen varattiin 505 216 euroa. Tuella työllistämisen palkkakuluihin käytettiin 478 415 euroa. Vuoden 2023 aikana tehtiin 26 työsopimusta palkkatuella työllistämisen määrärahoista ja 12 henkilön työsuhde jatkui vuodelta 2022 vuoden 2023 puolelle. Palkkatuella on erityisesti tuettu osatyökykyisten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja kaksi niistä on ollut oppisopimustyösuhteita. Velvoitetyöllistettäviä henkilöitä kokonaismäärästä oli 9. Työtehtäviä työllistetyille on löytynyt hyvin kunnan eri yksiköistä. Työllisyyden määrärahojen lisäksi muutamit yksiköt ovat palkanneet myös omalla määrärahalla tukityöllistettyjä. Palkkauskuluihin on saatu valtion palkkatukea noin puolet. Maksatus tosin ei tapahtunut reaaliaikaisesti ja kohdentuu osittain 2024 puolelle.

Vuoden 2023 ajalle palkattiin työllisyysvaroin myös vieraskielisten ohjaaja. Tavoitteena oli tarjota kotoutumislain mukaista ohjausta ja neuvontaa Sotkamossa oleville vieraskielisille. Ohjaaja on auttanut mm. tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia kuntamallin toteutumisessa ja kotikuntamerkintöjen hakemisessa, tukenut kielikoulutuksiin hakeutumisessa ja työllistymisiin liittyvissä asioissa. Ohjaajan tuki on ollut tärkeä myös koko kuntaorganisaatiolle lähinnä tulkkauksen näkökulmasta. Vuoden aikana hahmottuivat asiakasryhmän perustarpeet ja työ- ja opiskeluvaihtoehtojen tila sekä kunnan tarpeet tulevana vuosina. Lisäksi Kainuun laajuisen kotoutumisen kehittämisen tarpeet on osin tunnistettu.

Vuonna 2023 myönnettiin 22 myönteistä työllistämisen kuntalisäpäätöstä, joista kolme kohdentui oppisopimustyöllistämiseen. Vuoden 2023 kuntalisä kohdentui yhtä lukuun ottamatta yrityksiin. Kuntalisän määräraha käytettiin lähes täysimääräisesti. Palveluiden ostot kohdentuivat pääasiassa asiantuntija- ja vartiointipalveluihin ja maakunnallisen opinnollistamisen ESR-hankkeen kuntaosuuteen. Edellisten lisäksi kuluja muodostui kuljetus- ja puhtaanapidon palveluista. Palveluiden ostot toteutuivat kokonaisuudessaan kuitenkin alle budjetoidun. Päivittäisten toimintojen järjestämiseksi tehdyistä hankinnoista suurin oli Toimintakeskuksen auton lunastaminen kunnan omaksi leasing-sopimuksen päättyessä. Rakennusmateriaaleista ja muista tarvikkeista syntyi odotettua suurempia kuluja, sillä toimintakeskuksen pihalle rakennettiin säännökset täyttävä tulityöpaikka. Tilikauden päivittäiset ostot pysyivät budjetissa muutoin, mutta ylittyivät auton hankintahinnan verran. Työllisyyspalveluiden henkilöstökustannukset toteutuivat budjetoitua maltillisempina ja kokonaisuudessaan työllisyyspalveluiden toimintakulut jäivät alle budjetoidun.

1.11. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuvaus sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelytapoja, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkittävyyttä ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja raportoimiseksi.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 29.4.2019 § 34 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja kunnanhallitus hyväksyi 4.6.2019 § 119 Sotkamon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet sovellettavaksi 1.8.2019 alkaen.

Tilikaudella tehtiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sähköistä arviointia ja otettiin käyttöön tietotilinpäätös- ja tiedonhallintamalliraportit Digiturvamallissa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakeja ja säädöksiä noudatettiin pääsääntöisesti hyvin tilikauden aikana.

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi päätökset on perusteltu. Sisäinen tarkkailu on toteutettu normaalina viranhaltija- ja esimiestyönä, jolla on varmistettu tehtävien hoitaminen oikea-aikaisesti ja hyväksyttävästi.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion mukaiset toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin. Osa toiminnallisista tavoitteista on ollut jatkoa edelliseltä tilikaudelta ja/tai jatkuvat seuraavalla tilikaudella. Vuosittaisia seuranta- ja raportointikäytäntöjä on noudatettu. Sitovien tavoitteiden strategianmukaisuuteen, arvioitavuuteen ja mitattavuuteen on kiinnitetty edelleen huomiota. Toimialat ovat huomioineet kuntastrategian, strategiasta johdetut suunnitelmat ja ohjelmat sekä niissä esitetyt toimenpiteet ja tavoitteet.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointi on ollut osa talousarvion ja mahdollisen toimintasuunnitelman toteuttamista. Toimialojen kokouksissa, johtoryhmän kokouksissa, esihenkilöpalavereissa, työryhmien palavereissa ja muissa keskusteluissa on seurattu talousarvion tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta. Toiminnan tuloksellisuuden arviointia tehdään jatkuvana omiin asetettuihin tavoitteisiin nähden sekä muun muassa valtakunnallisia vertailuja seuraamalla. Tilivelvolliset ovat valvoneet, että toiminnassa noudatetaan talousarviota ja taloussuunnitelmaa sekä niihin liittyviä tavoitteita.

Taloushallinnon järjestelmillä on vastattu siitä, että kirjanpito ja sisäinen laskenta on hoidettu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti ja kirjanpito on ajan tasalla. Tositteiden tarkastaminen ja hyväksyntä on

tehty siten, että vaarallisia työyhdistelmiä ei pääse syntymään. Ostolaskuissa sähköinen tarkastus ja hyväksyminen ovat varmistaneet toimintaketjun.

Omaisuuksien hankinta, luovutukset ja hoidon valvonta

Hankinnat on toteutettu hankintalain ja hankintoja koskevan delegoinnin mukaisesti. Hankinnoista on tehty hankintapäätökset Dynasty-tiedonhallintajärjestelmään.

Sopimustoiminta

Sopimushallinta tapahtuu Dynasty-sopimushallinnassa. Sopimusten hallinta ja valvonta ovat osa toiminnasta vastaavien viranhaltijoiden oman vastuualueen johtamista. Pääosa sopimuksin hankittavista palveluista edellyttää viranomaisvalvontaa (esim. palvelutarjoajan hyväksyminen palvelutuottajaksi tai säädöksin määritellyt säännölliset valvontakäynnit). Lautakunnat hallitsevat vastuualueensa sopimuksia hyväksymällä itse osan sopimuksista. Sopimushallinnan käyttöä tulee edelleen laajentaa ja sopimusten vanhenemisen seurantaa kehitetään.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan sisäinen valvonta on järjestetty tilikaudella hallintosäännön ja siitä johdettujen delegointipäätösten sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden mukaisesti. Hyvä hallintotapa toteutuu pääsääntöisesti kaikessa toiminnassa sekä päätöksenteossa. Tilikaudella valtuusto päivitti hallintosäännön ja kunnanhallitus päivitti hallinnon toimialan delegoidun erityis-päätäntävaltansa.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Vuoden 2023 sisäisen valvonnan arvioinnin teki 13 vastuuhenkilöä. Hallinnon toimialalta arviointeja saatiin kolme, ympäristö- ja teknisen toimialalta neljä ja sivistyksen toimialalta kuusi. Arviointien mukaan kunnan yksiköissä tietoisuus sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on kasvanut. Parannettavaa arvioinnin mukaan on muun muassa systemaattisen riskienkartoituksen toteutuksessa ja suoritettujen riskienarviointien tulosten raportoinnissa.

Yksikköjen vastuuhenkilöiden mukaan yksiköissä ei ole vuoden 2023 arvioinnin mukaan tiedossa olennaisia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioita, jotka pitäisi tuoda toimintakertomuksessa esille.

Taloussuunnittelukaudella riskienhallintaa kehitetään edelleen ottamalla käyttöön riskein hallinnan työkaluja ja kehittämällä riskitekijöiden seurantaa.

1.12. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tässä osiossa on esitetty tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma toimintakaudelta. Lisäksi on esitetty edellisen vuoden vertailu ja tunnusluvut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Ulkoinen (1000 €)	2023	2022
Toimintatuotot	13 138	12 997
Valmistus omaan käyttöön	64	24
Toimintakulut	-49 400	-90 365
Toimintakate	-36 198	-77 344
Verotulot	24 561	45 276
Valtionosuudet	4 834	30 967
Rahoitustuotot ja -kulut	3 751	3 268
Korkotuotot	2	1
Muut rahoitustuotot	4 369	5 710
Korkokulut	-1418	-144
Muut rahoituskulut	798	-2 299
Vuosikate	-3 052	2 167
Poistot ja arvonalentumiset	-4 034	-4 106
Satunnaiset tuotot	0	471
Tilikauden tulos	-7 086	-1 468
Poistoeron kirjaukset	82	82
Tilikauden ali-/ylijäämä	-7 004	-1 386

Tuloslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	-26,6 %	14,4 %
Vuosikate/Poistot, %	75,7 %	52,8 %
Vuosikate, €/asukas	-297	209
Asukasluku	10 275	10 352

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja –kulujen erotus

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla. Saatu prosenttiosuus vähennettynä sadasta puolestaan osoittaa mikä osuus toimintakuluista rahoitetaan verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate/Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, poistoihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvon on 100 % tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

TOIMINNAN RAHOITUS

1 000 €	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-3 052	2 166
Satunnaiset erät	0	472
Tulorahoituksen korjauserät	-119	-510
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-3 171	2 128
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-25 150	-10 833
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 244	561
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103	747
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-22 803	-9 525
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-25 974	-7 397
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-25	0
Antolainasaamisten lisäys	-25	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	25 918	147
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 082	-3 853
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos +/-	5 918	147
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 000	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 249	-4 031
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	23
Saamisten muutos	-3 519	-2 160
Korottomien velkojen muutos	2 270	-1 894
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	24 644	-3 884
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 330	-11 281
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-1 330	-11 281
Rahavarat 31.12.	37 924	39 253
Rahavarat 1.1.	39 254	50 534

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. €	-1 560	20 719
Investointien tulorahoitus	-13,80 %	24,70 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,2	0,7
Lainanhoitokate	-0,7	0,6
Kassan riittävyys, pv	214	135
Asukasluku 31.12.	10 275	10 352

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Tunnusluku ilmaisee paljonko rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrän vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvon on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvon on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.13. Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA (1 000 €)	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	15	26
Aineettomat hyödykkeet yht.	15	26
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	13 809	12 920
2. Rakennukset	34 956	31 700
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 780	20 653
4. Koneet ja kalusto	939	584
5. Muut aineelliset hyödykkeet	96	96
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 476	1 316
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	86 056	67 269
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 944	7 367
4. Muut saamiset	138	113
Sijoitukset yhteensä	6 082	7 480
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	92 153	74 775
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
3. Muut toimeksiantojen varat	25	10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT EENSÄ	25	10
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	0	34
2. Lainasaamiset	1 791	0
3. Muut saamiset	70	70
4. Siirtosaamiset	23	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 884	104
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	2 501	1 589
2. Lainasaamiset	0	8
3. Muut saamiset	991	856
4. Siirtosaamiset	2 972	2 271

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 464	4 725
Saamiset yhteensä	8 348	4 829
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	6 894	6 144
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	21 841	24 038
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	4 264	3 025
4. Muut arvopaperit	143	361
Rahoitusarvopaperit yhteensä	33 142	33 568
IV Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 781	5 686
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	46 271	44 083
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 449	118 868

TASE VASTATTAVAA (1 000 €)	2023	2022
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	-32 296	-33 833
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-51 022	-52 408
V Tilikauden yli/alijäämä	7 004	1 386
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-76 314	-84 855
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	-552	-634
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHT EENSÄ	-552	-634
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	-61	-46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	-61	-46
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	-24 573	-19 655
5. Saadut ennakot	-72	-72
7. Liittymismaksut ja muut velat	-2 021	-1 931
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-26 665	-21 658
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-25 082	-4 082
5. Saadut ennakot	-176	-640

6. Ostovelat	-4 565	-2 845
7. Liittymismaksut ja muut velat	-583	-443
8. Siirtovelat	-4 449	-3 665
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-34 856	-11 675
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-61 522	-33 333
VASTATTAVAA	-138 449	-118 868

Taseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	55,6 %	72,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	143,7 %	36,6 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	159,7 %	44,5 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	44 018	51 022
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4 284	4 929
Lainakanta 31.12., 1 000 €	49 630	23 738
Lainamäärä 31.12., €/asukas	4 830	2 293
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	56 487	30 756
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 497	2 971
Lainasaamiset, 1 000 €	0	8
Asukasluku	10 275	10 352

Taseen analysointi

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvinä tavoitetasoina voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 65–70 % omavaraisuutta. 50 % tai sitä alempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 x (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä, €/asukas

= (Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä) / asukasluku

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainamäärä 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainamäärällä tarkoitetaan korollista pitkä- ja lyhytaikaista vierasta pääomaa.

Lainamäärä, €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä saadaan edellä mainittu tunnusluku asukasluvulla.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.14. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kunnan kokonaistulot tilikaudella 2023 olivat 79 299 milj. € ja kokonaismenot 79 212 milj. €. Kokonaistulot laskivat 20,9 milj. € (20,9 %) vuodesta 2022. Kokonaismenot laskivat 28,3 milj. € (26,3 %) vuodesta 2022.

Vuonna 2023 kuntien tulo- ja menorakenne on muuttunut täysin edellisvuosista. Hyvinvointialueet aloittivat Suomessa toimintansa vuoden 2023 alusta lukien, jolla oli merkittävät vaikutukset kuntien rahoitusasemaan. Tämän uudistuksen vuoksi tilikausien 2023 ja 2022 vertailu ei ole suurimmalta osin mahdollista.

Kokonaistulojen laskua selittää erityisesti verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen. Sote-uudistuksen yhteydessä kunnallisrahoitusveroprosentteja alennettiin 13,26 prosenttiyksikköä ja peruspalveluiden valtionosuuden laskennallisista kustannuksista siirtyi hyvinvointialueelle keskimäärin 70 prosenttia.

Kunnassa aloitettiin vuoden 2023 alusta lukien merkittävät investoinnit, jotka rahoitettiin pääosin lainarahoituksella. Kunnan kokonaislainakanta lisääntyi tämän vuoksi 30 milj. euroa. Investointeihin saatiin rahoitusosuuksia 2,4 milj. euroa. Näistä suurimpina tuloerinä olivat Itärinteen Infra 1,9 milj. sekä Tenetin yläkoulu 225 tuhatta euroa.

Kokonaismenojen laskua selittää erityisesti toimintakulujen väheneminen sote-uudistuksen vaikutuksena. Korkokulut kasvoivat voimakkaasti yleisen korkotason kehittymisen vuoksi. Vuonna 2023 otetun uuden lainarahoituksen korkokulut poikkesivat huomattavasti aiempien vuosien korkotasosta, jonka vuoksi korkokulut olivat merkittävästi suuremmat kuin aiemmin.

Investointimenot kasvoivat huomattavasti edellisestä vuodesta, koska kunnassa aloitettiin merkittävien investointien toteuttaminen vuonna 2023.

TULOT (1 000 €)	2023	2022	MENOT (1 000 €)	2023	2022
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	13 138	12 997	Toimintakulut	49 400	90 366
Verotulot	24 560	45 276	Valmistus omaan käyttöön	-64	-24
Valtionosuudet	4 834	30 967	Korkokulut	1 418	144
Korkotuotot	2	1	Muut rahoituskulut	-798	2 299
Muut rahoitustuotot	4 368	5 710	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot		472	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät	-119	-510	Pakollisten varausten muutos		
- Pys. vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-119	-510	-Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)		
			-Pys. vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	2 244	561	Investointimenot	25 149	10 833
Pys. vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103	747			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset			Antolainasaamisten lisäykset	25	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	4 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 082	3 853
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	20 000		Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	79 130	100 221		79 212	107 471

Täsmäytys:

Tilikausi 2023

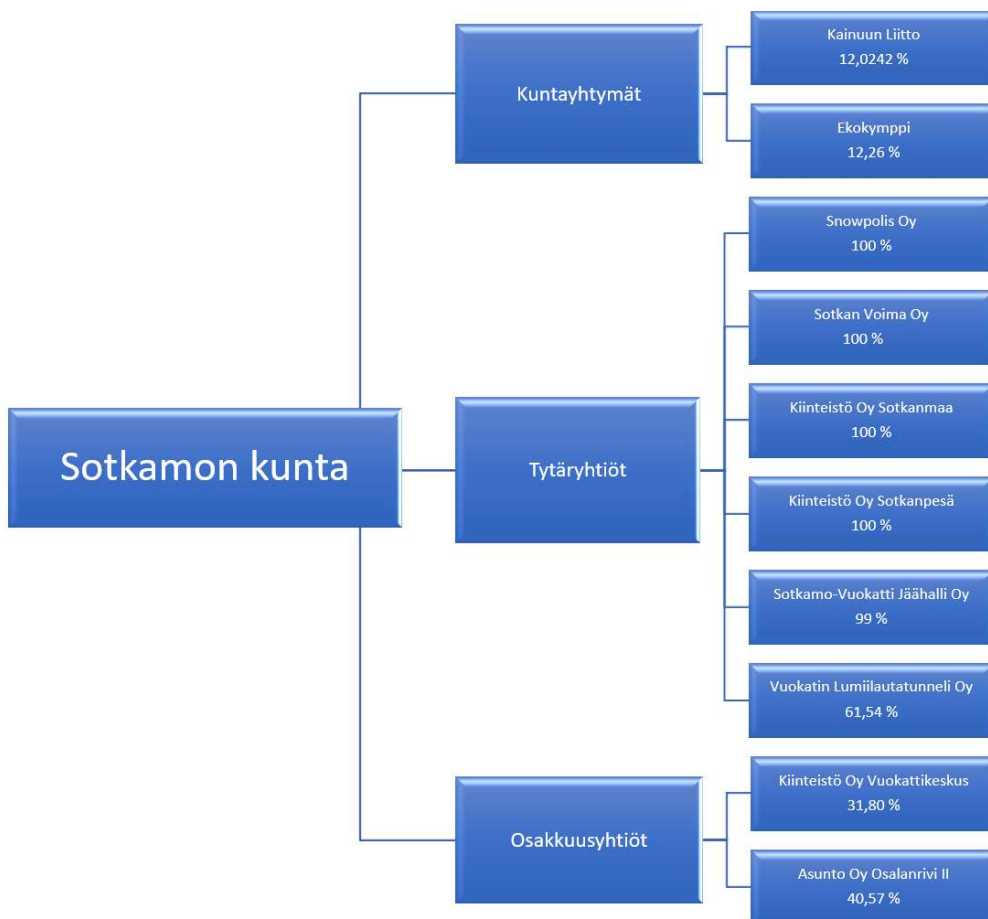
Kokonaistulot – Kokonaismenot = 79 130 – 79 212 = 82

Rahavarojen muutos – Muut maksuvalmiuden muutokset = -1 331 –1 249 = 82

1.15. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakuus- ja muista omistusyhteisyyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

Sotkamon kuntakonsernin rakenne 31.12.2023

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöksistä Kiinteistö Oy Vuokattikeskus ja Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska niiden merkitys oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta on vähäinen.

Yhdistelmä kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	4	
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt	0	2
YHTEENSÄ	8	2

Konsernivalvonnan järjestäminen

Konsernijohto, konsernijohtoon kuuluvat tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja sekä tarvittaessa kunnanhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat.

Konsernivalvontaan liittyviä asioita on linjattu hallintosäännön lisäksi Sotkamon kunnan konserniohjeessa (1.8.2019 alkaen) ja hyvä hallinto- ja johtamistapa Sotkamon kuntakonsernissa –ohjeistuksessa (1.10.2019 alkaen).

Tilikaudella on toimittu ym. ohjeistuksen mukaan, myös siltä osin, että kuntayhtymien hallituksissa/valtuus- toissa kunnan omistajanvaltaa käyttävien edustajien on tullut hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa, jos kuntayhtymien hallitukset/valtuustot ovat olleet tekemässä päätöksiä, joista on seurannut kuntakonsernille merkittäviä taloudellisia seuraamuksia (esim. tappio).

Merkittävimmät tilikauden tapahtumat

Kuntakonsernin tytäryhtiöiden merkittävimmät tapahtumat tilikaudella olivat:

Snowpolis Oy

Yhtiöllä ei ollut tilikaudella 2023 varsinaista liiketoimintaa.

Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy

Vuokatti Areenan valmistuttua Sotkamo-Vuokatti jäähallin käyttö jääturheilupaikkana on päättynyt. Kunta saattaa näin muodostuneiden tarpeettomien omaisuuserien myynnin päätökseen ja päättää yhtiön toiminnan vuoden 2024 aikana. Sotkamon kunta omistaa yhtiöstä tällä hetkellä 99 %.

Vuokatin Lumilautatunneli Oy

Lumilautatunneli romahti vuoden 2022 keväällä. Tunnelia ei rakenneta uudelleen ja purkutyöt on saatu maisemointeja lukuun ottamatta valmiiksi vuonna 2023. Yhtiön toiminta päättyi vuonna 2024.

Kiinteistö Oy Sotkanpesä

Toiminta on käynnistynyt vuonna 2023. Sotkanpesä kehittää toimintaansa ja tuo uusia vaihtoehtoja alueen vuokra-asuntotarjontaan sekä mahdollistaa tulevaisuudessa sote-kiinteistöjen yhtiömuotoisen toiminnan. Kiinteistö Oy Sotkanpesä suunnittelee tulevia opiskelija-asuntoratkaisuja. Asia huomioidaan talousarviossa.

Sotkan Voima Oy

Sotkan Voima Oy on aloittanut toimintansa vuonna 2023. Yhtiö vastaa tulevaisuudessa Sotkamon kunnan omistamasta lämpöliiketoiminnasta ja kehittää toimintaansa energia-alan toimijana, joka voi osallistua mm. energiantuotantoon, kehitystoimintaan ja palveluiden tuottamiseen energia-alalla.

Kiinteistö Oy Sotkanmaa

Yhtiöllä oli tilikauden 2023 lopussa yhteensä 634 asuntoa ja asuntojen käyttöaste oli 96,5 %. Tyhjäkäyttöä oli eniten Seniori- ja opiskelija-asunnoissa. Sotkanmaa purki Konstankuja 2:sta kaksi rivitaloa, yhteensä 16 huoneistoa. Purettujen talojen tilalle rakennetaan uusi asuinkerrostalo. Sotkamon ja Vuokatin vuokramarkkinoilla asukkaiden kiinnostus yhtiön asuntoja kohtaan on ollut hyvällä tasolla läpi vuoden. Sotkanmaan kiinteistöjen peruskorjaus- ja kunnossapitotoiminta perustuu systemaattiseen PTS-työhön. PTS:n ylläpitämiseksi huoneistoissa tehdään määräaikaistarkistuksia ja kiinteistöissä tehdään kuntoarviointia säännöllisesti. Yhtiön asuntojen asukasvaihtuvuus oli 29,84 % ja oli edellisen vuoden tasolla. Sotkamon asukasluvusta 8,2 % asuu Sotkanmaan asunnoissa.

Yhtiön taloutta kuvaavat tunnusluvut pysyivät saman suuntaisena. Yhtiön talous on vakaa ja yhtiön maksuvalmius sekä omarahoitusosuus pysyivät hyvänä. Yhtiön liikevaihto oli 3,63 milj. €, tilikauden tulos + 0,39 € ja tase 15,28 milj. €.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kuntalaki lähtee kokonaisuuksien ohjauksesta, koko konsernin ohjauksesta. Kunnan konsernin toiminnanohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä tulee kehittää erityisesti kuntakonsernin kokonaishallinnan ja tiedolla johtamisen osalta.

Kuntakonsernin tilikauden tulos oli peruskunnan tapaan lähes saman verran alijäämäinen. Konsernin toimintatuotot olivat 17,9 milj. € ja toimintakulut olivat 53,2 milj. €. Konsernin tulos oli 7,2 milj. € alijäämäinen. Toimintatuottoja ja toimintakuluja ei voi verrata suoraan vuoden 2022 tilinpäätökseen, sillä kuntakonsernin tulo- ja menorakenne on muuttunut sote-uudistuksen vuoksi.

Konsernin rahoitusasema heikkeni edellisvuoteen nähden. Konsernin lainamäärä oli tilikauden päättyttyä 67,4 milj. € ja 6 562 €/asukas (TP 2022: 54,9 milj. € ja 5 307 €/asukas). Konsernin lainamäärä kasvoi tilikaudella 12,5 milj. €. Konsernin tase huononi 10,0 milj. € ollen tilikauden lopussa n. 149,9 milj. €. Kunta- konsernin taseessa oli tilikauden lopussa kumulatiivista ylijäämää yhteensä 42,6 milj. € (TP 2022: 49,9 milj. €).

1.16. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Sosiaali- ja terveystoimen järjestämistäsiirtoihin liittyvistä syistä konsernin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätöksen nähden.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2023	2022
Toimintatuotot	17 922	59 034
Toimintakulut	-53 225	-134 408
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	0	0
Toimintakate	-35 304	-75 374
Verotulot	24 561	45 175
Valtionosuudet	4 834	30 967
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19	8
Muut rahoitustuotot	4 370	5 805
Korkokulut	-1 775	-433
Muut rahoituskulut	786	-2 541
Vuosikate	-2 508	3 606
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 705	-5 740
Omistuksen eliminointierot	0	-24
Arvonalentumiset	0	-122
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	1 009
Tilikauden tulos	-7 212	-1 272
Tilinpäätössiirrot	7	5
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	7	61
Vähemmistöosuudet	38	-14
Tilikauden yli-/alijäämä	-7 160	-1 220

Konsernin tuloslaskelman tunnusluvut		
	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	33,7 %	43,9 %
Vuosikate/Poistot, %	-53,3 %	61,5 %
Vuosikate, €/asukas	-244	348
Asukasluvu 31.12.	10 275	10 352

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja – kulujen erotus

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan maksu- ja myyntituotoilla.

Vuosikate/Poistot, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 % tai sitä suurempi, voidaan konsernin tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Konsernin tulorahoitus on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate, €/asukas

Tunnusluku on yleisesti käytetty tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tunnusluku kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

1 000 €	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-2 507	3 606
Satunnaiset erät		1 009
Tulorahoituksen korjauserät	-112	-1 515
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-2 619	3 100
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-26 128	-11 563
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 244	2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	365	1 156
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-23 519	-10 405
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-26 138	-7 305
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-717	0
Antolainasaamisten lisäykset	-723	0
Antolainasaamisten vähennykset	6	0
Lainakannan muutokset	25 467	-429
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 652	5 069
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 189	-5 424
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	5 463	-355
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 004	-74
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	603	151
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-24	159
Vaihto-omaisuuden muutos	0	37
Saamisten muutos	-1 594	-52
Korottomien velkojen muutos	2 221	7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	25 353	-278
RAHAVAROJEN MUUTOS	-785	-7 583
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-785	-7 583
Rahavarat 31.12.	39 092	48 299
Rahavarat 1.1.	39 877	55 882

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	25 321	17 592
Investointien tulo-rahoitus, %	-10,5 %	31,2 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	-8,4 %	21,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,1	0,6
Lainanhoitokate	-0,1	0,7
Kassan riittävyys, pv	165	114
Asukasluku 31.12.	10275	10352

Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä

= Rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta – välituloksen 5 vuoden kertymä

Toiminnan ja rahavirtojen kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 x Vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate kuvaa kunnan kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys, pv

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kassan riittävyys kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (1000 €)		2023	2022
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	103 065	103 797
I	Aineettomat hyödykkeet	26	450
	1. Aineettomat oikeudet	24	146
	2. Muut pitkävaikutteiset menot	1	291
	3. Ennakkomaksut	0	13
II	Aineelliset hyödykkeet	96 780	98 773
	1. Maa- ja vesialueet	14 416	13 618
	2. Rakennukset	44 150	59 433
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 398	21 725
	4. Koneet ja kalusto	1 073	2 027
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	166	233
	6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 578	1 738
III	Sijoitukset	6 260	4 574
	1. Osakkuusyhteisöosuudet	405	405
	2. Muut osakkeet ja osuudet	5 024	4 011
	3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
	4. Muut lainasaamiset	0	0
	5. Muut saamiset	830	158
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	899	625
	1. Valtion toimeksiannot	874	440
	2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0	15
	3. Muut toimeksiantojen varat	25	171
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	45 921	55 485
I	Vaihto-omaisuus	0	258
	1. Aineet ja tarvikkeet	0	131
	2. Keskeneräiset tuotteet	0	0
	3. Valmiit tuotteet	0	0
	4. Muu vaihto-omaisuus	0	0
	5. Ennakkomaksut	0	127
II	Saamiset	6 828	6 928
	Pitkäaikaiset saamiset	165	181
	1. Myyntisaamiset	0	34
	2. Lainasaamiset	72	77
	3. Laskennalliset verosaamiset	0	0
	4. Muut saamiset	70	70
	5. Siirtosaamiset	23	0
	Lyhytaikaiset saamiset	6 663	6 748
	1. Myyntisaamiset	2 678	2 532
	2. Lainasaamiset	0	13
	3. Laskennalliset verosaamiset	0	0

	4. Muut saamiset	999	1 313
	5. Siirtosaamiset	2 987	2 890
III	Rahoitusarvopaperit	33 142	33 568
	1. Osakkeet ja osuudet	6 894	6 144
	2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	21 841	24 038
	3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	4 264	3 025
	4. Muut arvopaperit	143	361
IV	Rahat ja pankkisaamiset	5 950	14 731
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	149 885	159 907

VASTATTAVAA (1000 €)		2023	2022
A	OMA PÄÄOMA	75 226	84 032
I	Peruspääoma	32 296	33 833
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0	0
III	Arvonkorotusrahasto	0	0
IV	Muut omat rahastot	285	292
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	49 804	51 127
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-7 160	-1 220
B	VÄHEMMISTÖOSUUKSET	9	48
C	PAKOLLISET VARAUKSET	110	475
	1. Eläkevaraukset	0	0
	2. Muut pakolliset varaukset	110	475
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	961	1 014
	1. Valtion toimeksiannot	874	719
	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	61	85
	3. Muut toimeksiantojen pääomat	26	211
E	VIERAS PÄÄOMA	73 579	74 338
I	Pitkäaikainen	37 242	51 292
	1. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 276	48 257
	3. Lainat julkisyhteisöiltä	325	443
	4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
	5. Saadut ennakot	72	72
	6. Ostovelat	0	0
	7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 021	1 964
	8. Siirtovelat	0	0
	9. Laskennalliset verovelat	549	556
II	Lyhytaikainen	36 337	23 046

1. Joukkovelkakirjalainat	0	0
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 872	6 013
3. Lainat julkisyhteisöiltä	97	229
4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
5. Saadut ennakot	208	682
6. Ostovelat	4 660	4 731
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	958	1 246
8. Siirtovelat	4 542	10 144
9. Laskennalliset verovelat	0	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	149 885	159 907

Taseen tunnusluvut	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	50,30 %	52,80 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	154,90 %	54,4 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	42 644	49 907
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	4150	4 821
Lainakanta 31.12., 1 000 €	60 569	54 942
Lainamäärä 31.12., €/asukas	5 895	5 307
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	67 426	63 053
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 562	6 091
Lainasaamiset, 1 000 €	72	90
Asukasluku	10275	10 352

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuuden hyvänä tasona voidaan pitää keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt yli-/alijäämä

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasluku

Lainamäärä 31.12.

= Vieraspääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainamäärä, €/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

Asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä saadaan edellä mainittu tunnusluku asukasluvulla.

Lainasaamiset

Sijoiuksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.17. Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain 115 § mukaan kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos on -7 085 500,88 €. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelyksi seuraavaa:

1. Tehtyjä poistoeroja ja rahastojen muutoksia tuloutetaan suunnitelman mukaan 81 780,13 €.
2. Tilikauden alijäämä -7 003 720,75 € kirjataan taseeseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- /alijäämätilille kuluvan vuoden kirjanpidossa.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1. Hallinnon toimiala

Hallinnon toimialan talousarvio toteutui arvioitua hieman huonompana. Toimintatuottoja saatiin 764 t € talousarviossa arvioitua vähemmän ja toimintakulut olivat noin 10 t € euroa talousarviota pienemmät. Toimintatuotoissa maan myynnistä saadut tulot olivat arvioitua pienemmät, ollen 70 t €.

Talousarvion 2023 toiminnalliset tavoitteet laadittiin Sotkamon kuntastrategian 2025, toimialaohjelman, työllisyysohjelman, elinvoimaohjelman ja digitiekartan tavoitteiden pohjalta.

Ensimmäisellä vuosikolmanneksella toteutettiin eduskuntavaalien yleisjärjestelyt ja kunnan vaaliviranomaisten tehtävät. Toisella ja kolmannella vuosikolmannekselle kilpailutettiin talous- ja palkkahallinnon järjestelmät, rekrytoitiin talous- ja palkkahallinnon asiantuntijat ja valmisteltiin järjestelmien käyttöönottoja. Marraskuun alussa otettiin käyttöön CGI:n Populus palkkahallinnon järjestelmä ja siirryttiin omiin palkkahallinnon palveluihin. Vuoden vaihteessa talouspalveluissa siirryttiin uusiin järjestelmiin ja omaan palvelutoimintaan.

Vuoden 2023 aikana jatkettiin kunnan sijoitusvarallisuuden hoitamista yhdessä kilpailutettujen varainhoitajien kanssa, ja jatkettiin kunnan talouden tasapainottamis- ja kehittämisohjelman toimeenpanoa. Hallinnon toimialalla tasapainottamis- ja kehittämisohjelman toimenpiteitä toteutettiin. Sotkamon kunnan omistajapolitiikan päämääriä toteutettiin aktiivisesti.

Sotkamon kunnan verkkosivu-uudistus toteutettiin vuoden 2023 aikana. Uudistuksessa huomioitiin mm. mobiilikäytettävyyden, saavutettavuuden, helppokäyttöisyyden sekä selkeyden ja raikkauden edistäminen. Kuntamarkkinointia edistettiin monin keinoin. Imagoa uudistettiin uuden Come on Sotkamoon –kampanjan avulla, jonka tavoitteena oli edistää kunnan erottuvuutta muihin kuntiin ja kaupunkeihin nähden. Come on Sotkamoon –kampanjointi tuotti Sotkamon kunnalle merkittävää näkyvyyttä ja positiivista huomiota.

Dynasty-asianhallintajärjestelmä versio päivitettiin, otettiin käyttöön aikaisempien aineistojen passiivikannat ja valmisteltiin sähköisen arkistoinnin kilpailutusta. Toteutettiin tietoturvan koventamisen ja varautumisen toimenpiteitä mm. osallistumalla valtakunnallisiin Taisto- ja Pohjoinen23-harjoituksiin. Kunnanjohtaja nimesi digitietöryhmän koordinoimaan digitiekartan toteuttamista. Tietoturva- ja viestintätöryhmien toiminta vakiintui ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena. Kainuun kuntien yhteinen tietohallintopäällikön tehtävä ei toteutunut vielä täysimääräisenä. Asianhallintasihteerin ja toimialasihteerin tehtävissä aloitti uudet vakinaiset työsuhteiset syyskuudella 2023.

Sotkamon lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuksessa hallintopalvelut oli mukana muun muassa ohjausryhmätyöskentelyssä, henkilöstön ja sidosryhmien koulutuksen toteutuksessa ja viestinnässä.

Ennaltaehkäisevän työn merkitys korostui hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Toimenpiteitä toteutettiin monipuolisesti. Laadittiin Sotkamon ehkäisevän päihdetyön raportti 2020–2022 ja tehtiin suunnitelma toimintavuosille 2023–2025. EPT-työryhmän perustettiin ja se aloitti säännölliset

kokoontumiset. Osallistuttiin KATE-hankeeseen ja liityttiin Terve kunta -verkostoon. HYTE on kuvattu uudistuneille verkkosivuille sekä osallistuttiin valtakunnalliseen Kilometrikisaan, jossa 30 kunnan työntekijää pyöräili yhteensä 15 184,5 km.

Työterveyshuollon palvelujen järjestäjäksi vaihtui Mehiläinen Oy. Ensimmäinen työterveyshuollon toimintasuunnitelma Mehiläisen kanssa laadittiin syksyllä 2023. Työhyvinvointikysely toteutettiin ensimmäistä kertaa Kevan kyselyalustalla. Hyvinvointikyselyn perusteella ja verrokkikuntiin verrattuna työntekijät olivat varsin tyytyväisiä. Loppuvuodesta toteutettiin myös työnantajamielikuvakysely. henkilöstön mielestä olemme työnantajan eteenpäin menevä, luotettava ja monipuolinen. Työntekijät kokivat, että heillä on mahdollisuus päästä vaikuttamaan, miltä kunta näyttäytyy kuntalaisille ja vakaan työuran aikana voi kehittyä. Selvityksessä meidän henkilöstömme antoi työnantajalle kouluarvosanaksi 8,3. Työnantajamielikuva oli vain parantunut 33 % työssä aloittamisen jälkeen ja pysynyt samana 55 % työnsä aloittaneista. Samalla löytyi kehityskohteita ja niiden parantamiseksi toteutetaan toimenpidesuunnitelmaa.

Elinkeinopalvelujen vastuualue oli laajasti mukana elinkeino- ja elinvoimahankkeissa mm. matkailun kehittämisen, omien hankkeiden ja projektiikumppanuuksien kautta. Elinvoimapalveluja tuottivat yritys- ja matkailuasiantuntijat sekä maaseutupäällikkö maaseudun elinkeinojen kehittämisessä. Lisäksi vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyössä enemmän -hankkeessa työskenteli projektipäällikkö syyskuuhun saakka. Alue- ja rekrytointimarkkinointia tehtiin messuilla, tapahtumissa ja erilaisille alueella vierailleville ryhmille järjestetyissä infoissa. Viljelijöille valmisteltiin Aktiivitalan palveluseteli. Yrittäjiä tavattiin mm. Kasvua ja kauppaa -tapahtumassa ja viljelijöiden kotatapahtumassa.

Kansainvälisen matkailun kehittämistä ja markkinointia toteutettiin Vuokatin KV-kasvun kehittäminen -hankkeen toimenpiteinä. Hanke kehitti yritysten ja eri sidosryhmien yhteistyötä ja teki yhteistyötä kansainvälisten matkanjärjestäjien kanssa. Kotimaan markkinoinnissa uusittiin laajasti verkkosivu- ja somealustojen sisältöjä ja mm. luomalla uusia kumppanuuksia. Syksyllä aloitettiin vastuullisen matkailun määrätietoinen kehittäminen ja Vuokatin matkailustrategian päivittäminen sidosryhmien kanssa.

Kainuun yrittäjät ry valitsi Sotkamon kunnan Kainuun Elinvoima kunnaksi.

Työllisyydenhoidon laaja-alainen kehittäminen jatkui. Kunta oli mukana Kainuun työllisyyden kuntakokeilussa.

TE-palvelujen siirto kuntien vastuulle etenee ja valmistelutyötä tehtiin monessa eri taholla. Kainuun kunnat, yhdessä Kuusamon ja Taivalkosken kanssa, sopivat työllisyysalueen muodostamisesta ja palveluiden järjestämisestä ja ilmoittivat siitä työ- ja elinkeinoministeriölle. Ennen sopimuksen hyväksymistä neuvoteltiin muutoksesta yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa. Kaiken kaikkiaan työllisyysalueita tulee olemaan yhteensä 45. Kajaanin kaupunki toimii Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen vastuukuntana ja työvoimaviranomaisena. Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen valmisteluryhmä aloitti kokoontumiset syksyllä 2023. Kaikessa valmistelussa huomioidaan peruskuntien toimivallan takaminen ja kustannustehokkaiden lähipalveluiden luominen mm. siirtämällä toimivaltaa vastuukunnalta työllisyysalueen kunnille henkilöasiakas- ja työnvälitystyön osalta. Keskitetyistä palveluista huolehtii vastuukunta ja muun muassa lakisääteiset yritys- ja työnantajapalvelut ovat keskitetty vastuukunnan hoidettavaksi koko työllisyysalueella.

Kainuu-Koillismaa työllisyysalueelle siirtyy henkilöstöä TE-toimistoista ja ELY-keskuksista yhteensä noin 80 henkilötyövuotta ja siirto tapahtuu liikkeenluovutuksella kuntiin. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.

Talousarvion laadinnan yhteydessä hallinnon toimiala analysoi toimialan toimintaympäristön muutoksia, tunnisti tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioi niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laati tarvittavat suunnitelmia ja toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinkoriskit.

Riskejä tunnistettiin turvallisuudessa, tartuntataudeissa, henkilöstön psykofyysisessä kuormittumisessa ja hyvinvointialueen yhdyspinnassa. Kohonnut henkilöstöriski oli asianhallinnassa, työllisyyspalveluissa ja talous- ja henkilöstöhallinnon ulkoistetuissa palveluissa henkilöstön vaihtumisen takia. Riskeistä tartuntatautiriski ei toteutunut, muut toteutuivat vain osittain. Toimenpiteet riskien pienentämiseksi onnistuivat hyvin tai kohtalaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Sisäiset ja ulkoiset erät	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	1 657 489	33 100	137 429	315,2 %	104 329	-91,7 %
Maksutuotot	162 681	0	800		800	-99,5 %
Tuet ja avustukset	814 586	587 923	455 146	-22,6 %	-132 777	-44,1 %
Muut toimintatuotot	1 014 595	1 133 000	451 690	-60,1 %	-681 310	-55,5 %
Toimintatuotot	3 649 351	1 754 023	1 045 066	-40,4 %	-708 957	-71,4 %
Henkilöstökulut	-4 192 417	-3 009 477	-2 471 289	-17,9 %	538 188	-41,1 %
Palvelujen ostot	-46 848 236	-2 395 635	-3 260 710	36,1 %	-865 075	-93,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-95 812	-70 175	-95 476	36,1 %	-25 301	-0,4 %
Avustukset	-440 500	-700 000	-438 031	-37,4 %	261 969	-0,6 %
Muut toimintakulut	-540 567	-257 512	-276 113	7,2 %	-18 601	-48,9 %
Toimintakulut	-52 117 533	-6 432 799	-6 541 619	1,7 %	-108 820	-87,4 %
Toimintakate	-48 468 182	-4 678 776	-5 496 553	17,5 %	-817 777	-88,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-666 918	-31 600	-9 861	-68,8 %	21 739	-98,5 %
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-63	-100	-186	85,7 %	-86	194,4 %
Satunnaiset erät	471 598	0	0		0	-100,0 %
Muut laskennalliset erät	422 613	0	574 695		574 695	36,0 %
Tilikauden tulos	-48 240 952	-4 710 476	-4 931 906	4,7 %	-221 430	-89,8 %

Ulkoiset erät	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	1 657 489	33 100	137 429	315,2 %	104 329	-91,7 %
Maksutuotot	162 681	0	800		800	-99,5 %
Tuet ja avustukset	814 586	587 923	446 646	-24,0 %	-141 277	-45,2 %
Muut toimintatuotot	973 425	1 133 000	404 698	-64,3 %	-728 302	-58,4 %
Toimintatuotot	3 608 181	1 754 023	989 574	-43,6 %	-764 450	-72,6 %
Henkilöstökulut	-4 192 417	-3 009 477	-2 471 289	-17,9 %	538 188	-41,1 %
Palvelujen ostot	-46 812 117	-2 392 051	-3 195 195	33,6 %	-803 144	-93,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-90 204	-70 175	-92 655	32,0 %	-22 480	2,7 %
Avustukset	-440 500	-700 000	-438 031	-37,4 %	261 969	-0,6 %
Muut toimintakulut	-427 187	-175 755	-192 468	9,5 %	-16 713	-54,9 %
Toimintakulut	-51 962 425	-6 347 458	-6 389 638	0,7 %	-42 180	-87,7 %
Toimintakate	-48 354 244	-4 593 435	-5 400 064	17,6 %	-806 629	-88,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-666 918	-31 600	-9 861	-68,8 %	21 739	-98,5 %
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-63	-100	-186	85,7 %	-86	194,4 %
Satunnaiset erät	471 598	0	0		0	-100,0 %
Tilikauden tulos	-48 549 627	-4 625 135	-5 410 111	17,0 %	-784 976	-88,9 %

Hallinnon toimialan toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarvio-tavoite vuodelle 2023	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintamalli on käytössä	Tiedonhallintamallin määrittelyt kattavat Sotkamon kunnan tiedonhallinnan	Tiedonhallintamalli käytössä	Tiedonhallintamalli on käytössä ja sen nykytilaa voi tarkastella tiedonhallintamalli –raportista.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Työnantajakuva paranee ja rekrytoinnit onnistuvat	Kartoitetaan henkilöstön työnantajakuva, tehdään työnantajaesityä ja kohdennettua rekrytointia monikanavaisesti, perehdytystä kehitetään	Kartoitus toteutettu, perehdytysaineisto intra-netissä ja hakijamäärää avoimiin tehtäviin kasvaa	Henkilöstön työnantajamielikuvakartoitus tehty ja perehdytysivu lisätty intraan. Hakijamäärä avoimiin tehtäviin oli vakaa vuonna 2023. Hakijamäärän seurannan valmiudet valmistuivat.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Lapsivaikutusten arviointi on otettu käyttöön	Laaditaan arviointiohjeet	Arviointiohjeet laadittu ja lapsivaikutusten arviointia tehdään	Lapsivaikutusten arvioinnin toimintaohje on tehty ja hyväksytty osana lapsiystävällinen kunta -mallin toimenpiteitä. Ohje velvoittaa kaikkia kunnan viranhaltijoita ja päätöksentekijöitä ottamaan lasten edun huomioon kaikessa lapsia tai nuoria koskevassa päätöksenteossa jo valmisteluvaiheessa.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus edistyy suunnitelmallisesti	Päivitetään ja jalkautetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	Suunnitelma laadittu ja sitä toteutetaan	Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tehty ja hyväksytty. YT-ryhmä on nimennyt työryhmän ja se on aloittanut työpaikan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämisen.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisy	Kaikkien ikäluokkien ehkäisevällä päihdetyöllä on suunnitelmalliset rakenteet	Laaditaan ehkäisevän päihdetyön suunnitelma	Suunnitelma laadittu ja sitä toteutetaan	Kaikki ikäluokat huomioiva ehkäisevän päihdetyön raportti 2020–2022 ja suunnitelma 2023–2025. Suunnitelman mukainen ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan hyte-työtä. Ehkäisevän päihdetyön työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden hyvinvointia tukevien toimien lisääminen ja palveluohjauksen ennaltaehkäisy	Työttömien määrä vähenee kaikissa ikäluokissa	Työnhakijoiden työllistymisen edistäminen ja aktivoiminen kohdennettuihin palveluihin systemaattisella ohjauksella sekä ennaltaehkäisellä ja sujuvalla verkostoyhteistyöllä	Työttömyysaste Virta yli 3kk työttömyyteen, Kuntakokeilun kohderyhmän aktiivointiaste kasvaa, Työmarkkinatuen maksuosuus,	Työttömyysaste 5,5 %. Kuntakokeilun Sotkamon toimiston virtaluvut: yli 3kk 24 % (enint. 25 %) ja yli 6kk 12 %. Kuntakokeilun kohderyhmän aktiivointiaste 55,2 % (v.22 49,3 %) ja pitkäaikaistyöttömien 21,5 %. TMT-tuen maksuosuus oli 190 867 €. Kustannukset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 94 419 € (-33 %).
Hyvinvointi edellä huomiseen	Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edesauttaminen	Kuntalaiset osallistuvat aktiivisesti	Asukkaiden osallistumisen keinot kuvattu kunnan verkkosivuilla ja niitä toteutetaan	Kerätään palautetta osallistumisesta	Kh:n hyväksymän Digitiikartan mukaisesti osallisuus- ja vaikuttamisen mahdollisuudet mallinnetaan vuoden 2024. Uudistuneilla verkkosivuilla on kuvattu tunnistetut osallistamisen keinot. Verkkosivujen uudistamisessa osallisuusnäkökulma on huomioitu aiempaa vahvemmin ja verkkosivujen käyttäjäkokemuksia kerätty avoimella verkkokyselyllä.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	SotKatin tunnettaavuus ja käyttäjämäärä on kasvanut	SotKatin kilpailutus toteutettu ja näkyvyyttä parannetaan ja käyttäjäpalautetta kerätään	Käyttäjämäärä kasvaa	Vuoden 2023 aikana oli Paikallisbussi SotKatissa 43 050 rekisteröityä nousua, mikä on noin 26 % enemmän kuin vuoden 2022 rekisteröityjen nousujen määrä (34 101).
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Kunta tarjoaa mahdollisuuksia työllistymistä edistäviin palveluihin eri toimialoilla.	Asiakaslähtöisyyden korostuminen Toimintakeskuksen monipuolisemman toiminnan suunnittelussa ja ohjauksessa Lisätään eri toimialojen tietoisuutta työllistymistä edistävästä	Palautekyselyn tulokset Toimintakeskuksen osalta Seurataan työllistymistä edistävien palveluiden piirissä olevien määrää kunnan	Vastauksia yhteensä 36. Vastaajista 59 % koki mahdollisuuden tavata ihmisiä ja luoda uusia sosiaalisia kontakteja, 78 % sai toiminnan kautta tekemistä arkeensa, 47 % sai lisätietoa toimintakyvystään, 25 % osalta itseluottamus ja mahdollisuus vaikuttaa omiin asioihinsa kehittyi ja 6 %:lla opiskelu- ja työelämävalmiudet edistyivät, 8,5 % tilanne säilyi ennallaan. Toiminta vastasi täysin tai osittain asiakkaiden odotuksia, neljän mielestä ei vastannut lainkaan. Toiveena monipuolisempi tekeminen puutöiden lisäksi, ulkotyöt, retket, kädentaidot sekä

			palveluista. Edistetään myönteistä ajattelua	henkilöstömäärästä.	tutustumiskäynnit. Ohjauksen määrään ja laatuun oltiin tyytyväisiä. Työllistymistä edistävissä palveluissa olevien määrä n. 15 % kunnan henkilöstömäärästä.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Yritysten toiminta-edellytysten tukeminen sekä uusien yritysten sijoittumisen edistäminen kunnan alueelle, kunnan asukasluvun vahvistaminen	Kuntamarkkinointi, tonttitarjonta, kampanjat, kunnan ja yritysten välisen yhteistyön vahvistaminen, yhteiset hankkeet, Etenijä-palveluseteli, matkailumarkkinoinnin-hankkeet	Myydyt/vuokrattut tontit, yritysten määrän kasvu, kunnan asukasmäärän kehitys, Etenijä-palvelusetelipäätösten määrä, yritystapaamisten järjestäminen säännöllisesti	Asukasluku laski 77 henkilöä, kokonaisnettomuutto kasvoi 34 henkilöllä. Omakotitalotontteja myytiin 1 kpl ja vuokrattiin 2 kpl. Lomarakennustontteja vuokrattiin 1 kpl. Aiemmin vuokrattuja omakotitalotontteja myytiin 2 kpl. Yritysten määrä lisääntyi v. 2023 40:llä Sotkamossa. Yrityspalveluseteleitä myönnettiin yhteensä 12 kpl. Toteutettiin toimiala- ja teemapohjaisia yritystapaamisia. Matkailumarkkinointia toteutettiin kotimaan osalta Vuokatti Destination hankkeen varoin ja KV-kasvun kehittäminen hankkeessa KV markkinointia.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Vahva ja monipuolisuutunut elinkeinotoiminta	Edistetään uusien hankkeiden syntymistä. Osallistutaan elinkeinoja laajentaviin hankkeisiin	Käynnissä olevien hankkeiden määrä kasvaa.	Mukana/toteuttajana useissa elinkeinoja kehittämissä hankkeissa. Osallistuminen hankesuunnitteluun. Hankkealoitteiden tekeminen.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Sotkamon kunnan terveen talouden kanto-kyvyn varmistaminen tulevina vuosina	Uuden talouden tasapainottamis- ja kehittämissuunnitelman (v.2023–2025) toteuttaminen	Talouden tasapainottamis- ja kehittämissuunnitelman tulokset vuodelta 2023	Toimenpiteet toteutuivat hyvin ja niitä toteutettiin laajasti koko hallinnon toimialalla, mm. työllisyyden hoidon kehittämisessä, yritysten toimintojen järjestelyssä ja etätyöskentelyssä.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Henkilöstön työhyvinvointi paranee.	E-passin käytön laajentaminen selvitetään, järjestetään tyhytoimintaa ja -tapahtuma	Työhyvinvointikysely toteutetaan ja toteutetaan kyselyssä nousseita kehitystoimenpiteitä	Työhyvinvointikysely tehty. Työhyvinvointiin, yhteisöllisyyteen ja palkkaukseen liittyviä kehitystoimenpiteitä toimeenpantu mm. EPassin arvon korotus, työsuhdepyöräetus ja yhteiset tapahtumat

Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Työkykyjohtaminen on vaikuttavaa ja sitä tehdään aktiivisessa yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.	Järjestetään koulutusta työkykyjohtamisesta esihenkilöille ja puhekesiottamisesta koko henkilöstölle. Työterveyshuolto toteuttaa esihenkilösoiton säännöllisesti. Esihenkilöiden työterveyshuollon palveluystyväisyyttä mitataan	Toteutuneiden esihenkilösoittojen ja työterveyshuollon neuvotteluiden määrä kasvaa. Koulutukseen osallistujien määrä on vähintään 60 %:a kohde-ryhmästä.	Kainuunmeren työterveyshuolto toteutti esihenkilökoulutuksen, koulutukseen osallistui n. 70 % esihenkilöistä. Henkilöstökoulutus toteutettiin osana Mestarin mieli ja hyvinvoiva työyhteisö -tapahtumaa. Tapahtumaan osallistui n. 140 henkilöä ja tapahtuman aineistoa on ladattavissa työyhteisöjen käyttöön intrasta. Työterveyshuolto toteutti 1. esihenkilösoiton alkuvuodesta 2024. Työterveyshuollon palveluntuottajaksi vaihtui Mehiläinen Oy, yhteistyön muodoista heidän kanssaan laadittiin toimintasuunnitelma syksyllä 2024.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoima ja vahva Sotkamo	Yritysyhteistyön lisääminen Hankinnoilla työllistämistä edistetään kunnassa Opinnollistaminen juurtuu osaksi työllisyyspalveluita	Toteutetaan yrityskäyntejä. Työllistämisehto yhdessä julkisessa hankinnassa. Hankkeessa kehitetyn toimintamallin juurrutustyö.	Työnantajakäyntien määrä Työllistämisehto hankinnassa toteutettu, Opinnollistaminen juurrutettu	Työllisyyspalveluiden toimesta tehtiin 57 työpaikkakäyntiä. Työllistämisehdon koulutus toteutui, mutta työllistämisehto kunnan hankinnoissa jäi seuraaviin vuosiin. Opinnollistamisen ESR-hanke tavoitti Sotkamossa 26 työpaikkaa ja oppimisympäristöraportteja laadittiin 46 kpl ja hankeosallistujia oli kaikkiaan 105. Osaamistodistuksia laadittiin yhteensä 99 kpl. Opinnollistaminen juurtui osaksi työllisyyspalveluiden asiakaspalvelutyötä. Työyhteisöä koulutettu opinnollistamisen toteuttamiseen.
Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen	Elinvoima ja vahva Sotkamo	Yritysten toimintanedellytysten tukeminen	Kannustetaan yrittäjiä valtuustoaloitteen pohjalta luodun Aktiivitalan palvelusetelin käyttöön	Aktiivitalan palvelusetelin määrä	Palveluseteliin kohdistui mielenkiintoa. Saatiin yksi hakemus, johon tuli myönteinen päätös.
Hyvinvointi edellä huomiseen	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Viihtyisät asuin ympäristöt	Kannustetaan kyläyhteisöjä parantamaan viihtyisyyttä ja yhteisöllisyyttä myöntämällä kylärahaa	Tuettujen tapahtumien ja toimintojen määrä kasvaa	Tuettuja tapahtumia toteutettiin seitsemän kappaletta.

VAALIT

Vastuuhenkilöt maaseutupäällikkö Jari Korhonen ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Vaalit sisältävät EU-vaalien, presidentin vaalien, eduskuntavaalien ja kuntavaalien järjestämisen.

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Sen päätehtävänä on valtiolisissa vaaleissa suorittaa vaalien toimittamiseksi tarpeelliset valmistelutoimenpiteet, järjestää ennakkoäänestys ja siihen tarvittava henkilökunta, tarkastaa ennakkoäänestysasiakirjat, suorittaa vaalilautakuntien ja vaalitoimitsijoiden koulutus ja järjestää alustavan äänten laskennan tiedottaminen.

Vuonna 2023 oli eduskuntavaalit huhtikuussa. Eduskuntavaalien koko maan äänestysaktiivisuus oli (Suomessa asuvat Suomen kansalaiset) 72,0 %, Oulun vaalipiiri 70,0 % ja Sotkamo 68,2 %.

Keskusvaalilautakunnan jäsenet:

Jäsen	Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä
Risto Virkkunen (pj.)	Markku Kempainen
Merja Korhonen (varapj.)	Aila Tervonen
Ilmari Viholainen	Oiva Korhonen
Sirpa Mustonen	Tarja Rissanen
Kalervo Liuski	Tero Viholainen

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	22 951	18 000	19 656	9,2 %	1 656	-14,4 %
Toimintatuotot	22 951	18 000	19 656	9,2 %	1 656	-14,4 %
Henkilöstökulut	-18 165	-23 319	-15 488	-33,6 %	7 831	-14,7 %
Palvelujen ostot	-1 799	-3 900	-4 361	11,8 %	-461	142,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-210	-900	-2 620	191,1 %	-1 720	1147,8 %
Avustukset	0	1	2	100,0 %	1	
Muut toimintakulut	-200	-400	-487	21,7 %	-87	143,0 %
Toimintakulut	-20 374	-28 518	-22 954	-19,5 %	5 564	12,7 %
Toimintakate	2 577	-10 518	-3 298	-68,6 %	7 220	-228,0 %
Muut laskennalliset erät	-219	0	-282		-282	28,5 %
Tilikauden tulos	2 358	-10 518	-3 580	-66,0 %	6 938	-251,8 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Vastuuhenkilö talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö

Tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Lisäksi lautakunta valvoo lakisääteisen tilintarkastuksen sopimuksenmukaista toteutumista ja vastaa sidonnaisuusilmoituksista.

Tilintarkastajan tehtävistä säännellään kuntalaissa. Tilintarkastajan on toukokuun loppuun mennessä tarkastettava julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tarkastuslautakunnan jäsenet 1.1. – 31.12.2023

Jäsen	Varajäsen
Kaisu Rimpiläinen (pj.)	Pauliina Räisänen
Yrjö Sorvari (vpj.)	Matti Korhonen
Sari Alakurtti	Maija Lipponen
Ari Korhonen	Kai Karjalainen
Merja Korhonen	Outi Penttinen
Anssi Rautio	Antero Pasanen
Tuula Rossi-Määttä	Marika Lamminmäki

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Toimintatuotot	0	0	0			!
Henkilöstökulut	-8 176	-8 211	-10 117	23,2 %	-1 906	23,7 %
Palvelujen ostot	-17 192	-15 300	-11 403	-25,5 %	3 897	-33,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0		0	
Avustukset	0	0	0		0	
Muut toimintakulut	0	0	0		0	
Toimintakulut	-25 368	-23 511	-21 521	-8,5 %	1 990	-15,2 %
Toimintakate	-25 368	-23 511	-21 521	-8,5 %	1 990	-15,2 %
Muut laskennalliset erät	24 938	0	20 871		20 871	-16,3 %
Tilikauden tulos	-430	-23 511	-650	-97,2 %	22 861	51,1 %

KUNNANVALTUUSTO

Vastuullisena kunnanhallitus ja vastuuhenkilö kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen

Tehtävä

Kunnanvaltuusto vastaa kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista. Kunnanvaltuusto asettaa vuosittain talousarviossa toimielimille tulostavoitteet, joilla se ohjaa määrärahojen käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää ja laatua sekä toiminnan kehittämissuuntaa.

Kunnanvaltuuston jäsenet 1.1. – 31.12.2023

Jäsen	Puo- lue	Jäsen	Puo- lue
Unto Väisänen (pj.)	KESK	Sami Mähönen	KOK
Anne Lukkari (I vpj.)	KOK	Vesa Mäkipää	KOK
Jouko Korhonen (II vpj.)	VAS	Piia Määttä	KESK
Sami Kilpeläinen (III vpj.)	KP	Osmo Polvinen	VAS
Riikka Huotari	KOK	Kari Pääkkönen	KESK
Jarmo Huttunen	KESK	Kaisu Rimpiläinen	KESK
Janne Hyvönen	KESK	Nina Repo	KOK
Antti Kela	KESK	Sakari Seppänen	KESK
Jani Komulainen	KESK	Mervi Sirviö	VAS
Hannu Korhonen	PS	Yrjö Sorvari	KD
Marja-Leena Korhonen	KESK	Pinja Toivanen	VAS
Jouko Lipponen	PS	Viljo Tuhkanen	PS
Juho Lukkari	KESK	Pentti Vihanto	KOK

Esimerkkejä kunnanvaltuuston vuonna 2023 tekemistä kuntastrategiaa tukevista päätöksistä:

Elinvoima

- Leivolanlahden ja Maisemakallion hyväksymiset
- Kuntastrategian päivitys
- Konsernilainan myöntäminen Sotkanpesälle
- Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelma
- Kirkonkylän Masterplan

Palvelut

- Kainuun kuntien yhteinen kotouttamisohjelma 2023–2024
- Kainuu-Koillismaan työllisyysalueen yhteistoimintasopimusluonnoksen hyväksyminen

Lapsiystävällinen kunta (LYK) -mallin toimenpiteet

- Sotkamon kunnanhallitus

- kunnanhallitus hyväksyi lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) toimintaohjeen (21.3.23 §67)
- Sotkamon sivistystoimen lautakunta
  - urheiluyläkoulun valintakriteerit (9.2.23 §22)
  - A2-kielen opiskelu (16.3.23 §31)
  - Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma liitteineen (20.6.23 §67)
  - kulttuuriopetussuunnitelman (kops) päivittäminen (21.9.23 §95)
- Muita LYK-työhön liittyviä tapahtumia ja toimenpiteitä
  - päivitettiin LYK-toimintasuunnitelma
  - kuntastrategian ja toimialaohjelmien päivittämisessä huomioitiin lapsen oikeudet ja LYK-mallin mukaiset toimenpiteet
  - osallistuttiin Unicefin järjestämiin koulutuksiin; 2. Unicefin seurantatapaaminen oli kesäkuussa
  - järjestettiin kunnan työntekijöille koulutuksia lapsen oikeuksista ja LYK-mallista
  - vahvistettiin ja yhdenmukaistettiin koulujen oppilaskuntien hallitusten toimintaa koulutuksella
  - otettiin käyttöön koko perusopetuksen yhteinen hyvinvoinnin vuosikello
  - LAVA-pilotointi tehtiin Leivolanlahden kaavoitukseen liittyen
  - valmisteltiin LAVA A2-kieleen liittyen
  - ensimmäiset lasten ja nuorten uutiset julkaistiin
  - järjestettiin lasten osallisuuskysely varhaiskasvatuksessa ja siitä tehtiin opinnäyte-työ
  - osallistuttiin lasten oikeuksien viikkoon marraskuussa
  - valmistauduttiin Unicefin v. 2024 järjestettävään arviointiin

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	0	0	0		0	
Maksutuotot	0	0	0		0	
Tuet ja avustukset	0	0	0		0	
Muut toimintatuotot	0	0	0		0	
Toimintatuotot	0	0	0		0	
Henkilöstökulut	-59 471	-37 146	-68 064	83,2 %	-30 918	14,4 %
Palvelujen ostot	-17 962	-17 800	-28 211	58,5 %	-10 411	57,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-562	0	0		0	-100,0 %
Avustukset	-22 875	-32 000	-20 302	-36,6 %	11 698	-11,2 %
Muut toimintakulut	-1 552	-735	-4 998	580,0 %	-4 263	222,0 %
Toimintakulut	-102 421	-87 681	-121 575	38,7 %	-33 894	18,7 %
Toimintakate	-102 421	-87 681	-121 575	38,7 %	-33 894	18,7 %
Muut laskennalliset erät	-1 084	0	-1 552		-1 552	43,2 %
Tilikauden tulos	-103 505	-87 681	-123 127	40,4 %	-35 446	19,0 %

KUNNANHALLITUS

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, talousjohtaja Piia Törhönen-Sirviö ja toimistopäällikkö Päivi Huotari

Tehtävä

Kunnanhallitus sisältää kunnanhallituksen, avustukset, joukkoliikenteen, kunnan omat projektit, projektien maksuosuudet, yritysten toimitilat ja muun elinkeinojen kehittämisen.

Kunnanhallitus vastaa mm. strategian suunnittelusta, kunnan taloudesta, henkilöstöpolitiikan johtamisesta, hallinnon, organisaation ja johtamisen kehittamisestä, maakunnallisesta yhteistyöstä, asunto-, elinkeino- ja maankäyttöpolitiikasta sekä palvelutoimintojen kehittamisestä ja yhteensovittamisesta.

Kunnanhallituksen jäsenet 1.1. – 31.12.2023

Jäsen	Puolue	Varajäsen	Puolue
Juho Lukkari (pj.)	KESK	Erno Paavola	KESK
Pentti Vihanto (vpj.)	KOK	Vesa Mäkipää	KOK
Piia Määttä	KESK	Elisa Tolonen	KESK
Sakari Seppänen	KESK	Matti Lukkari	KESK
Jani Komulainen	KESK	Jarmo Huttunen	KESK
Riikka Huotari	KOK	Pia Kuittinen	KOK
Pinja Toivanen	VAS	Tiina Tuohimaa	VAS
Pia Härkönen	PS	Heidi Kotilainen	KD
Hannu Korhonen	PS	Viljo Tuhkanen	PS

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	50 265	0	88 466		88 466	76,0 %
Maksutuotot	0	0	0		0	
Tuet ja avustukset	10 680	65 000	0	-100,0 %	-65 000	-100,0 %
Muut toimintatuotot	510 021	920 000	166 568	-81,9 %	-753 432	-67,3 %
Toimintatuotot	570 966	985 000	255 033	-74,1 %	-729 967	-55,3 %
Henkilöstökulut	-1 069 729	-1 014 979	-398 164	-60,8 %	616 815	-62,8 %
Palvelujen ostot	-416 887	-227 850	-281 633	23,6 %	-53 783	-32,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 011	-14 600	-15 437	5,7 %	-837	-55,9 %
Avustukset	-25 000	-25 000	-115 300	361,2 %	-90 300	361,2 %
Muut toimintakulut	-100 602	-83 353	-66 174	-20,6 %	17 179	-34,2 %
Toimintakulut	-1 647 229	-1 365 782	-876 708	-35,8 %	489 074	-46,8 %
Toimintakate	-1 076 263	-380 782	-621 675	63,3 %	-240 893	-42,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-647 481	0	0		0	-100,0 %
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-12	0	-1		-1	-87,8 %
Satunnaiset erät	471 598	0	0		0	-100,0 %
Muut laskennalliset erät	-18 067	0	-11 505		-11 505	-36,3 %
Tilikauden tulos	-1 270 225	-380 782	-633 181	66,3 %	-252 399	-50,2 %

HALLINTOPALVELUT

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen ja hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren

Tehtävä

Hallintopalveluiden vastuualue huolehtii hallinnon toimialan asianhallinnan, kirjaamopalveluiden ja kokoushallinnan tehtävistä sekä kunnanviraston asiakaspalvelupisteestä ja koko organisaation puhe-
linvaihteesta.

Hallintopalvelut sisältävät kansainvälisen toiminnan, maakunnallisen yhteistoiminnan, veteraanitoin-
ninan, vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston käyttövaraukset sekä asuntoimen
tehtävät.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	453	0	2 575		2 575	468,2 %
Maksutuotot	0	0	0		0	
Tuet ja avustukset	0	0	0		0	
Muut toimintatuotot	342 212	201 000	233 802	16,3 %	32 802	-31,7 %
Toimintatuotot	342 666	201 000	236 377	17,6 %	35 377	-31,0 %
Henkilöstökulut	-434 107	-415 460	-583 020	40,3 %	-167 560	34,3 %
Palvelujen ostot	-44 425 835	-625 921	-1 148 241	83,4 %	-522 320	-97,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 968	-10 400	-13 119	26,1 %	-2 719	-27,0 %
Avustukset	-13 410	0	-6 364		-6 364	-52,5 %
Muut toimintakulut	-96 482	-71 528	-90 558	26,6 %	-19 030	-6,1 %
Toimintakulut	-44 987 802	-1 123 309	-1 841 303	63,9 %	-717 994	-95,9 %
Toimintakate	-44 645 137	-922 309	-1 604 926	74,0 %	-682 617	-96,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-19 437	-31 600	-9 861	-68,8 %	21 739	-49,3 %
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-4	0	-131		-131	3114,5 %
Satunnaiset erät	0	1	2	100,0 %	1	
Muut laskennalliset erät	367 403	0	498 648		498 648	35,7 %
Tilikauden tulos	-44 297 175	-953 908	-1 116 268	17,0 %	-162 360	-97,5 %

Palvelujen ostojen ylitys johtuu vuoden 2023 aikana tietoon tulleesta sote-kuntayhtymän palkkahar-
monisointierästä, joka tilintarkastajan ohjeen mukaisesti on kirjattu vuodelle 2023.

ELINKEINOPALVELUT

Vastuuhenkilöt kunnanjohtaja Mika Kilpeläinen, työllisyysasiantuntija Marjo Leinonen, yritysasiantuntija Kari Backman ja matkailuasiantuntija Aija Laukkanen

Tehtävä

Elinkeinopalvelut vastuualue sisältää elinkeinopalvelut, matkailumarkkinoinnin, yhteistoimintasopimukset, työllistämisen, joukkoliikenteen, kunnan omat hankkeet, yhteishankkeiden maksuosuudet ja muun elinkeinojen kehittämisen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	20 884	15 100	26 423	75,0 %	11 323	26,5 %
Maksutuotot	0	0	800		800	
Tuet ja avustukset	645 124	351 923	360 592	2,5 %	8 669	-44,1 %
Muut toimintatuotot	71 946	0	24 851		24 851	-65,5 %
Toimintatuotot	737 954	367 023	412 666	12,4 %	45 643	-44,1 %
Henkilöstökulut	-971 845	-1 275 447	-1 158 530	-9,2 %	116 917	19,2 %
Palvelujen ostot	-1 332 548	-1 041 464	-1 340 330	28,7 %	-298 866	0,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 289	-23 400	-56 081	139,7 %	-32 681	163,4 %
Avustukset	-328 589	-525 000	-263 284	-49,9 %	261 716	-19,9 %
Muut toimintakulut	-292 927	-64 736	-68 659	6,1 %	-3 923	-76,6 %
Toimintakulut	-2 947 198	-2 930 047	-2 886 884	-1,5 %	43 163	-2,0 %
Toimintakate	-2 209 244	-2 563 024	-2 474 218	-3,5 %	88 806	12,0 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-47	-100	-54	-46,3 %	46	14,3 %
Satunnaiset erät						
Muut laskennalliset erät	-31 768	0	-37 138		-37 138	16,9 %
Tilikauden tulos	-2 241 059	-2 563 124	-2 511 410	-2,0 %	51 714	12,1 %

HENKILÖSTÖ

Vastuuhenkilö hallinto- ja henkilöstöjohtaja Riikka Boren ja toimialasihteeri Kaarina Leinonen

Tehtävä

Henkilöstö sisältää kunnan henkilöstöhallinnon mukaan lukien työterveyshuollon sekä henkilöstöetuudet.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	7	0	310		310	4618,4 %
Maksutuotot					0	
Tuet ja avustukset	158 782	171 000	94 554	-44,7 %	-76 446	-40,5 %
Muut toimintatuotot	90 415	5 000	9 256	85,1 %	4 256	-89,8 %
Toimintatuotot	249 204	176 000	104 120	-40,8 %	-71 880	-58,2 %
Henkilöstökulut	-84 573	-118 364	-109 886	-7,2 %	8 478	29,9 %
Palvelujen ostot	-423 239	-458 300	-424 768	-7,3 %	33 532	0,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 849	-20 375	-7 269	-64,3 %	13 106	155,1 %
Avustukset	-44 633	-40 000	-23 753	-40,6 %	16 247	-46,8 %
Muut toimintakulut	-32 981	-35 000	-39 922	14,1 %	-4 922	21,0 %
Toimintakulut	-588 276	-672 039	-605 599	-9,9 %	66 440	2,9 %
Toimintakate	-339 072	-496 039	-501 480	1,1 %	-5 441	47,9 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Rahoitustuotot, -kulut, netto						
Satunnaiset erät						
Muut laskennalliset erät	84 573	0	107 793		107 793	27,5 %
Tilikauden tulos	-254 499	-496 039	-393 687	-20,6 %	102 352	54,7 %

MAATALOUSTOIMI

Vastuhenkilö maaseutupäällikkö Jari Korhonen

Tehtävä

Maataloustoimi vastaa maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvista lakisääteisistä tehtävistä ja maaseudun kehittämisestä. Sotkamon maataloushallinto vastaa EU-maksajavirastotehtävistä Kajainin, Kuhmon ja Sotkamon muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Uuden CAP-ohjelmakauden toimeenpano saatiin viljelijäkoulutusten ja tukihauksen osalta tehokkaasti käyntiin. Tunnistettiin CAP-ohjelman keskeisiä viljelijöitä, joita hyödyttävien kokonaisuuksien, kuten hiilensidonnallisuuden merkityksen ja mahdollisuuksien. Aktiivitalan palveluseteli otettiin käyttöön sekä toteutettiin toimet muovijätteen keräämisen tukemiseksi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	782	0	0		0	-100,0 %
Maksutuotot	0	0	0		0	
Tuet ja avustukset	0	0	0		0	
Muut toimintatuotot	0	7 000	17 214	145,9 %	10 214	
Toimintatuotot	782	7 000	17 214	145,9 %	10 214	2101,8 %
Henkilöstökulut	-123 499	-116 551	-128 467	10,2 %	-11 916	4,0 %
Palvelujen ostot	-8 095	-5 100	-21 320	318,0 %	-16 220	163,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 817	-500	-950	89,9 %	-450	-66,3 %
Avustukset	-5 993	-78 000	-9 026	-88,4 %	68 974	50,6 %
Muut toimintakulut	-1 827	-760	-1 656	117,9 %	-896	-9,3 %
Toimintakulut	-142 230	-200 911	-161 418	-19,7 %	39 493	13,5 %
Toimintakate	-141 448	-193 911	-144 204	-25,6 %	49 707	1,9 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Rahoitustuotot, -kulut, netto						
Satunnaiset erät						
Muut laskennalliset erät	-1 536	0	-2 117		-2 117	37,8 %
Tilikauden tulos	-142 984	-193 911	-146 322	-24,5 %	47 589	2,3 %

2.2. Sivistyksen toimiala

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sivistyksen toimiala sisältää yleishallinnon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, lukion, Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskuksen, liikuntapalvelut, kansalaisopiston, taiteen perusopetuksen, kirjaston, kulttuuri- ja musiikkiopistotoiminnan, museotoimen sekä nuorisotoimen toiminnan.

Yhteenveto tilikaudesta 2023

Ulkoisilla erillä tarkasteltuna kokonaisuudessaan toimintatuotot ovat toteutuneet hyvin, paremmin kuin talousarviossa on arvioitu ja paremmin kuin on toteutunut tilinpäätöksessä v. 2022. Maksutuottojen määrä on noussut, mutta vuoden 2022 tasolle ei kuitenkaan päästy, tähän on vaikuttanut edelleen mm. varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. Toimintakulut ovat ylittyneet kokonaisuudessaan johtuen mm. palkankorotuksista, yleisestä kustannustason noususta ja palvelujen ostoista. Ulkoisilla ja sisäisillä erillä tarkasteltuna ero näkyy palvelujen ostoissa ja muissa toimintakuluissa; siihen sisältyvät atpu-palvelut ja kiinteistökustannukset. Muutos vuoden 2022 tilinpäätökseen nähden on 9,7 % (ulkoisilla erillä) ja 8,5 % (ulkoisilla ja sisäisillä erillä). Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna on tapahtunut kasvua sekä tuotoissa että kuluissa.

Kunnan hyväksytyin strategian pohjalta päivitettiin toimialaohjelma. Vuonna 2022 perustettu sivistyksen toimialan laajennettu johtoryhmä vakiinnutti toimintansa ja se kokoontui säännöllisesti käsittelemään yhteisiä teemoja ja aiheita. Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallin (LYK) toimenpideohjelmaa toteutettiin onnistuneesti ja lapsivaikutusten arviointi tehtiin A2-kielestä. Hyvinvointityöhön liittyvää laajempaa yhteistyötä oli mahdollista tehdä niin yksiköiden sisällä kuin niiden kesken, koska kuntaan palkattiin v. 2022 hyvinvointikoordinaattori. Toimialan edustus oli mukana myös hyvinvointijaostossa. Hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023 ja sen välitön vaikutus sivistyksen toimialalle oli kuraattoreiden siirtyminen hyvinvointialueen työntekijöiksi. Osallistuva budjetointi otettiin osaksi toimintaa. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin hankkeissa ja ystävyyskuntatoiminnassa (Isny, Saksa). Hanketoimintaa tehtiin laajasti edellisten vuosien tapaan. Toimittiin valtakunnallisissa ja maakunnallisissa työryhmissä asetettujen edustusten mukaan. Kun kunnassa vaihtuivat talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmat, henkilökunta osallistui valmistelu- ja muutostöihin ja ohjelmien käyttökoulutuksiin. Myös verkkosivut uudistettiin ja valmistelutyöhön osallistui laajasti henkilökuntaa.

Uuden Kontinjoen päiväkodin, Tenetin yläkoulun ja lukio-kirjastorakennuksen erilaiset suunnittelu-, kaluste- ja tarvike- sekä muut valmistelutyöt olivat merkittävässä asemassa vuoden aikana, ja niihin osallistui henkilökuntaa erilaisissa työryhmissä. Näihin liittyi myös eri kilpailutuksia. Kontinjoen päiväkodilla toiminta aloitettiin marraskuussa. Uusissa tiloissa toimii myös aamu- ja iltapäivätoiminta sekä alakoulu ruokailun osalta. Kontinjoella tehtiin myös aamupalakokeilu. Kontinjoen alueella tulivat tarpeellisiksi lasten koulukuljetukset petohavaintojen vuoksi.

Kehittämis- ja arviointitoimintaa tehtiin mm. seuraavilla hankkeilla: varhaiskasvatuksessa laatu sekä tuen tarpeet, perusopetuksessa sitouttava kouluyhteistyö, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö, kehotoiminta, Harrastamisen Suomen malli, tuen kehittäminen ja liikkumisen edistäminen, oppilaiden oppimaan oppimisen taitojen kartoitus, opettajien osaamiskartoitus, koulunjohtajien ja rehtoreiden

osaamisen kehittäminen, lukion liikkuvuus, vrua:n suksihuolto ja toimintaympäristön kehittäminen, kansalaisopiston tuntiopettajien kouluttaminen sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä digitaidot, kulttuuritoimen harvaan asuttujen alueiden taide- ja kulttuuritoiminta sekä biisileiri.

Koronapandemian vaikutuksia huomioitiin vielä siten, että koronarajoitusten aiheuttamien vaikutusten korjaamiseen haettiin ja saatiin hankerahoitusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Ukrainan sodan jatkuminen toi kuntaan lapsia ja nuoria, heille järjestettiin valmistavaa opetusta kevät-lukukaudella kolmessa ryhmässä, syyslukukaudella yhdessä ryhmässä sekä S2-opetusta yleisopetukseen siirtyneille oppilaille.

Kulttuuriopetus suunnitelma (kops) arvioitiin ja päivitettiin vastaamaan tarpeita ja toiveita. Päivitys tehtiin myös opiskeluhuollon suunnitelmaan, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja opiskeluhoitosuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion päivitetty opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2023. Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelma valmistui.

Vapaa-aikapalveluiden eri yksiköiden välistä yhteistyötä tehtiin edelleen laajasti myös eri tapahtumissa kuten hyvinvointipäivä, lasten oikeuksien viikon ohjelma ja kulttuuritilaisuudet. Nuorisotoimen rakenteellista kehittämistä jatkettiin yhdessä työllisyyspalveluiden kanssa ja koulunuorisotyötä tehtiin myös lukiossa. Kansalaisopiston kurssitarjonta laajennettiin koskemaan myös loppukevättä sekä alkukesää ja erillinen kesäkurssiohjelma julkaistiin. Kuhmon kaupungin liikuntatoimen kanssa yhteistyötä tiivistettiin.

Kirjastossa osallistuttiin uuden rakennuksen suunnittelutyöryhmiin ja jatkettiin omatoimiajan kokeilemistä, Kainet-yhteistyötä ja valtakunnalliseen e-kirjastoon liittymistä valmisteltiin. Musiikkiopiston toiminta jatkui yhteistyössä Kuhmon kaupungin kanssa ja Sotkamo palkkasi seitsemän nuorta kesämuusikoksi.

Kulttuuritilaisuuksia järjestettiin 34, joiden joukossa uutena oli mm. huumorifestivaali, joka sisälsi useita erillisiä tapahtumia. Vuonna 2023 oli nähtävillä useita taidenäyttelyitä niin keskustassa kuin kylillä. Taiteen edistämiskeskuksen (Taike) myöntämän hamarahoituksen turvin järjestettiin myös muita kylien asukkaita aktivoivia tapahtumia kuten kulttuurijunamatka höyryjunalla. Juhlavuoden 2022 jatkuvista tapahtumista järjestettiin sovitut Hiidenportin konsertti, elokuvaviikko ja valon juhla, joista viimeksi mainittu muodostui yhteistyöksi Reflektorin kanssa. Osallistujia tilaisuuksissa oli yht. 13 970. Yhdessä Kainuun liiton kanssa järjestettiin Kainuun ensimmäinen kulttuurigaala Vuokatissa.

Sivistystoimen lautakunnan jäsenet 1.1.-31.12.2023:

Jäsen	Varajäsen
Sami Mähönen (pj.)	Olli Korhonen
Marja-Leena Korhonen (varapj.)	Helena Aaltonen
Ari Hakkarainen	Antti Heikkinen
Anja Juntunen	Kirsi Moisanen
Mika Karjalainen	Mauno Heikkinen
Nina Repo	Pia Kuittinen
Mervi Sirviö	Elina Lehtimäki
Pekka Malinen	Paavo Tervonen
Heidi Kotilainen	Mirva Heikkinen

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023 / TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	985 073	877 836	1 048 777	119,50 %	170 941	6,50 %
Maksutuotot	539 746	467 380	494 317	105,80 %	26 937	-8,40 %
Tuet ja avustukset	1 328 818	1 126 008	1 481 315	131,60 %	355 307	11,50 %
Muut toimintatuotot	140 929	82 296	234 449	284,90 %	152 153	66,40 %
Toimintatuotot	2 994 566	2 553 520	3 258 857	127,60 %	705 337	8,80 %
Henkilöstökulut	-18 376 664	-18 553 651	-19 822 751	106,80 %	-1 269 100	7,90 %
Palvelujen ostot	-6 335 948	-6 489 499	-7 081 909	109,10 %	-592 410	11,80 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-625 140	-737 162	-741 329	100,60 %	-4 167	18,60 %
Avustukset	-396 411	-654 125	-409 014	62,50 %	245 111	3,20 %
Muut toimintakulut	-2 625 009	-2 688 228	-2 691 836	100,10 %	-3 608	2,50 %
Toimintakulut	-28 359 172	-29 122 665	-30 746 838	105,60 %	-1 624 173	8,40 %
Toimintakate	-25 364 606	-26 569 145	-27 487 981	103,50 %	-918 836	8,40 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-971	0	-493		-493	
Poistot ja arvonalentumiset	-47 139	-83 522	-28 373	34,00 %	55 149	-39,80 %
Muut laskennalliset erät	-269 728		-361 317		-361 317	
Tilikauden tulos	-25 682 444	-26 652 667	-27 878 164	104,60 %	-1 225 497	8,50 %

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	984 607	877 836	1 043 314	118,90 %	165 478	6,00 %
Maksutuotot	539 746	467 380	494 317	105,80 %	26 937	-8,40 %
Tuet ja avustukset	1 328 818	1 126 008	1 481 315	131,60 %	355 307	11,50 %
Muut toimintatuotot	140 929	82 296	234 449	284,90 %	152 153	66,40 %
Toimintatuotot	2 994 100	2 553 520	3 253 395	127,40 %	699 875	8,70 %
Henkilöstökulut	-18 376 664	-18 553 651	-19 822 751	106,80 %	-1 269 100	7,90 %
Palvelujen ostot	-4 232 459	-4 100 382	-4 853 756	118,40 %	-753 374	14,70 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-619 049	-737 162	-736 638	99,90 %	524	19,00 %
Avustukset	-396 411	-654 125	-409 014	62,50 %	245 111	3,20 %
Muut toimintakulut	-859 977	-1 093 557	-998 960	91,30 %	94 597	16,20 %
Toimintakulut	-24 484 562	-25 138 877	-26 821 118	106,70 %	-1 682 242	9,50 %
Toimintakate	-21 490 462	-22 585 357	-23 567 723	104,30 %	-982 366	9,70 %
Poistot ja arvonalentumiset	-47 139	-83 522	-28 373	34,00 %	55 149	-39,80 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-971		-493	0,00 %	-493	
Tilikauden tulos	-21 538 571	-22 668 879	-23 596 589	104,10 %	-927 710	9,60 %

Sivistyksen toimialan toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023

Kuntastrategia 2022-2025 Sivistyksen toimialaohjelma 2022-2025	Talousarviotavoite 2023	Toimenpide	Mittari	Toteuma
Hyvinvointi edellä huomiseen, 1.1, 1.3, 3.4	Edistetään Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelman toteuttamista toimialan yksiköissä (viisi tavoitetta).	1)Osallistutaan koulutuksiin, 2) päivitetään asiakirjat, 3)järjestetään tunne- ja vuorovai- kutustaitoihin kou- lutusta ja huomioi- daan se kasvatuk- sessa ja opetuk- sessa, 4)edistetään osalli- suutta ja 5)arvioi- daan toimintaa.	Koulutusten ja osal- listujien määrät, väh. 80 % henkilö- kunnasta; asiakirjat on päivitetty. Osalli- suuteen liittyvät toi- menpiteet, tapah- tumat, määrät ja osallistujat. Arvi- ointi Lyk-mallin mu- kaisesti.	Koko henkilökunnalle tarjottiin 3 koulutusta lasten oikeuksista ja LYK-mallista; niihin osallistui n. 75 % hen- kilökunnasta. Kunnan keskeisimmät asiakir- jat on päivitetty lap- sen oikeuksien näkö- kulmasta. Tunne- ja vuorovaikutustaito- jen kehittäminen sekä osallisuuden vahvista- minen ovat toimiala- ohjelman painopis- teitä, kouluvalmen- taja on pitänyt tunne- ja vuorovaikutustun- teja ja laatinut perus- opetuksen hyvinvoin- nin vuosikellon. Luki- olla on järjestetty 3 yhteisöllisyyttä tuke- vaa tapahtumaa. Va- kassa toteutettiin opinnäytetyö, jossa arvioitiin osallisuuden toteutumisesta. Oppi- laat ovat osallistuneet koulujen lukuvuosi- suunnitelmien teke- miseen. Oppilaskun- tatoimintaa on vah- vistettu ja yhdenmu- kaistettu koulutusten kautta. Yläkoulussa on järjes- tetty työpajoja mm. arvoista, järjestys- säännöistä ja piha- suunnittelusta. Lasten ja nuorten uu- tisten tuottaminen on aloitettu.

<p>Hyvinvointi edellä huomiseen, 1.2, 1.6, 1.8, 2.2, 3.2,3.4</p>	<p>Sivistyksen toimiala kokonaisuudessaan tukee erinomaista koulupolkua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle omalla osaamisellaan.</p>	<p>Ollaan mukana rakennushankkeiden toteuttamisessa. Kehitetään toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä, pedagogiikkaa, digiosaamista ja -asiointia ja viestintää monen suuntaisesti. Yrittäjyyskasvatuspolku kirjataan kirjalliseen yhdenmukaiseen muotoon. Kehitetään toimintaa hanketyöllä.</p>	<p>Hanketulokset, viestinnän kanavien määrät ja hyvinvointitulokset, digiosaamisen koulutukset. Yrittäjyyskasvatuspolku on kirjallisessa muodossa.</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa oli 4 hanketta, perusopetuksessa 9 ja lukiossa 3. Suksihuollon kehittämishanke alkoi OVK:n painopistelajeissa. VRUA Sotkamo on mukana KAMK:in ja kuntien yhteisessä DOK-hankeessa ja on mukana jätetyssä yrittäjyyskasvatuksen hankkeessa vuosille 2024–2027.</p>
<p>Hyvinvointi edellä huomiseen, 1.2</p>	<p>Jatketaan oppivelvollisuuden laajentamisen toimenpiteiden kehittämistä ja kaksivuotisen esiopetuksen toteuttamista valtakunnallisten lakien, säädösten ja ohjeiden mukaan.</p>	<p>Kehitetään saatujen kokemusten pohjalta nivelvaiheiden ohjausta, perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyötä sekä huolehditaan käytännön toteutuksesta. Huomioidaan koko toimialan mahdollisuudet. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun kehittämistoimintaa jatketaan.</p>	<p>Tehostettua opinto-ohjausta saaneiden oppilaiden määrä yläkoulussa. 9. luokan päättäneistä oppilaista toisen asteen opiskelupaikan vastaanottaneiden määrä on 100 %. Kaksivuotisen esiopetuksen opetussuunnitelma on päivitetty saatujen kokemusten pohjalta.</p>	<p>Kevään yhteis- haussa opiskelupaikan sai 99 % 9. luokan päättäneistä opiskelijoista. Opiskelupaikan osoittaminen on tehty kaikille perusopetuksen päättäneille. Tehostettua opinto-ohjausta on saanut 38 oppilasta 8. ja 9. luokalta. Kaksivuotisen esiopetuksen päivitetty opetussuunnitelma on hyväksytty sivistystoimen lautakunnassa 20.6.2023.</p>

Hyvinvointi edellä huomiseen, 1.1, 1.5	Kehitetään nuorisotyön toimintaa	Nuorille suunnattuja palveluita tarjotaan enemmän myös loma- ja vapaa-aikoina saavutettavuus huomioiden. Työskentelemme aktiivisesti nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien kanssa.	Palveluiden määrät ja ajankohdat; nuovan ja oppilaskuntien tapahtumien ja kokouksien määrät; osallistujamäärät.	Nuorisovaltuuston kokouksia oli 7, niissä oli yht. 27 osallistujaa, Unelmapäivän osallistujia oli 27, oppilaskuntien hallitusten tapaamisessa oli 25 osallistujaa, oppilaskuntien hallitusten koulutuksessa oli 2 osallistujaa/koulu, yht. 16. Loma-aikoina oli yht. 16 tapahtumaa, joissa yht. osallistujia oli 971, ikäjakauma oli 7 - 18 -vuotta. Lyhyillä lomilla toimintaa järjestettiin joka arkipäivä, kesälomalla 6 viikon ajan. Paikana olivat keskusta, Vuokatti, Juurikkalahti, Heinämäki, Tipasoja ja Naapurinvaara.
--	----------------------------------	--	---	--

<p>Elinvoiman vastuullinen vahvistaminen, 2.4, 2.8</p>	<p>Vahvistetaan toimialan kulttuuritoimintaa edelleen, 2.4, 2.8</p>	<p>Kulttuuriopetus-suunnitelma (kops) on käytössä ja sen toteutumista arvioidaan keväällä 2023. Laaditaan kulttuuri-toimea koskeva pitkän ajan kulttuuriohjelma. Juhlavuoden tapahtumista osa siirretään vuosittain tapahtuviksi. Taidehanketoiminnalla kehitetään kylätoimintaa.</p>	<p>Kopsin arvioinnin tulokset: kops on toteutunut vakassa ja kaikilla kouluilla. Kulttuuriohjelma ja vuosikello on valmis ja hyväksytty lautakunnassa. Juhlavuoden tapahtumista vähintään kolme siirtyy vuosittaisiksi. Taidehankkeen tavoitteet ovat toteutuneet kyllällä.</p>	<p>Kops:ia on toteutettu vakassa ja perusopetuksessa sekä kehitetty ja arvioitu yhdessä opettajien kanssa; tämän arvion pohjalta päivitetty kops on hyväksytty lautakunnassa. Kulttuuriohjelmaa ja vuosikelloa toteutetaan kalenterin kautta. Juhlavuoden tapahtumista on siirtynyt vuosittaisiksi Suomen luonnonpäivän konsertti (Hiidenportti/Vuokatinvaara), Elokuva- viikko, Valotaidefestivaali, lisäksi viime vuoden tapahtumista Huumorifestivaali ja tulevasta Hiukkarok. Hama-taideprojektin kautta on viety taidetta ja kulttuuritapahtumia 4 kylälle.</p>
<p>Hyvinvointi edellä huomiseen, 1.7</p>	<p>Kasvatamme ja kasvamme kansainvälisyyteen</p>	<p>Laadimme kansainvälisyysuunnitelman ja haemme mukaan kansainvälisiin hankkeisiin. Edistämme ystävyyskuntatoimintaa.</p>	<p>Suunnitelma on valmis ja hyväksytty lautakunnassa. Haetaan väh. yksi uusi hanke. Osallistutaan Isny-ystävyysskuntatapahtumaan ja kansainvälinen hallinnon harjoittelija tutustuu toimintaan sivistyksen toimialalla.</p>	<p>Kansainvälisyysuunnitelma on stilisoinnissa ja taitossa, lautakunta hyväksynee sen kevään 2024 aikana. Ystävyyskuntatoiminta vilkastui: yhteistyömatkoja on tehty kaksi, toiminnan 25-vuotisjuhluvuoden julkaisu tehtiin yhdessä isnyläisten kanssa. Seuraavien vuosien yhteistyöstä on sovittu. Hallinnon ja sivistyksen</p>

				toimialoilla oli yhteinen harjoittelija lsnystä 6 kuukauden ajan.
Sujuvan saavutettavuuden Sotkamo, 3.5	Otamme käyttöön osallistuvan budjetoinnin nuorille.	Laaditaan ohjeet ja kysely.	Ohjeet ja kysely on valmiina. Osallistuvan budjetoinnin kohteet on valittu ja ne ovat toimenpiteissä v. 2024.	Osallistuva budjetointi toteutettiin yhdessä ympäristö- ja teknisen toimialan kanssa ja suunnittelu vuoden 2024 budjetoinnista tehtiin erikseen nuorille (toteutus on keväällä 2024).

SIVISTYKSEN HALLINTO

Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Sisältää sivistyksen toimialan yhteisen toiminnan (ml. laite- ja ohjelmakulut, koulutukset yms.)

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot			-2 149	0,00 %	-2 149	0,00 %
Maksutuotot				0,00 %	0	0,00 %
Tuet ja avustukset				0,00 %	0	0,00 %
Muut toimintatuotot			367	0,00 %	367	0,00 %
Toimintatuotot	1 700	0	-1 782	0,00 %	-1 782	-204,80 %
Henkilöstökulut	-126 182	-114 700	-100 237	87,40 %	14 463	-20,60 %
Palvelujen ostot	-98 496	-101 900	-153 562	150,70 %	-51 662	55,90 %
Aineet, tarvikkeet. ja tavarat	-5 899	-6 250	-2 806	44,90 %	3 444	-52,40 %
Avustukset	-2 838	-50 000	-40 347	80,70 %	9 653	1321,80 %
Muut toimintakulut	-59 734	-63 000	-76 498	121,40 %	-13 498	28,10 %
Toimintakulut	-293 149	-335 850	-373 450	111,20 %	-37 600	27,40 %
Toimintakate	-291 449	-335 850	-375 232	111,70 %	-39 382	28,70 %
Poistot ja arvonalentumiset	-23 348		-14 677	0,00 %	-14 677	-37,10 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto				0,00 %	0	0,00 %
Muut laskennalliset erät	-3 219		-4 941	0,00 %	-4 941	
Tilikauden tulos	-318 016	-335 850	-394 850	117,60 %	-58 999	24,20 %

VARHAISKASVATUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Varhaiskasvatus sisältää varhaiskasvatuksen hallinnon, päiväkotihoidon, esiopetuksen, perhepäivähoidon ja lastenhoidon tuen. Päiväkodit v. 2023: Kontinjoen päiväkotipäiväkodin johtaja Minna Rautio 1.1.-31.5, Raija Rimpiläinen 1.6.-4.9. ja Sirpa Heikkinen 5.9.-31.12.; Leivolan päiväkotipäiväkodin johtaja Jorma Parviainen; Päiväkotipäiväkodin johtaja Heikki Niskanen; Tiilikankaan päiväkotipäiväkodin johtaja Minna Piirainen; Käpymetsän vuoropäiväkotipäiväkodin johtaja Reeta Niskanen.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022 - TP 2023, %
Myyntituotot	50 858	41 700	39 725	95,30 %	-1 975	-21,90 %
Maksutuotot	301 753	200 000	241 737	120,90 %	41 737	-19,90 %
Tuet ja avustukset	157 758	213 500	272 943	127,80 %	59 443	73,00 %
Muut toimintatuotot	1 875	800	82 593	10324,10 %	81 793	4305,70 %
Toimintatuotot	512 244	456 000	636 998	139,70 %	180 998	24,40 %
Henkilöstökulut	-5 808 543	-6 055 736	-6 650 611	109,80 %	-594 875	14,50 %
Palvelujen ostot	-1 754 022	-1 973 667	-2 009 363	101,80 %	-35 696	14,60 %
Aineet, tarvikkeet. ja tavarat	-86 794	-99 950	-95 172	95,20 %	4 778	9,70 %
Avustukset	-339 906	-370 000	-307 904	83,20 %	62 096	-9,40 %
Muut toimintakulut	-483 237	-461 090	-546 415	118,50 %	-85 325	13,10 %
Toimintakulut	-8 472 501	-8 960 443	-9 609 465	107,20 %	-649 022	13,40 %
Toimintakate	-7 960 257	-8 504 443	-8 972 467	105,50 %	-468 024	12,70 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10 146	-20 200		0,00 %	20 200	-100,00 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto			-5	0,00 %	-5	0,00 %
Muut laskennalliset erät	-82 373		-112 164	0,00 %	-112 164	36,20 %
Tilikauden tulos	-8 052 776	-8 524 643	-9 084 636	106,60 %	-559 993	12,80 %

PERUSOPETUS

Vastuhenkilö kasvatusjohtaja Ville Manninen

Tehtävä

Perusopetus sisältää 1–9 luokkien opetus- ja hanketoiminnan sekä kirjanpidollisesti aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan. Perusopetuksen koulut v. 2023: Salmelan koulu, rehtori Janne Huotari; Vuokatin koulu, koulunjohtaja Jani Komulainen; Leivolankoulu, koulunjohtaja Elisa Komulainen; Naapuriväärän koulu, koulunjohtaja Päivi Korhonen; Kontinjoen koulu, koulunjohtaja Anu Rautiainen; Pohjaväärän koulu, koulunjohtaja Anna-Liisa Lukkari; Tenetin koulu, rehtori Riitta Lankinen 1.1.–30.4. ja Salla Leinonen 1.5.–31.8. rehtorin viransijaisena ja 1.9. alkaen virassa.

Kouluille on laadittu vuodesta 2020 alkaen koulukohtaiset budjetit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	187 813	150 000	181 900	121,30 %	31 900	-3,10 %
Maksutuotot	80 317	80 000	74 484	93,10 %	-5 516	-7,30 %
Tuet ja avustukset	269 929	151 500	221 541	146,20 %	70 041	-17,90 %
Muut toimintatuotot	38 239	1 500	32 044	2136,30 %	30 544	-16,20 %
Toimintatuotot	576 298	383 000	509 969	133,20 %	126 969	-11,50 %
Henkilöstökulut	-7 870 337	-7 992 267	-8 228 849	103,00 %	-236 582	4,60 %
Palvelujen ostot	-3 214 145	-3 359 740	-3 454 253	102,80 %	-94 513	7,50 %
Aineet, tarvikkeet. ja tavarat	-280 647	-270 900	-328 869	121,40 %	-57 969	17,20 %
Avustukset	0		0	0,00 %	0	0,00 %
Muut toimintakulut	-1 300 818	-1 279 565	-1 201 437	93,90 %	78 127	-7,60 %
Toimintakulut	-12 665 947	-12 902 471	-13 213 409	102,40 %	-310 938	4,30 %
Toimintakate	-12 089 649	-12 519 471	-12 703 440	101,50 %	-183 969	5,10 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13 644	-63 322	-13 644	21,50 %	49 678	0,00 %
Rahoitustuotot ja -kulut,netto	0		-426	0,00 %	-426	266162,50 %
Muut laskennalliset erät	-116 186	0	-152 706	0,00 %	-152 706	
Tilikauden tulos	-12 219 479	-12 582 793	-12 870 217	102,30 %	-287 424	5,30 %

LUKIO

Vastuuhenkilö rehtori Mauri Reinikka

Tehtävä

Sotkamon lukio toteuttaa lukion opetussuunnitelman mukaista yleislinjan lukiokoulutusta. Lukiolla on myös opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä urheilun erityistehtävälupa. Lukioon kuuluu lukio-opetuksen lisäksi lukion hallinto sekä lukion projektit.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	0	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Maksutuotot	0	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	119 709	85 008	190 790	224,40 %	105 782	59,40 %
Muut toimintatuotot	45 150	0	25 378	0,00 %	25 378	-43,80 %
Toimintatuotot	164 858	85 008	216 167	254,30 %	131 159	31,10 %
Henkilöstökulut	-1 606 513	-1 527 690	-1 704 142	111,60 %	-176 451	6,10 %
Palvelujen ostot	-342 843	-400 738	-384 445	95,90 %	16 293	12,10 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-69 158	-168 950	-102 372	60,60 %	66 578	48,00 %
Avustukset	-461	0	-316	0,00 %	-316	-31,40 %
Muut toimintakulut	-338 186	-363 640	-350 589	96,40 %	13 050	3,70 %
Toimintakulut	-2 357 161	-2 461 018	-2 541 865	103,30 %	-80 847	7,80 %
Toimintakate	-2 192 303	-2 376 010	-2 325 698	97,90 %	50 313	6,10 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0,00 %	0	0,00 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-912	0	0	0,00 %	0	-100,00 %
Muut laskennalliset erät	-21 163	0	-29 548	0,00 %	-29 548	
Tilikauden tulos	-2 214 378	-2 376 010	-2 355 245	99,10 %	20 765	6,40 %

VUOKATTI-RUKA OLYMPIAVALMENNUSKESKUS

Vastuuhenkilöt kasvatusjohtaja Ville Manninen ja olympiavalmennuskeskuksen johtaja Janne Vuorinen

Tehtävä

Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskus on toinen Suomen valtakunnallisista Olympiavalmennuskeskuksista, joka rakennetaan yhteistyössä Olympiakomitean kanssa.

Olympiavalmennuskeskusten toiminnan tavoitteena on varmistaa ja vauhdittaa suomalaisten kärkeurheilijoiden kansainvälistä menestystä takaamalla heille kilpailukykyinen päivittäisvalmentautuminen ja asiantuntijatoiminta. Tehtävänä on kasvattaa Suomelle maailman parhaita huippu-urheilijoita ja pitää näin Suomi kansainvälisesti menestyvänä urheilumaana. Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskuksen painopisteenä ovat talvilajit. Urheiluakatemiatoiminta sisältyy olympiavalmennuskeskuksen toimintaan.

Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskus on oma yksikkönsä Sotkamon kuntaorganisaatiossa. Aiemmin Olympiavalmennuskeskus on toiminut osana Sotkamon urheilulukiota.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	599 235	589 636	659 995	111,90 %	70 359	10,10 %
Maksutuotot				0,00 %	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	629 905	570 000	625 547	109,70 %	55 547	-0,70 %
Muut toimintatuotot	43 926	77 496	89 497	115,50 %	12 001	103,70 %
Toimintatuotot	1 273 066	1 237 132	1 375 039	111,10 %	137 907	8,00 %
Henkilöstökulut	-1 418 118	-1 374 924	-1 494 486	108,70 %	-119 562	5,40 %
Palvelujen ostot	-322 293	-216 252	-464 665	214,90 %	-248 413	44,20 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 484	-50 182	-73 849	147,20 %	-23 667	58,90 %
Avustukset	0	-170 000	0		170 000	
Muut toimintakulut	-153 310	-220 207	-168 820	76,70 %	51 387	10,10 %
Toimintakulut	-1 940 205	-2 031 565	-2 201 820	108,40 %	-170 254	13,50 %
Toimintakate	-667 139	-794 433	-826 781	104,10 %	-32 348	23,90 %
Poistot ja arvonalentumiset			-51	0,00 %	-51	0,00 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-58		-48	0,00 %	-48	-16,60 %
Muut laskennalliset erät	-20 689	0	-28 116		-28 116	
Tilikauden tulos	-687 886	-794 433	-854 997	107,60 %	-60 563	24,30 %

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuhenkilö sivistysjohtaja Merja Ojalampi

Tehtävä

Vapaa-aikapalvelut sisältävät liikuntapalvelut, kansalaisopiston, taiteen perusopetuksen, kirjaston, musiikkiopistotoiminnan, kulttuuri- ja museotoimen sekä nuorisotoimen toiminnan.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	147 166	96 500	169 306	175,40 %	72 806	15,00 %
Maksutuotot	157 676	187 380	178 096	95,00 %	-9 284	13,00 %
Tuet ja avustukset	151 517	106 000	170 495	160,80 %	64 495	12,50 %
Muut toimintatuotot	10 040	2 500	4 570	182,80 %	2 070	-54,50 %
Toimintatuotot	466 400	392 380	522 467	133,20 %	130 087	12,00 %
Henkilöstökulut	-1 546 970	-1 488 333	-1 644 426	110,50 %	-156 093	6,30 %
Palvelujen ostot	-604 150	-437 202	-615 622	140,80 %	-178 420	1,90 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-136 158	-140 930	-138 260	98,10 %	2 670	1,50 %
Avustukset	-53 206	-64 125	-60 447	94,30 %	3 679	13,60 %
Muut toimintakulut	-289 723	-300 727	-348 076	115,70 %	-47 349	20,10 %
Toimintakulut	-2 630 208	-2 431 317	-2 806 830	115,40 %	-375 513	6,70 %
Toimintakate	-2 163 808	-2 038 937	-2 284 363	112,00 %	-245 426	5,60 %
Poistot ja arvonalentumiset				0,00 %	0	0,00 %
Rahoitustuotot ja -kulut, netto			-13		-13	0,00 %
Muut laskennalliset erät	-26 099		-33 843		-33 843	
Tilikauden tulos	-2 189 908	-2 038 937	-2 318 219	113,70 %	-279 282	5,90 %

2.3. Ympäristö- ja tekninen toimiala

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Toimialan tehtävä

Ympäristö- ja tekninen toimiala vastaa kunnallisteknisistä palveluista, liikennealueista, tilapalveluista, ateria- ja puhtaanapitopalveluista, ympäristöpalveluista sekä vesi- ja viemärihuollosta. Palvelut tuotetaan itse, yhteistoiminnassa lähikuntien kanssa tai ostopalveluina.

Yhteenveto tilikaudesta 2023

Teknisten palvelujen vuosi 2023 toteutui lukujen valossa hyvin. Sisäisillä ja ulkoisilla erillä toteumaprosentti oli 96 % ja ulkoisilla erillä 97 %. Myös toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vähintäänkin kohtuullisesti. Vuoden 2023 aikana kustannusten nousu hieman tasaantui esim. rakennustarvikkeiden osalta, mutta erilaisten ostopalvelujen osalla kustannusten nousu jatkui merkittävänä. Tekniset palvelut laativat vuoden 2023 aikana koko toimialan kattavan toimialaohjelman, joka tulee toimimaan kehittämisen työkaluna tulevina vuosina.

Vuosi 2023 oli merkittävä myös investointien näkökulmasta, kun suurista hankkeista käynnistyi mm. Ternetin yläkoulun- sekä Lukio-kirjasto-hankkeen rakentaminen. Sotokeskus 1 hanke siirtyi toteutettavaksi myöhemmin, koska Kainuun hyvinvointialueelta ei tullut lopullista päätöstä rakentamisesta alkuvuoden 2023 aikana. Myöhemmin hyvinvointialueen tarpeisiin tuli muutoksia, jolloin suunnitteluprosessi käynnistettiin syksyllä 2023 uudelleen. Vuoden 2023 aikana käynnistyi myös pitkään odotettu Itärinteen kunnallistekniikan rakentaminen. Osittaisen ulkopuolisen rahoituksen myötä päästiin tilanteeseen, jossa myös kaikki alueen yksityiset maanomistajat sitoutuivat hankkeen toteuttamiseen. Hanke mahdollistaa valtavat investoinnit alueelle ja tuo sitä kautta uuden kasvun mahdollisuuden koko alueen matkailuun.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut toimittivat palveluja hyvinvointialueelle käytännössä syyskuun 2023 loppuun asti, vaikka alkuperäinen sopimus piti loppua jo tammikuun 2023 loppuun mennessä. Asiaa ei luonnollisesti huomioitu talousarviossa, joten ko. asiaa ”vääristää” vastuualueen tulo- sekä menopuolta. Kuntien välistä yhteistyötä tiivistettiin ja organisaatiota vahvistettiin mm. uuden kaavoittajan palkkaamisen myötä. Kaavoittajan työpanos myytiin kokonaisuudessaan Paltamon ja Ristijärven tarpeisiin. Kunnat ovat olleet ratkaisuun tyytyväisiä ja samalla saatiin vahvistettua myös omaa organisaatiota. Ympäristövalvontaan perustettiin toinen ympäristötarkastajan virka, jolloin rekrytoidun ympäristötarkastajan työpanoksesta meni 50 % ympäristövalvontaan ja 50 % rakennusrekisterin selvittämiseen. Ratkaisulla saatiin optimaalinen vahvuus ympäristövalvontaan ja edelleen myös mahdollisuuksia kuntayhteistyöhön jatkossa. Ympäristöterveyspalvelut toimivat teknisten palvelujen johdolla koko Kainuun kattavasti, joskin Puolanka jättäytyi yhteistyöstä pois vuoden 2023 lopussa. Ympäristöterveyspalveluissa rekrytointihaasteet jatkuivat mm. eläinlääkinnän osalta ja haastetta pyrittiin ja pyritään ratkaisemaan erilaisilla toimenpiteillä.

Ympäristö ja teknisen lautakunnan jäsenet 1.1. – 31.12.2023

Jäsen	Varajäsen
Janne Hyvönen (pj.)	Kari Pääkkönen
Jouko Viholainen (varapj.)	Veijo Tossavainen
Pentti Huttunen	Erno Paavola
Elisa Tolonen	Minna Heikkinen
Tarja Lukkari	Aliisa Lukkari-Syrjäniemi
Niina Piirainen	Pia Kuittinen
Vesa Mäkipää	Kalevi Valtanen
Pia Härkönen	Minna Ronkainen
Jouko Lipponen	Marko Mustonen

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

Ympäristö- ja tekniset palvelut ulkoiset ja sisäiset erät	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	7 607 784	7 629 425	9 913 897	130	-2 284 472	30,3
Maksutuotot	211 483	525 960	588 824	112	-62 864	178,4
Tuet ja avustukset	4 353	10 351	49 506	478	-39 155	1 037,3
Muut toimintatuotot	4 106 214	5 216 200	4 373 627	84	842 573	6,5
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	11 929 833	13 381 936	14 925 855	112	-1 543 919	25,1
Valmistus omaan käyttöön	24 483	0	64 090		-64 090	161,8
Henkilöstökulut yht.	-4 433 723	-6 496 945	-6 772 466	104	275 521	52,7
Palvelujen ostot	-4 825 337	-4 526 771	-3 918 104	87	-608 667	-18,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 181 264	-3 936 135	-4 567 728	116	631 593	9,2
Avustukset	-120 596	-740 000	-221 442	30	-518 558	83,6
Muut toimintakulut	-1 888 406	-1 478 743	-2 721 450	184	1 242 707	44,1
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-15 424 843	-17 178 594	-18 137 099	106	958 505	17,6
TOIMINTAKATE	-3 495 010	-3 796 658	-3 211 244	85	-585 414	-8,1
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-160 866	0	-158 778		158 778	-1,3
Suunn.mukaiset poistot	-3 392 294	-3 720 267	-3 995 356	107	275 089	17,8
Muut laskennalliset erät	-152 885	0	-213 377		213 377	39,6
TILIKAUDEN TULOS	-7 201 054	-7 516 925	-7 578 755	101	61 830	5,2

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	5 253 556	4 968 723	7 384 182	149	-2 415 459	40,6
Maksutuotot	211 483	525 960	588 824	112	-62 864	178,4
Tuet ja avustukset	4 353	10 351	49 506	478	-39 155	1 037,3
Muut toimintatuotot	925 600	2 697 803	872 244	32	1 825 559	-5,8
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 394 992	8 202 837	8 894 755	108	-691 918	39,1
Valmistus omaan käyttöön	24 483	0	64 090		-64 090	161,8
Henkilöstökulut yht.	-4 433 723	-6 496 945	-6 772 466	104	275 521	52,7
Palvelujen ostot	-4 780 838	-4 404 670	-3 832 572	87	-572 098	-19,8
Aineet, tarvikkeet ja tav	-4 008 012	-3 790 235	-4 370 565	115	580 330	9,0
Avustukset	-120 596	-740 000	-221 442	30	-518 558	83,6
Muut toimintakulut	-559 399	-636 774	-989 792	155	353 018	76,9
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-13 902 567	-16 068 624	-16 186 837	101	118 213	16,4
TOIMINTAKATE	-7 483 092	-7 865 787	-7 227 991	92	-637 796	-3,4
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-160 866	0	-158 778		158 778	-1,3
Suunn.mukaiset poistot	-3 392 294	-3 720 267	-3 995 356	107	275 089	17,8
TILIKAUDEN TULOS	-11 036 252	-11 586 054	-11 382 124	98	-203 930	3,1

Talousarviovuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet

Kuntastrategian tavoite	Laajan hyvinvointikertomuksen tavoite	Talousarviotaavoite 2023	Toimenpide	Mittari	Toteutumisen
Resurssien järkevä käyttö	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Organisaatio-muutokset toimialaohjelman ja strategian mukaan	Muutosten täytäntöönpano	Muutokset täytäntöön täysimääräisesti 2023	Toteutui osittain, vrt ympäristötoimen muutokset
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Katuvalaistuksen uusiminen Led-tekniikkaan	Valaistuksen uusiminen	Led-valaistuksen kattavuus 100 % katuverkosta	Tavoite toteutui
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Hiljaisen tiedon siirtymisen varmistaminen	Rekrytoidaan uudet henkilöt työskentelemään yhdessä eläköityvien kanssa.	Riittävän varhaiset rekrytoinnit (vähintään 6 kk ennen eläköitymistä).	Tavoite toteutui niissä rekrytoinneissa, missä mahdollista.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Etäluettavien vesimittareiden uusiminen	Etäluettavien vesimittareiden asennus	Etäluettavien vesimittareiden kattavuus käyttöpaikoista 100 %	Tavoite toteutui osittain, etäluettavien vesimittareiden kattavuus n. %
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Rakennusrekisterin tarkastaminen	Kunnan rakennusrekisterin vertaus verottajan rekisteriin	Tarkastuksen kattavuus 30 % kaikista kiinteistöistä	Tavoite toteutui, kattavuus n. 30 %
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Viimeisistä öljylämmityksistä (2kpl) luopuminen	Siirtyminen maalämpöön	Öljylämmitysten määrä 0 % kiinteistöikannasta	Ei toteutunut (kyläkoulujen 2kpl hankkeet siirtyi vuodelle 2024)
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Aurinkoenergian hyödyntäminen	Aurinkoenergian hyödyntämismisselvityksen tekeminen	Selvityksen kattavuus 100 % kunnan suoraan omistamista kiinteistöistä	Toteutui osittain mm. Vuokattiareenan aurinkoenergieselvitys käynnistettiin

Asukkaiden hyvinvointi	Toimivat, monipuoliset ja houkuttelevat palvelut	Ympäristön-suojelumääräysten uudistaminen	Uudistetaan ympäristösuojelumääräykset vastaamaan lakiuudistuksia ja muita tarpeita	Uudistaminen tehty 2023.	Toteutui osittain. Laadinta aloitettu, mutta vietään päätöksen tekoon rakennusjärjestyksen uusiminen yhteydessä
Asukkaiden hyvinvointi	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Rakennusjärjestyksen päivittäminen	Päivitetään rakennusjärjestys vastaamaan uudistuvaa lainsäädäntöä	Rakennusjärjestys päivitetty 2023	Ei toteutunut. Uusi rakentamislaki voimaan 1.1.2025. Rakennusjärjestys uusitaan, kun kunta-liiton malli lanseerataan
Asukkaiden hyvinvointi	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Hiukan alueen kehittäminen	Hiukan alueellisen kehittämissuunnitelman laatiminen	Valmis suunnitelma 2023	Ei toteutunut. Kokonaisvaltaista suunnitelmaa ei tehty, joskin yksittäisiä kehittämistoimenpiteitä tehty joka vuosi.
Resurssien järkevä käyttö	Elinvoimainen ja vahva Sotkamo	Ruokahävikin hyödyntämisen edistäminen	Ruokahävikin hyödyntämissuunnitelman laatiminen	Valmis suunnitelma 2023	Suunnitelma toteutui

KUNNALLISTEKNISET PALVELUT

Vastuuhenkilö tekninen johtaja Harri Helenius

Tehtävä

Kunnallisteknisiin palveluihin kuuluu operatiivisen toiminnan johtaminen sekä keskitetyt talous-, henkilöstö- ja hallintopalvelut. Tehtävänä on huolehtia lautakuntavalmistelusta, päätösten täytäntöönpanosta, toiminnan kehittämisestä, talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä laskutuksesta, perinnästä, palvelualueen arkistoinnista, yksityisteiden avustuksiin, rakennuslupiin, ympäristötoimen lupiin ja asiakaspalveluun liittyvistä tehtävistä sisäisille ja ulkoisille asiakkaille.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	131	0	310		-310	136,8
Muut toimintatuotot	0	0	2 266		-2 266	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	131	0	2 576		-2 445	1 870,2
Henkilöstökulut yht.	-197 769	-191 376	-193 746	101	2 370	-2,0
Palvelujen ostot	-90 041	-36 700	-91 892	250	55 192	2,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 917	-2 900	-5 215	180	2 315	33,1
Muut toimintakulut	-15 084	-9 959	-21 558	216	11 599	42,9
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-306 812	-240 935	-312 412	130	71 477	1,8
TOIMINTAKATE	-306 681	-240 935	-309 836	129	68 901	1,0
Suunn.mukaiset poistot	0	0	-17 070		17 070	
Muut laskennalliset erät	-3 258	0	-4 011		4 011	23,1
TILIKAUDEN TULOS	-309 939	-240 935	-330 916	137	89 981	6,8

LIIKENNEALUEET

Vastuuhenkilöt tekninen johtaja Harri Helenius, tieinsinööri Mika Kemppainen, puisto- ja liikunta-alueiden päällikkö Hannu Järvinen sekä työnjohtaja Ari Pöllänen

Tehtävä

Liikennealueet sisältävät kaavatiet, yksityistiet, puistotoimen, varikon, liikunta-alueiden kunnossapidon, liikunta-alueiden projektit, lämpölaitoksen (verkosto), satamalaitoksen, jätehuollon sekä maa- ja metsätilat. Keskeisiä toimenpiteitä liikennealueiden tuloyksikössä on vastata kaavateiden ja kunnan hallinnoimien yksityisteiden- sekä puisto- ja liikunta-alueiden kunnossapidosta. Kaava- ja yksityisteiden kunnossapito tehdään suurelta osin ostopalveluna ja puisto- ja liikuntapuolella sekä omana työnä että ostopalveluna. Kaukolämpötoiminnasta vastaa Nevel Oy ja teknisten palvelujen käyttötaloudenbudjetissa näkyy vain vuokratulo, jonka kaukolämpötoimija maksaa Sotkamon kunnan omistaman kaukolämpöverkonosan vuokrauksesta. Jätehuollosta vastaa Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	236 821	284 950	151 283	53	133 667	-36,1
Maksutuotot	0	30 000	9	0	29 991	
Tuet ja avustukset	0	0	27 130		-27 130	
Muut toimintatuotot	536 312	323 655	585 103	181	-261 448	9,1
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	773 133	638 605	763 526	120	-124 921	-1,2
Valmistus omaan käyttöön	23 365	0	63 118		-63 118	170,1
Henkilöstökulut yht.	-894 826	-908 736	-981 846	108	73 110	9,7
Palvelujen ostot	-3 106 457	-2 590 436	-1 960 787	76	-629 649	-36,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-379 832	-381 527	-396 914	104	15 387	4,5
Avustukset	-120 596	-660 000	-146 708	22	-513 292	21,7
Muut toimintakulut	-756 280	-695 101	-1 114 415	160	419 314	47,4
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 234 628	-5 235 800	-4 537 553	87	-698 247	-13,3
TOIMINTAKATE	-4 461 495	-4 597 195	-3 774 027	82	-823 168	-15,4
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-10	0	-30		30	198,0
Suunn.mukaiset poistot	-1 274 870	-1 410 814	-1 486 952	105	76 138	16,6
Muut laskennalliset erät	-50 572	0	-46 488		46 488	-8,1
TILIKAUDEN TULOS	-5 786 947	-6 008 009	-5 307 496	88	-700 513	-8,3

KIINTEISTÖJEN KUNNOSSAPITO

Vastuuhenkilö kiinteistömestari Hannu Tervonen

Tehtävä

Kiinteistöpalvelut vastaavat Sotkamon kunnan omistamien kiinteistöjen kunnossapidosta sekä rakennuttamisesta. Lisäksi kiinteistöpalvelut huolehtivat Sotkamon kunnan suoraan omistamista osakeista ja vuokrahuoneistoista. Kiinteistöpalvelujen talousarvion merkittävien kuluerä on energiakustannukset, joista lämmitykseen pääsääntöisesti käytettävä kaukolämpö on luonnollisesti suurin kuluerä ja myös sähköllä on merkittävä osuus. Kiinteistöjen kunnossapitoon liittyvät huoltopalvelut hoidetaan pääsääntöisesti omana työnä. Alueiden huoltopalvelut pääosin ostopalveluna. Vastuualueen painopisteenä on ollut jo vuosien ajan kiinteistöjen korjausvelan hallinta, johon liittyen on tehty paljon kiinteistöjen kuntoarvioita. Kuntoarvioiden pohjalta saadaan arvokasta tietoa kiinteistöjen elinkaaren pitkäjähtäimen suunnitteluun. Lisäksi energiatehokkuuteen ja varautumiseen liittyvät asiat ovat olleet keskeisiä painopistealueita ja edellä mainitut asiat ovat merkittävässä roolissa myös jatkossa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	1 204 151	0	2 176 655		-2 176 655	80,8
Tuet ja avustukset	1 140	0	6 583		-6 583	477,4
Muut toimintatuotot	3 465 029	4 886 431	3 723 740	76	1 162 691	7,5
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 670 321	4 886 431	5 906 977	121	-1 020 546	26,5
Valmistus omaan käyttöön	1 118	0	973		-973	-13,0
Henkilöstökulut yht.	-716 790	-824 736	-765 343	93	-59 393	6,8
Palvelujen ostot	-751 390	-734 712	-852 561	116	117 849	13,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 131 614	-2 042 538	-2 369 436	116	326 898	11,2
Muut toimintakulut	-792 392	-132 961	-875 308	658	742 347	10,5
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 432 032	-3 734 947	-4 916 462	132	1 181 515	10,9
TOIMINTAKATE	238 288	1 151 484	990 515	86	160 969	315,7
Rahoitustuotot, -kulut, netto	0	0	-8		8	
Suunn.mukaiset poistot	-1 636 895	-1 771 886	-1 977 268	112	205 382	20,8
Muut laskennalliset erät	-40 966	0	-54 787		54 787	33,7
TILIKAUDEN TULOS	-1 439 572	-620 402	-986 761	159	366 359	-31,5

ATERIA- JA PUHTAANAPITOPALVELUT

Vastuhenkilö ateria- ja siivouspalvelupäällikkö Airi Hyvönen

Tehtävä

Ateria- ja siivouspalvelu vastaa koulu- ja varhaiskasvatuksen aterioista, sekä edellisten lisäksi kiinteistöjen siivouksesta. Tuotamme palveluja myös normaaliolojen poikkeustilanteissa. Kainuun hyvinvointialueen tuomat muutokset vaikuttivat myös ateria- ja siivouspalveluun. Tuotamme jatkossa palvelua pelkästään Sotkamon kunnan toimialueille (koulut, varhaiskasvatus, kiinteistöt). Käytännössä tuotamme ateria- ja siivouspalvelut omana toimintana, jolloin henkilöstömäärä on sopeutettu palvelutarpeeseen. Asiakkaat ovat aikaisempaa ympäristötietoisempia ja haluavat arvovallinnoillaan ohjata ja vaikuttaa palvelutuotantoon ja tuotevalikoimaan. Ympäristötietoisuuden lisääntymiseen pyrimme vastaamaan materiaali- ja energiatehokkuutta parantamalla, vahvistamalla henkilöstön ympäristötietoisuutta sekä lisäämällä kasvisruokatarjontaa ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia. Hävikkiruuan määrän ja jaon osalta teemme kehitystyötä ja luomme uuden toimintamallin. Elintarvikkeiden ja logistiikan kustannusten nousu sekä varautumiseen liittyvät asiat ovat olleet keskiössä ja edellä mainitut asiat ovat merkittävässä roolissa myös jatkossa.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	3 964 888	3 103 642	3 703 206	119	-599 564	-6,6
Tuet ja avustukset	2 501	10 000	0	0	10 000	-100,0
Muut toimintatuotot	350	0	100		-100	-71,6
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 967 738	3 113 642	3 703 305	119	-589 663	-6,7
Henkilöstökulut yht.	-1 754 153	-1 671 172	-1 782 249	107	111 077	1,6
Palvelujen ostot	-311 309	-229 351	-267 914	117	38 563	-13,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 239 215	-905 600	-1 259 516	139	353 916	1,6
Muut toimintakulut	-211 200	-128 587	-198 460	154	69 873	-6,0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 515 877	-2 934 710	-3 508 138	120	573 428	-0,2
TOIMINTAKATE	414 842	178 932	150 720	84	28 212	-63,7
Rahoitustuotot, -kulut, netto	0	0	-86		86	
Suunn.mukaiset poistot	-24 716	-46 300	-24 716	53	-21 584	0,0
Muut laskennalliset erät	-37 019	0	-44 447		44 447	20,1
TILIKAUDEN TULOS	390 126	132 632	125 919	95	6 714	-67,7

YMPÄRISTÖTOIMI

Ympäristönsuojelun vastuuhenkilöt kaavoittaja Juha Kaaresvirta, rakennustarkastajat Vesa Hakkarainen ja Janne Heikkinen sekä ympäristötarkastaja Teija Härkönen

Tehtävä

Ympäristöpalvelut sisältää mittaustoimen, kaavoitustoimen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun. Ympäristöpalvelut huolehtii lainsäädännössä rakennetulle ympäristölle asetettujen tavoitteiden, kuten hyvän kuntakuvan, turvallisuuden, terveellisyyden ja tarkoituksenmukaisuuden vaatimusten huomioimisesta. Kaavoituksen keskeisiä painopistealueita vuodelle 2023 olivat mm. Vuokatin alueiden kaavahankkeiden edistäminen niin, että alueet olisivat rakennuskelpoisia 2024. Rakennusvalvonnassa jatkettiin lupa-arkiston sähköistämistä ja lisäksi vuodelle 2023 oli varattu määräraha rakennusrekisterin tarkistamiseen. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuminen tapahtuu vuoden 2024 alussa, johon liittyen vuoden 2023 aikana valmisteltiin sekä ympäristönsuojelumääräysten että rakennusjärjestysten päivittämistä.

Lisäksi ympäristöpalveluihin kuuluu uutena tulosityksikkönä 1.1.2023 aloittanut ympäristöterveydenhuolto (terveysvalvonta ja eläinlääkintä).

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

(Mittaustoimi, kaavoitustoimi, rakennusvalvonta, ympäristön-suojelu)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	6 290	900	37 389	4 154	-36 489	494,4
Tuet ja avustukset	211 483	151 000	188 977	125	-37 977	-10,6
Muut toimintatuotot	2 500	0	22		-22	-99,1
Tuet ja avustukset	0	0	5 725			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	220 273	151 900	232 113	153	-80 213	5,4
Henkilöstökulut yht.	-467 528	-466 808	-622 076	133	155 268	33,1
Palvelujen ostot	-194 549	-301 000	-72 841	24	-228 159	-62,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 512	-6 300	-19 208	305	12 908	101,9
Muut toimintakulut	-59 134	-52 401	-85 842	164	33 441	45,2
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-730 723	-826 509	-799 967	97	-26 542	9,5
TOIMINTAKATE	-510 450	-674 609	-567 854	84	-106 755	11,2
Suunn.mukaiset poistot	-6 795	-10 695	-3 223	30	-7 472	-52,6
Muut laskennalliset erät	-7 249	0	-10 111		10 111	39,5
TILIKAUDEN TULOS	-524 494	-685 304	-581 188	85	-104 116	10,8

YMPÄRISTÖTERVEYSPALVELUT

Vastuuhenkilöt ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen, hygieenikkoeläinlääkäri Eero Schroderus.

Tehtävät

Ympäristöterveyspalvelujen tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveyspalveluihin kuuluu terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto. Terveysvalvonnan tehtäviin kuuluu terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkavalvonta sekä nikotiinituotteiden valvonta. Eläinlääkintähuolto huolehtii eläinlääkintähuoltolain, eläinsuojelulain ja eläintautilain mukaisista tehtävistä sekä eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnasta. Eläinlääkintähuolto järjestää peruseläinlääkäripalvelut ja ympärivuorokautisen päivystyksen lemmikeille ja hyötyeläimille sekä terveydenhuoltopalvelut hyötyeläimille. Lisäksi ympäristöterveyspalvelujen tehtäviin kuuluu toimijoiden ja asukkaiden ohjaus ja neuvonta. Toiminta-alueena on koko Kainuu (Hyrnsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi).

Ympäristöterveysjaosto

Jäsen	Varajäsen	Paikkakunta
Ella Mustakangas	Heidi Kotilainen	Sotkamo
Esa Kemppainen	Tapani Kemppainen	Hyrnsalmi
Minna Leinonen	Jukka Väyrynen	Kajaani
Pekka Horttanainen	Janne Ylijoki	Kuhmo
Anita Karjalainen	Jari-Pekka Pyykkönen	Paltamo
Salla Heikkinen	Leila Karppinen	Ristijärvi
Markku Korvuo	Mikko T. Tolonen	Suomussalmi

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €
Myyntituotot	0,00	1 945 204	1 822 820,07	94	122 384
Maksutuotot	0,00	344 960	399 838,05	116	-54 878
Tuet ja avustukset	0,00	351	0,00	0	351
Muut toimintatuotot	0,00	1 179	120,00	10	1 059
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0,00	2 291 694	2 222 778,12	97	68 916
Henkilöstökulut yht.	0,00	-2 033 300	-2 013 498,43	99	-19 802
Palvelujen ostot	0,00	-169 218	-186 748,30	110	17 530
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-105 870	-109 074,53	103	3 205
Avustukset	0,00	-80 000	-74 734,15	93	-5 266
Muut toimintakulut	0,00	-377 016	-357 404	95	-19 612
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0,00	-2 765 404	-2 741 460	99	-23 944
TOIMINTAKATE	0,00	-473 710	-518 682	109	44 972
Suunn.mukaiset poistot	0,00	-3 272	-12 355,35	378	9 083
Muut laskennalliset erät	0,00	0	-35 784,32		35 784
TILIKAUDEN TULOS	0,00	-476 982	-566 821,28	119	89 839

VESIHUOLTOLAITOS

Vastuhenkilö vesihuoltoteknikko Kalle Keränen

Tehtävä

Vesihuoltolaitos huolehtii kuntalaisten vedensaannista sekä jäte- ja sadevesien poisjohtamisesta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja siihen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen viemäriverkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon. Vesihuoltolaitos toimii kirjanpidollisena taseyksikkönä.

Talous (sisäiset ja ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Myyntituotot	2 195 503	2 294 729	2 022 235	88	272 494	-7,9
Tuet ja avustukset	712	0	10 068		-10 068	1 313,3
Muut toimintatuotot	102 022	4 935	62 276	1 262	-57 341	-39,0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 298 238	2 299 664	2 094 579	91	205 085	-8,9
Henkilöstökulut yht.	-402 657	-400 817	-413 708	103	12 891	2,7
Palvelujen ostot	-416 591	-465 354	-485 360	104	20 006	16,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-417 174	-491 400	-408 364	83	-83 036	-2,1
Muut toimintakulut	-54 316	-82 718	-68 462	83	-14 256	26,0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 290 737	-1 440 289	-1 375 894	96	-64 395	6,6
TOIMINTAKATE	1 007 500	859 375	718 685	84	140 690	-28,7
Rahoitustuotot, -kulut, netto	-160 856	0	-158 655		158 655	-1,4
Suunn.mukaiset poistot	-449 017	-477 300	-473 771	99	-3 529	5,5
Muut laskennalliset erät	-13 821	0	-17 750		17 750	28,4
TILIKAUDEN TULOS	383 807	382 075	68 509	18	313 566	-82,2

2.4. Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut	TA 2023	TP 2023	Toteuma, %	Poikkeama, €
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	5 879 659	8 564 926	146 %	-2 685 267
Maksutuotot	993 340	1 083 941	109 %	-90 601
Tuet ja avustukset	1 724 282	1 977 467	115 %	-253 185
Muut toimintatuotot	3 913 099	1 511 390	39 %	2 401 709
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	12 510 380	13 137 724	105 %	-627 344
Valmistus omaan käyttöön	0	64 090		-64 090
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-21 973 252	-23 352 396	106 %	1 379 144
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 942 943	-4 727 396	96 %	-215 547
Muut henkilösivukulut	-1 143 873	-986 713	86 %	-157 160
Palvelujen ostot	-10 897 103	-11 884 039	109 %	986 936
Aineet, tarvikkeet ja tav	-4 597 572	-5 199 858	113 %	602 286
Avustukset	-2 094 125	-1 068 487	51 %	-1 025 638
Muut toimintakulut	-1 906 087	-2 181 371	114 %	275 284
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-47 554 955	-49 400 261	104 %	1 845 306
TOIMINTAKATE	-35 044 575	-36 198 447	103 %	1 153 872
Verotulot	24 630 300	24 560 700	100 %	69 600
Valtionosuudet	6 645 019	4 834 310	73 %	1 810 709
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0	2 179		-2 179
Muut rahoitustuotot	5 647 705	4 368 951	77 %	1 278 754
Korkokulut	-124 874	-1 418 010	1136 %	1 293 136
Muut rahoituskulut	-358 996	798 405	-222 %	-1 157 401
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 163 835	3 751 526	73 %	1 412 309
VUOSIKATE	1 394 579	-3 051 911	-219 %	4 446 490
Poistot ja arvonalentumiset	-3 835 389	-4 033 590	105 %	198 201
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 835 389	-4 033 590	105 %	198 201
Satunnaiset erät	0	0		0
TILIKAUDEN TULOS	-2 440 810	-7 085 501	290 %	4 644 691
Poistoeron lis.(-)tai vähennys (+)	0	81 780		-81 780
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 440 810	-7 003 721	287 %	4 562 911

2.5. Investoinnit

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
KIINTEÄ OMAISUUS	80 000	-900 000	-820 000	-839 577	19 577	102
Maa- ja vesialueet						
tulot	280 000		280 000	32 747	247 253	12
menot	-200 000	-900 000	-1 100 000	-872 325	-227 676	79
netto	80 000	-900 000	-820 000	-839 577	19 577	102

Sotkamon kunta on jatkanut strategista raakamaanhankintaa asumisen eri muodoille ja elinkeinoille. Vuoden 2023 hankintojen taustalla oli Itärinteiden alueen investointien varmistaminen, raakamaavarannon lisääminen tulevaisuuden kehittämistarpeisiin sekä kunnan velvoitteiden hoitaminen katu- ja virkistysalueiden ostamisen ja lunastamisen osalta.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
TALONRAKENNUS	-20 950 000		-20 950 000	-16 194 108	-4 755 892	77
Kiinteistöjen korjaus (erikseen määriteltävät kohteet)			0		0	
menot	-400 000		-400 000	-732 982	332 982	183
Pohjavaaran koulun maalämpöhanke			0		0	
tulot	30 000		30 000		30 000	0
menot	-100 000		-100 000	-7 222	-92 778	7
netto	-70 000		-70 000	-7 222	-62 778	10
Naapurinvaaran koulun maalämpöhanke			0		0	
tulot	30 000		30 000		30 000	0
menot	-100 000		-100 000	-9 364	-90 636	9
netto	-70 000		-70 000	-9 364	-60 636	13
Suunnitelmavuosien investointien suunnittelu			0		0	
menot	-50 000		-50 000	-260 345	210 345	521
Kontinjoen päiväkodin rakentaminen			0		0	
menot	-2 000 000		-2 000 000	-2 388 681	388 681	119

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
Lukion liikuntasalin remontin suunnittelu			0		0	
menot	-80 000		-80 000		-80 000	0
Tenetin yläkoulun rakentaminen			0		0	
tulot			0	225 000	-225 000	
menot	-9 000 000		-9 000 000	-8 927 219	-72 781	99
netto	-9 000 000		-9 000 000	-8 702 219	-297 781	97
Tenetin koulun kaukolämpö			0		0	
menot			0	-77 393	77 393	
Himmelin ilmanvaihdon remontti			0		0	
menot	-200 000		-200 000	-70 213	-129 788	35
Lukion ja kirjaston rakentaminen			0		0	
menot	-5 000 000		-5 000 000	-3 564 029	-1 435 971	71
Sotekeskus 1 -rakentaminen			0		0	
menot	-3 000 000		-3 000 000	-132 781	-2 867 219	4
Emäntäkoulun rakennusten purkaminen			0		0	
menot	-280 000		-280 000	-213 036	-66 964	76
Aatoksen peruskorjaus			0		0	
menot	-250 000		-250 000	-35 842	-214 158	14
Varikon traktorikatos			0		0	
menot	-100 000		-100 000	-76 029	-23 971	76
Virastotalon julkisivut			0		0	
menot	-300 000		-300 000		-300 000	0
Asema 13 purkaminen			0		0	
menot	-150 000		-150 000		-150 000	0

Talorakennuksen osalta investoinnit toteutuivat vuonna 2023 kokonaisuudeltaan suunnitellusti. Euronääräisesti suurimmat kohteet Tenetin yläkoulun ja lukio-kirjaston rakentaminen toteutuivat hyvin varatun määrärahan puitteissa. Yleensä yli vuoden kestävien hankkeiden määrärahavaraus talousarviovuodelle on hieman haasteellinen, koska hankkeen etenemistilanne pitäisi osata arvioida talousarvion tekovaiheessa yli vuoden päähän. Kontinjoen päiväkotirakentaminen toteutui myös hyvin kustannusarvion puitteissa, vaikka vuodelle 2023 määräraha oli hieman liian pieni. Kiinteistöjen korjauksen määrärahan ylittymistä selittää äkilliset ja ennalta arvaamattomat korjaustarpeet, joita oli tavanomaista enemmän.

JULKINEN KÄYTTÖ- OMAISSUUS	TA2023	TA muu- tokset 2023	TA muutos- ten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot- %
	-1 934 694	-1 005 000	-2 939 694	-2 871 050	-68 644	98
Marjapolun ja Riistapolun saneeraus						
menot	-360 000		-360 000	-318 583	-41 417	88
Sapsontien saneeraus						
menot	-280 000		-280 000	-211 470	-68 530	76
Mustolantien kevyen liikenteen väylä ja Laurosentien saneeraus						
menot	-420 000		-420 000	-431 846	11 846	103
netto	-420 000		-420 000	-431 846	11 846	103
Itärinteen infra						
tulot	0	1 945 000	1 945 000	1 908 782	-36 218	98
menot	0	-2 400 000	-2 400 000	-2 562 530	162 530	107
netto	0	-455 000	-655 000	-653 747	198 747	144
Kaavateiden päällystäminen						
menot	-100 000		-100 000	-102 422	2 422	102
Kaavateiden valaistus						
menot	-125 000		-125 000	-175 422	50 422	140
Aluevalaistuksen uusiminen						
menot	-170 000	-150 000	-320 000	-317 397	-2 603	99
Jäätiön sillan muutostyöt						
menot	-50 000		-50 000		-50 000	0
Jalohaukankadun rakentaminen uudelle teollisuusalueelle						
menot	-175 000	-200 000	-375 000	-362 771	-12 229	97
Veikontien linja-autopysäkki						
menot	-15 000		-15 000	-6 627	-8 373	44
Teollisuustien veneranta						
tulot	22 198		22 198	4 440	17 758	20
menot	-44 396		-44 396	-16 580	-27 816	37
netto	-22 198		-22 198	-12 140	-10 058	55
Uimatien veneranta						
tulot	25 996		25 996	41 003	-15 007	158
menot	-51 992		-51 992	-59 812	7 820	115
netto	-25 996		-25 996	-18 809	-7 187	72

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
Lähiliikunta-alueiden kalusto						
menot	-30 000		-30 000	-45 856	15 856	153
Lähiliikunta-alueiden kunnostus						
menot	0		0	-5 265	5 265	
Hiukan ulkokuntosali						
tulot	19 500		19 500	13 300	6 200	68
menot	-65 000		-65 000	-52 572	-12 428	81
netto	-45 500		-45 500	-39 272	-6 228	86
Huoltohanke-investointi						
tulot	0		0	36 866	-36 866	
menot	0		0	-41 495	41 495	
netto	0		0	-4 629	4 629	
Lumilautatunnelin purkaminen						
menot	0		0	-19 701	19 701	
Reittien kunnostus						
menot	-100 000		-100 000	-84 146	-15 854	84
Rantojen kunnostus						
menot	0		0	-29 592	29 592	
VEKE-hanke						
tulot	24 000		24 000	14 398	9 602	60
menot	-40 000		-40 000	-38 202	-1 798	96
netto	-16 000		-16 000	-23 804	7 804	149
Mustolan yleisurheilukentän suunnittelu						
menot	0		0	-7 548	7 548	

Julkisen käyttömaisuuksien kohteet toteutuivat pääosin talousarvion mukaisesti. Itärinteen infra -hanke oli alkuperäiseen talousarvioon kuulumattomana suurin yksittäinen muutos talousarvioon. Hanke käynnistyi nopealla aikataululla, hankkeen saatua osittaisen ulkopuolisen sekä yksityisen rahoituksen. Aluevalaistuksen uusimisen määrärahan ylitystä selittää se, että Hiukan alueen latu yms. valaistukset uusittiin talousarviovuonna kokonaisuudessaan. Edellä mainitun myötä mahdollistettiin mm. valotaidefestivaalin sijoittuminen alueelle.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
IRTAIN OMAISUUS	-750 000	-50 000	-800 000	-753 345	-46 655	94
Hallinnon toimiala			0		0	
menot	-65 000		-65 000	-67 429	2 429	104
Sivistyksen toimiala			0		0	
menot	-40 000		-40 000	-63 449	23 449	159
Ympäristö- ja tekninen toimiala			0		0	
menot	-95 000	-50 000	-145 000	-148 658	3 658	103
Kontinjoen päiväkodin kalusteet ja varusteet			0		0	
menot	-250 000		-250 000	-232 504	-17 496	93
Vuokatti Areenan jään suojamatto			0		0	
menot	-200 000		-200 000	-241 305	41 305	121
Uuden kirjastoauton hankinta			0		0	
menot	-100 000		-100 000		-100 000	0

Irtaimen omaisuuden kohdalla talousarvio toteutui hyvin. Uuden kirjastoauton määräraha-varausta ei käytetty. Vuokatti Areenan jään suojamatto oli kustannukseltaan hieman talousarviovarausta suurempi, koska tilan jakajaksi suunniteltujen väliverhojen vuoksi jouduttiin asentamaan metalliset palikat vesikatton rakenteisiin.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
KAUKOLÄMPÖLAITOS	-260 000		-260 000	0	-260 000	0
Marjapolun ja Riistapolun kaukolämmön saneeraus			0		0	
menot	-260 000		-260 000		-260 000	0

Marja- ja Riistapolun kaukolämpöverkkoa ei uusittu talousarviovuonna.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
VESIHUOLTOLAITOS	-1 375 000	-1 000 000	-2 375 000	-1 782 243	-592 757	75
Itärinteen infra			0		0	
menot	0	-1 000 000	-1 000 000	-956 026	-43 975	96
Kankaalan vedenottamon koe-pumppaus ja tutkimukset			0		0	
menot	-200 000		-200 000	-133 392	-66 608	67
Jätevedenpuhdistamon saneeraus			0		0	
menot	-50 000		-50 000	-61 302	11 302	123
Vesimittareiden uusiminen			0		0	
menot	-120 000		-120 000	-110 513	-9 487	92
Jätevedenpumppaamoiden saneeraukset			0		0	
menot	-60 000		-60 000	-23 440	-36 560	39
Viemäriputkien sujutukset			0		0	
menot	-80 000		-80 000	-44 445	-35 555	56
Marja- ja Riistapolun vesihuolto			0		0	
menot	-330 000		-330 000	-235 074	-94 926	71
Sapsontien vesihuolto			0		0	
menot	-260 000		-260 000	-217 780	-42 220	84
Talolinjojen rakentaminen			0		0	
menot	-50 000		-50 000	-26 186	-23 814	52
Mustolantien kevyen liikenteen väylä ja Laurosentien vesihuolto			0		0	
menot	-65 000		-65 000	-65 603	603	101
Jalohaukankadun vesihuolto			0		0	
menot	-160 000		-160 000	-152 449	-7 551	95

Vesilaitoksen investoinnit toteutuivat hyvin talousarvion mukaisesti. Suurin yksittäinen muutos oli Itärinteen infra -hankkeen käynnistyminen kesken talousarviovuoden.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
ARVOPAPERIT	0		0	-112 735	112 735	
Osakkeiden hankinta			0			
menot			0	-112 735		

Talousarviosta poiketen hankittiin Kiinteistö Oy Sotkanpesän perustamissopimuksen mukaiset osakkeet sekä liitettiin Sarastia Oy:n osakkaiksi.

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
INVESTOINTITULOT	431 694	1 945 000	2 376 694	2 276 536	132 169	96
INVESTOINTIMENOT	-25 621 388	-4 700 000	-30 321 388	-25 149 589	-5 311 150	83
NETTO	-25 189 694	-2 755 000	-27 944 694	-22 873 053	-5 178 981	82

2.6. Rahoituslaskelma

	TA 2023	TP 2023	Toteuma %	Poikkeama €
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	1 394 579	-3 051 911	-219 %	4 446 490
Tulorahoituksen korjaukset	-320 000	-119 214	37 %	-200 786
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 074 579	-3 171 125	-295 %	4 245 704
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-29 421 388	-25 149 589	85 %	-4 271 799
Rah.osuudet investointimenoihin	151 694	2 243 789	1479 %	-2 092 095
Pys.vast.hyöd.luovutustulot	1 325 000	103 087	8 %	1 221 913
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-27 944 694	-22 802 713	82 %	-5 141 981
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 870 115	-25 973 838	97 %	-896 277
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaam.lisäykset	0	-25 148		25 148
Antolainasaam.vähennykset	-26 000	0	0 %	-26 000
Antolainauksen muutokset	-26 000	-25 148	97 %	-852
Lainakannan muutokset				
Pitkäaik.lainojen lisäys	24 000 000	10 000 000	42 %	14 000 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	-4 082 399	-4 082 399	100 %	0
Lyhytaik.lainojen muutos	0	20 000 000		-20 000 000
Lainakannan muutokset	19 917 601	25 917 601	130 %	-6 000 000
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiant.var.ja po:n muut	0	0		0
Saamisten muutos	0	-3 519 242		3 519 242
Korottomien velkojen muutos	0	2 269 819		-2 269 819
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-1 249 423		1 249 423
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	19 891 601	24 643 030	124 %	-4 751 429
Vaikutus maksuvalmiuteen	-6 978 514	-1 330 808	19 %	-5 647 706
Rahavarojen muutos	6 978 514	1 330 808	19 %	-5 647 706
Rahavarat 31.12.	32 275 332	37 923 038	117 %	5 647 706
Rahavarat 1.1.	39 253 846	39 253 846	100 %	0

2.7. Yhteenvedo valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta

2.7.1. Yhteenvedo sitovuustasoin

	Sitovuus N/B	Menoarvot					Tuloarvot				
		Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Hallinnon toimiala											
Vaalit	N	-28 519		-28 519	-22 956	-5 563	18 000		18 000	19 656	-1 656
Tarkastuslautakunta	N	-24 511		-24 511	-21 521	-2 990					
Kunnanvaltuusto	N	-87 681		-87 681	-121 575	33 894					
Kunnanhallitus	N	-1 365 782		-1 365 782	-876 708	-489 074	985 000		985 000	255 033	729 967
Hallintopalvelut	N	-1 123 309		-1 123 309	-1 841 303	717 994	201 000		201 000	236 377	-35 377
Elinkeinopalvelut	N	-2 930 047		-2 930 047	-2 886 884	-43 163	367 023		367 023	412 666	-45 643
Henkilöstö	N	-672 039		-672 039	-605 599	-66 440	176 000		176 000	104 120	71 880
Lomatolmi	N	0		0	-3 654	3 654	0		0	0	0
Maatoloustoimi	N	-200 911		-200 911	-161 418	-39 493	7 000		7 000	17 214	-10 214
Ympäristö- ja tekninen toimiala											
Kunnallistekniset palvelut	N	-240 935		-240 935	-312 411	71 476	0		0	2 576	-2 576
Liikennealueet	N	-5 235 800		-5 235 800	-4 537 553	-698 247	638 605		638 605	763 526	-124 921
Kiinteistöjen kunnossapito	N	-3 734 947		-3 734 947	-4 861 675	1 126 728	4 886 431		4 886 431	5 906 977	-1 020 546
Ateriat- ja puhtaanapito	N	-2 934 710		-2 934 710	-3 508 138	573 428	3 113 642		3 113 642	3 703 305	-589 663
Ympäristötoimi	N	-3 591 913		-3 591 913	-3 541 427	-50 486	2 443 594		2 443 594	2 454 891	-11 297
Vesi- ja viemärilaitos	N	-1 440 289		-1 440 289	-1 375 894	-64 395	2 299 664		2 299 664	2 094 579	205 085
Sivistyksen toimiala											
Sivistyspalveluiden hallinto	N	-335 850		-335 850	-361 926	26 076	0		0	-1 782	1 782
Varhaiskasvatus	N	-8 960 434		-8 960 434	-9 620 988	660 554	456 000		456 000	636 998	-180 998
Perusopetus	N	-12 902 470		-12 902 470	-13 213 409	310 939	383 000		383 000	509 969	-126 969
Lukio	N	-2 461 020		-2 461 020	-2 541 865	80 845	85 008		85 008	216 167	-131 159
Vuokatti-Ruka urheilukatemia	N	-2 031 568		-2 031 568	-2 201 820	170 252	1 237 132		1 237 132	1 375 039	-137 907
Vapaa-aikapalvelut	N	-2 431 320		-2 431 320	-2 806 830	375 510	392 380		392 380	522 467	-130 087
Hallinnon toimiala yhteensä		-6 432 799	0	-6 432 799	-6 541 618	108 819	1 754 023		1 754 023	1 045 066	708 957
Ympäristö- ja tekninen toimiala yhteensä		-17 178 594	0	-17 178 594	-18 137 098	958 504	13 381 936		13 381 936	14 925 855	-1 543 919
Sivistyksen toimiala yhteensä		-29 122 662	0	-29 122 662	-30 746 838	1 624 176	2 553 520		2 553 520	3 258 857	-705 337
KÄYTTÖTALOUS YHT.		-52 734 055	0	-52 734 055	-55 425 555	2 691 500	17 689 479		17 689 479	19 229 778	-1 540 299

	Sitovuus N/B	Menoarvot					Tuloarvot				
		Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						24 630 300		24 630 300	24 560 700	69 600
Valtionosuudet	B						6 645 019		6 645 019	4 834 310	1 810 709
Korkotuotot	B						0		0	2 179	-2 179
Muut rahoitustuotot	B						5 647 705		5 647 705	4 360 373	1 287 332
Korkokulut	B	-124 874		-124 874	-1 418 010	1 293 136					
Muut rahoituskulut	B	-358 896		-358 896	966 440	-1 325 336					
Satunnaiset erät	N										0
TULOSLASKELMA YHT.		-483 770	0	-483 770	-451 570	-32 200	36 923 024	0	36 923 024	33 757 561	3 165 463

	Menoarvot						Tuloarvot				
	Sitovuus N/B	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus		-200 000	-900 000	-1 100 000	-872 325	-227 675	280 000	0	280 000	32 747	247 253
Kunnanhallitus											0
Maa-alueet	N	-200 000	-900 000	-1 100 000	-872 325	-227 675	280 000		280 000	32 747	247 253
Talorakennus		-21 010 000	0	-21 010 000	-16 495 136	-4 514 864	60 000	0	60 000	225 000	-165 000
Tekniset palvelut									0		0
Kiinteistöjen korjaus (erikseen määriteltävät kohteet)	N	-400 000		-400 000	-732 982	332 982			0		0
Pohjavaaran koulun maalämpöhanke	N	-100 000		-100 000	-7 222	-92 778	30 000		30 000	0	30 000
Naapurinvaaran koulun maalämpöhanke	N	-100 000		-100 000	-9 364	-90 636	30 000		30 000	0	30 000
Suunnitelmavuosien investointien suunnittelu	N	-50 000		-50 000	-260 345	210 345			0		0
Kontinjoen päiväkodin rakentaminen	N	-2 000 000		-2 000 000	-2 388 681	388 681			0		0
Lukion liikuntasalin remontin suunnittelu	N	-80 000		-80 000		-80 000			0		0
Tenetin yläkoulun rakentaminen	N	-9 000 000		-9 000 000	-8 927 219	-72 781	0		0	225 000	-225 000
Tenetin koulun maalämpö	N	0		0	-77 393	77 393			0		0
Himmelin ilmanvaihdon remontti	N	-200 000		-200 000	-70 213	-129 787			0		0
Lukion ja kirjaston rakentaminen	N	-5 000 000		-5 000 000	-3 564 029	-1 435 971			0		0
Sotekeskus 1 -rakentaminen	N	-3 000 000		-3 000 000	-132 781	-2 867 219			0		0
Emäntäkoulun rakennusten purkaminen	N	-280 000		-280 000	-213 036	-66 964			0		0
Aatoksen peruskorjaus	N	-250 000		-250 000	-35 842	-214 158			0		0
Varikon traktorikatos	N	-100 000		-100 000	-76 029	-23 971			0		0
Virastotalon julkisivut	N	-300 000		-300 000		-300 000			0		0
Asema 13 purkaminen	N	-150 000		-150 000		-150 000			0		0
Julkinen käyttöomaisuus		-1 986 388	-2 750 000	-4 736 388	-4 851 635	115 247	67 694	1 945 000	2 012 694	2 004 391	8 303
Marjapolun ja Riistapolun saneeraus	N	-360 000		-360 000	-290 403	-69 597			0		0
Sapsontien saneeraus	N	-280 000		-280 000	-211 470	-68 530			0		0
Mustolantien kevyen liikenteen väylä+Laurosantien saneeraus	N	-420 000		-420 000	-431 846	11 846			0		0
Tiilitörmänte, Riistapolku, Marjapolku, Hevoskatu	N			0	-28 180	28 180			0		0
Itärinteen infra	N	0	-2 400 000	-2 400 000	-2 562 530	162 530	0	1 945 000	1 945 000	1 908 782	36 218
Kaavateiden päällystäminen	N	-100 000		-100 000	-102422	2 422			0		0
Kaavateiden valaistus	N	-125 000		-125 000	-175 422	50 422			0		0
Aluevalaistuksen uusiminen	N	-170 000	-150 000	-320 000	-317 397	-2 603			0		0
Jäätien sillan muutostyöt	N	-50 000		-50 000		-50 000			0		0
Jalohaukankadun rakentaminen uudelle teollisuusalueelle	N	-175 000	-200 000	-375 000	-362 771	-12 229			0		0
Veikontien linja-autopysäkki	N	-15 000		-15 000	-6 627	-8 373			0		0
Teollisuustien veneranta	N	-44 396		-44 396	-16 580	-27 816	22 198		22 198	4 440	17 758
Uimatie veneranta	N	-51 992		-51 992	-59 812	7 820	25 996		25 996	41 003	-15 007
Lähiliikunta-alueiden kalusto	N	-30 000		-30 000	-45 856	15 856			0		0
Lähiliikunta-alueiden kunnostus	N			0	-5 265	5 265			0		0
Hiuukan ulkokuntosali	N	-65 000		-65 000	-52 572	-12 428	19 500		19 500	13 300	6 200
Huoltohanke-investointi	N			0	-41 495	41 495			0		36 866
Lumilautatunnelin purkaminen	N			0	-19 701	19 701			0		0
Reittien kunnostus	N	-100 000		-100 000	-84 146	-15 854			0		0
Rantojen kunnostus	N			0	-29 592	29 592			0		0
Mustolan yleisurheilukentän suunnittelu	N			0	-7 548	7 548			0		0

	Menoarvot						Tuloarvot				
	Sitovuus N/B	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama	Alkuperäinen TA	TA- muutokset	Muutettu TA	TP	Poikkeama
INVESTOINTIOSA											
Irtain omaisuus		-750 000	-50 000	-800 000	-753 345	-46 655	0	0	0	0	0
Hallinnon toimiala	N	-65 000		-65 000	-67 429	2 429			0		0
Sivistyksen toimiala	N	-40 000		-40 000	-63 449	23 449			0		0
Teknisen irtaimisto	N	-95 000	50 000	-45 000	-148 658	3 658			0		0
Kontinjoen päiväkodin kalusteet ja varusteet	N	-250 000		-250 000	-232 504	-17 496			0		0
Vuokatti Areenan jään suojamatto	N	-200 000		-200 000	-241 305	41 305			0		0
Uuden kirjastoauton hankinta	N	-100 000		-100 000	0	-100 000			0		0
Kaukolämpölaitos		-260 000	0	-260 000	0	-260 000			0		0
Kaukolämpö: Marjapolun ja Riistapolun kaukolämmön saneeraus	N	-260 000		-260 000	0	-260 000			0		0
Vesihuolto		-1 375 000	-1 000 000	-2 375 000	-2 026 210	-348 790	0	0	0	0	0
Itärinteen infra	N	0	1 000 000	1 000 000	-956 026	-43 974			0		0
Kankaalan vedenottamon koepumppaus ja tutkimukset	N	-200 000	0	-200 000	-133 392	-66 608			0		0
Jätevedenpuhdistamon saneeraus	N	-50 000		-50 000	-61 302	11 302			0		0
Vesimittareiden uusiminen	N	-120 000		-120 000	-110 513	-9 487			0		0
Jätevedenpumppaamoiden saneeraukset	N	-60 000	0	-60 000	-23 440	-36 560			0		0
Viemäriputkien sujutukset	N	-80 000	0	-80 000	-44 445	-35 555			0		0
Marja- ja Riistapolun vesihuolto	N	-330 000	0	-330 000	-235 074	-94 926			0		0
Sapsontien vesihuolto	N	-260 000	0	-260 000	-217 780	-42 220			0		0
Talolinjojen rakentaminen	N	-50 000	0	-50 000	-26 186	-23 814			0		0
Mustolantien kevyen liikenteen väylä+Laurosantien vesihuolto	N	-65 000	0	-65 000	-65 603	603			0		0
Jalohaukankadun vesihuolto	N	-160 000		-160 000	-152 449	-7 551			0		0
	N			0		0			0		0
Arvopaperit		0	0	0	-112 735	112 735	0	0	0	0	0
Arvopaperit	N	0		0	-112 735	112 735			0		0
Hankkeet		-40 000	0	-40 000	-38 202	-1 798	24 000	0	24 000	14 398	9 602
VEKE-hanke	N	-40 000		-40 000	-38 202	-1 798	24 000		24 000	14 398	9 602
Investoinnit yhteensä		-25 621 388	-4 700 000	-30 321 388	-25 149 588	-5 171 800	431 694	1 945 000	2 376 694	2 276 536	100 158

2.7.2. Yhteenveto nettoeroista poikkeamittain

KÄYTTÖTALOUS	Muutettu TA 2023			TP 2023			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
Ulkoiset ja sisäiset								
Hallinnon toimiala	6 432 799	1 754 023	4 678 776	6 541 618	1 045 066	5 496 552	-817 776	117,5
Sivistyksen toimiala	29 122 662	2 553 520	26 569 142	30 746 838	3 258 857	27 487 981	-918 839	103,5
Ympäristö- ja tekninen toimiala	17 178 594	13 381 936	3 796 658	18 137 098	14 925 855	3 211 243	585 415	84,6
YHTEENSÄ	52 734 055	17 689 479	35 044 576	55 425 554	19 229 778	36 195 776	-1 151 200	103,3

Hallinnon toimialalla maan myynnistä saadut tulot toteutuvat arvioitua pienempänä. Kainuun sosi-
aali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän ajalta kirjattiin vielä vuodelle 2023 palkkaharmonisoinnin
kuluja reilut 0,6 miljoonaa. Sivistyksen toimialalla maksutuottojen toteumaan on vaikuttanut mm.
varhaiskasvatusmaksujen pienentyminen. Toimintakulut ovat ylittyneet mm. palkankorotuksien,
yleisen kustannustason nousun ja palvelujen ostojen vuoksi.

TULOSLASKELMA	TA 2023	TP 2023	Poikkema, €	Käyttö, %
Verotulot	24 630 300	24 560 700	-69 600	99,7
Valtionosuudet	6 645 019	4 834 310	-1 810 709	72,8
Korkotuotot	0	2 179	2 179	
Muut rahoitustuotot	5 647 705	4 368 951	-1 278 754	77,4
Korkokulut	124 874	1 418 010	1 293 136	1 135,6
Muut rahoituskulut	358 996	798 405	439 409	222,4

INVESTOINNIT	TA 2023			TP 2023			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
Maa-alueet	1 100 000	280 000	820 000	872 325	32 747	839 577	-19 577	102,4
Kiinteistöjen korjaus	400 000	0	400 000	732 982	0	732 982	-332 982	183,2
Suunnitelmauosien investointi-kohteiden suunnittelu	50 000	0	50 000	260 345	0	260 345	-210 345	520,7
Kaavateiden päällystäminen	100 000	0	100 000	102 422	0	102 422	-2 422	102,4
Kaavateiden valaistus	125 000	0	125 000	175 422	0	175 422	-50 422	140,3
Reittien kunnostus	100 000	0	100 000	84 146	0	84 146	15 854	84,1
Vesi: Itärinteen infra	1 000 000	0	1 000 000	956 026	0	956 026	43 975	95,6
Hallinnon irtaimisto	65 000	0	65 000	67 429	0	67 429	-2 429	103,7
Sivistyksen irtaimisto	40 000	0	40 000	63 449	0	63 449	-23 449	158,6
Teknisen irtaimisto	145 000	0	145 000	148 658	0	148 658	-3 658	102,5
Vesi: Kankaalan vedenottamon koepumppaus ja tutkimukset	200 000	0	200 000	133 392	0	133 392	66 608	0,0
Vesi: Talolinjojen rakentaminen	50 000	0	50 000	26 186	0	26 186	23 814	52,4
Vesi: Vesimittareiden vaihto	120 000	0	120 000	110 513	0	110 513	9 487	92,1
Lähiliikunta-alueiden kunnostukset	0	0	0	5 265	0	5 265	-5 265	
Lähiliikunta-alueiden kalusto	30 000	0	30 000	45 856	0	45 856	-15 856	152,9
Tenetin yläkoulun rakentaminen	9 000 000	0	9 000 000	8 927 219	225 000	8 702 219	297 781	96,7
Aluevalaistuksen uusiminen	320 000	0	320 000	317 397	0	317 397	2 603	99,2
Vesi: Jätevesipuhdistamon saneeraus	50 000	0	50 000	61 302	0	61 302	-11 302	122,6
Vesi: Jätevesipumppaamoiden saneeraus	60 000	0	60 000	23 440	0	23 440	36 560	39,1
Vesi: Viemäriputkien sujutukset	80 000	0	80 000	44 445	0	44 445	35 555	55,6
Lämpö: Marjapolun ja Riistapolun kaukolämmön saneeraus	260 000	0	260 000	0	0	0	260 000	0,0
Tiilitörmäntie, Riistapolku, Marjapolku, Hevoskatu			0	28 180	0	28 180	-28 180	
Aatoksen peruskorjaus	250 000	0	250 000	35 842	0	35 842	214 158	14,3
Virastotalon julkisivut	300 000	0	300 000	0	0	0	300 000	0,0
Emäntäkoulun rakennusten purkaminen	280 000	0	280 000	213 036	0	213 036	66 964	76,1
Kontinjoen päiväkodin rakentaminen	2 000 000	0	2 000 000	2 388 681	0	2 388 681	-388 681	119,4
Lukion ja kirjaston rakentaminen	5 000 000	0	5 000 000	3 564 029	0	3 564 029	1 435 971	71,3
Sotekeskuksen 1- rakentaminen	3 000 000	0	3 000 000	132 781	0	132 781	2 867 219	4,4
Varikon traktorikatos	100 000	0	100 000	76 029	0	76 029	23 971	76,0
Lukion liikuntasalin saneeraus	80 000	0	80 000	0	0	0	80 000	0,0
Marjapolun ja Riistapolun saneeraus	360 000	0	360 000	290 403	0	290 403	69 597	80,7
Rantojen kunnostus	0	0	0	29 592	0	29 592	-29 592	
Mustolan yleisurheilukentän suunnittelu	0	0	0	7 548	0	7 548	-7 548	
Veke-hanke	40 000	24 000	16 000	38 202	14 398	23 805	-7 805	148,8
Hiukan ulkoilualue-hanke	65 000	19 500	45 500	52 572	13 300	39 272	6 228	86,3
Pohjavaaran koulun maalämpöhanke	100 000	30 000	70 000	7 222	0	7 222	62 778	10,3

INVESTOINNIT	TA 2023			TP 2023			Poikkeama, €	Käyttö, %
	Menot	Tulot	Netto	Menot	Tulot	Netto		
Naapurinvaaran koulun maalämpöhanke	100 000	30 000	70 000	9 364	0	9 364	60 636	13,4
Himmelin ilmanvaihdon remontti	200 000	0	200 000	70 213	0	70 213	129 788	35,1
Asema 13 purkaminen	150 000	0	150 000	0	0	0	150 000	0,0
Sapsontien saneeraus	280 000	0	280 000	211 470	0	211 470	68 530	75,5
Mustolan kevyen liikenteen väylä	420 000	0	420 000	431 846	0	431 846	-11 846	102,8
Jäätien sillan muutostyöt	50 000	0	50 000	0	0	0	50 000	0,0
Jalohaukankadun rakentaminen uudelle teollisuusalueelle	375 000	0	375 000	362 771	0	362 771	12 229	96,7
Veikontien linja-autopysäkki	15 000	0	15 000	6 627	0	6 627	8 373	44,2
Kontinjoen päiväkodin kalusteet	250 000	0	250 000	232 504	0	232 504	17 496	93,0
Vuokatti Areenan jään suojamatto	200 000	0	200 000	241 305	0	241 305	-41 305	120,7
Vesi: Sapsontien vesihuolto	260 000	0	260 000	217 780	0	217 780	42 220	83,8
Vesi: Marja- ja Riistapolun vesihuolto	330 000	0	330 000	235 074	0	235 074	94 926	71,2
Vesi: Mustonlantie kev.liik.väylä ja Laurosentien vesihuolto	65 000	0	65 000	65 603	0	65 603	-603	100,9
Vesi: Jalohaukankatu	160 000	0	160 000	152 449	0	152 449	7 551	95,3
Uuden kirjastoauton hankinta	100 000	0	100 000	0	0	0	100 000	0,0
Teollisuustien veneranta	44 396	22 198	22 198	16 580	4 440	12 140	10 058	54,7
Uimatien veneranta	51 992	25 996	25 996	59 812	41 003	18 809	7 187	72,4
Itärinteän infra	2 400 000	1 945 000	455 000	2 562 530	1 908 782	653 747	-198 747	143,7
Tenetin koulun maalämpö	0	0	0	77 393	0	77 393	-77 393	
Huoltohanke investointi	0	0	0	41 495	36 866	4 629	-4 629	
Lumilautatunnelin purkaminen	0	0	0	19 701	0	19 701	-19 701	
Osakkeiden hankinta	0	0	0	112 735	0	112 735	-112 735	0,0
	30 321 388	2 376 694	27 944 694	25 149 588	2 276 536	22 873 053	5 071 641	81,9

Julkisen käyttöomaisuuden puolella suurin yksittäinen muuttuja oli Itärinteän infran rakentaminen. Asiaan liittyen tehtiin sekä tulojen että menojen osalta talousarviomuutokset. Lopullinen toteuma oli neton osalta alle budjetoidun.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1. Kunnan tilinpäätöslaskelmat

3.1.1. Tuloslaskelma

Ulkoiset erät	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	8 564 925,50	7 895 651,97
Maksutuotot	1 083 940,96	913 911,00
Tuet ja avustukset	1 977 467,13	2 147 755,97
Muut toimintatuotot	1 511 390,14	2 039 954,63
Toimintatuotot yhteensä	13 137 723,73	12 997 273,57
Valmistus omaan käyttöön	64 090,20	24 482,63
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-29 066 505,69	-27 002 804,27
Palkat ja palkkiot	-23 352 396,49	-21 204 195,50
Henkilösivukulut	-5 714 109,20	-5 798 608,77
Eläkekulut	-4 727 396,04	-4 798 685,18
Muut henkilösivukulut	-986 713,16	-999 923,59
Palvelujen ostot	-11 884 039,01	-55 841 673,37
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 199 858,34	-4 717 264,83
Avustukset	-1 068 486,59	-957 508,09
Muut toimintakulut	-2 181 371,07	-1 846 567,58
Toimintakulut yhteensä	-49 400 260,70	-90 365 818,14
Toimintakate	-36 198 446,77	-77 344 061,94
Verotulot	24 560 700,21	45 276 100,15
Valtionosuudet	4 834 310,00	30 966 832,00
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	2 178,62	621,81
Muut rahoitustuotot	4 368 951,28	5 710 503,71
Korkokulut	-1 418 009,68	-144 003,51
Muut rahoituskulut	798 405,31	-2 299 271,09
Vuosikate	-3 051 911,03	2 166 721,13
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 033 589,85	-3 458 870,07
Arvonalentumiset	0	-647 481
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	471 598
Tilikauden tulos	-7 085 500,88	-1 468 031,68
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	81 780,13	81 780,13
Tilikauden yli-/alijäämä	-7 003 720,75	-1 386 251,55

3.1.2. Rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-3 051 911	2 166 721
Satunnaiset erät	0	471 598
Tulorahoituksen korjauserät	-119 214	-510 015
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-3 171 125	2 128 304
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-25 149 589	-10 832 592
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 243 789	560 741
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot	103 087	746 585
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-22 802 713	-9 525 265
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-25 973 838	-7 396 962
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-25 148	0
Antolainasaamisten lisäys	-25 148	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0
Lainakannan muutokset	25 917 601	146 767
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	4 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 082 399	-3 853 233
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos +/-	5 917 601	146 767
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 000 000	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 249 423	-4 030 275
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	22 960
Saamisten muutos	-3 519 242	-2 159 662
Korottomien velkojen muutos	2 269 819	-1 893 573
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	24 643 030	-3 883 508
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 330 808	-11 280 469
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-1 330 808	-11 280 469
Rahavarat 31.12.	37 923 039	39 253 847
Rahavarat 1.1.	39 253 847	50 534 316

3.1.3. Tase

VASTAAVAA (1 000 €)	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	15	26
Aineettomat hyödykkeet yht.	15	26
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	13 809	12 920
2. Rakennukset	34 956	31 700
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 780	20 653
4. Koneet ja kalusto	939	584
5. Muut aineelliset hyödykkeet	96	96
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 476	1 316
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	86 056	67 269
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	5 944	7 367
4. Muut saamiset	138	113
Sijoitukset yhteensä	6 082	7 480
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	92 153	74 775
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
3. Muut toimeksiantojen varat	25	10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT EENSÄ	25	10
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	0	34
2. Lainasaamiset	1 791	0
3. Muut saamiset	70	70
4. Siirtosaamiset	23	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 884	104
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	2 501	1 589
2. Lainasaamiset	0	8
3. Muut saamiset	991	856
4. Siirtosaamiset	2 972	2 271

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	6 464	4 725
Saamiset yhteensä	8 348	4 829
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	6 894	6 144
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	21 841	24 038
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	4 264	3 025
4. Muut arvopaperit	143	361
Rahoitusarvopaperit yhteensä	33 142	33 568
IV Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	4 781	5 686
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	46 271	44 083
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 449	118 868

TASE VASTATTAVAA (1 000 €)	2023	2022
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	-32 296	-33 833
IV Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-51 022	-52 408
V Tilikauden yli/alijäämä	7 004	1 386
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-76 314	-84 855
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	-552	-634
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHT EENSÄ	-552	-634
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
2. Lahjoitusrahastojen pääoma	-61	-46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	-61	-46
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	-24 573	-19 655
5. Saadut ennakot	-72	-72
7. Liittymismaksut ja muut velat	-2 021	-1 931
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-26 665	-21 658
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-25 082	-4 082

5. Saadut ennakot	-176	-640
6. Ostovelat	-4 565	-2 845
7. Liittymismaksut ja muut velat	-583	-443
8. Siirtovelat	-4 449	-3 665
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-34 856	-11 675
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-61 522	-33 333
VASTATTAVAA	-138 449	-118 868

3.2. Konsernilaskelmat

Sosiaali- ja terveystoimen järjestämistäsiirtoihin liittyvistä syistä konsernin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätöksen nähden.

3.2.1. Konsernin tuloslaskelma

	2023	2022
Toimintatuotot	17 921 772	59 034 148
Toimintakulut	-53 225 363	-134 407 861
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	0	0
Toimintakate	-35 303 591	-75 373 713
Verotulot	24 560 700	45 174 756
Valtionosuudet	4 834 310	30 966 832
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 455	8 044
Muut rahoitustuotot	4 370 211	5 804 598
Korkokulut	-1 774 979	-433 191
Muut rahoituskulut	786 373	2 837 991
Vuosikate	-2 507 521	3 605 866
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 704 604	-5 740 285
Omistuksen eliminointierot	0	-24 053
Arvonalentumiset	0	-122 335
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	1 009 178
Tilikauden tulos	-7 212 125	-1 271 628
Tilinpäätössiirrot	6 998	4 882
Tilikauden verot		
Laskennalliset verot	7 152	61 152
Vähemmistöosuudet	38 367	-14 236
Tilikauden yli-/alijäämä	-7 159 608	-1 219 831

3.2.2. Konsernin rahoituslaskelma

	2023	2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	-2 507 521	3 605 866
Satunnaiset erät		1 009 178
Tulorahoituksen korjauserät	-111 941	-1 515 325
TOIMINNAN RAHAVIRTA	-2 619 462	3 099 720
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-26 127 707	-11 563 339
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 243 789	2 158
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	365 306	1 156 041
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-23 518 612	-10 405 140
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-26 138 074	-7 305 421
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	-716 454	0
Antolainasaamisten lisäykset	-722 948	0
Antolainasaamisten vähennykset	6 494	0
Lainakannan muutokset	25 467 549	-429 177
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 652 097	5 068 662
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 188 596	-5 424 129
Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos	5 463 501	-355 467
Lyhytaikaisten lainojen muutos	20 004 048	-73 710
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	602 293	150 179
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-24 007	158 502
Vaihto-omaisuuden muutos	0	36 704
Saamisten muutos	-1 594 345	-52 258
Korottomien velkojen muutos	2 220 644	7 232
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	25 353 388	-278 998
RAHAVAROJEN MUUTOS	-784 686	-7 584 419
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-784 686	-7 584 419
Rahavarat 31.12.	39 092 629	48 298 334
Rahavarat 1.1.	39 877 315	55 882 753

3.2.3. Konsernitase

VASTAAVAA		2023	2022
A	PYSYVÄT VASTAAVAT	103 065 427	103 796 818
I	Aineettomat hyödykkeet	25 864	449 590
	1. Aineettomat oikeudet	24 480	146 163
	2. Muut pitkävaikutteiset menot	1 384	290 574
	3. Ennakkomaksut	0	12 853
II	Aineelliset hyödykkeet	96 779 799	98 772 782
	1. Maa- ja vesialueet	14 415 937	13 617 678
	2. Rakennukset	44 149 802	59 432 930
	3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 397 735	21 725 158
	4. Koneet ja kalusto	1 073 025	2 026 669
	5. Muut aineelliset hyödykkeet	165 705	232 529
	6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 577 595	1 737 818
III	Sijoitukset	6 259 764	4 574 446
	1. Osakkuusyhteisöosuudet	405 358	405 358
	2. Muut osakkeet ja osuudet	5 024 492	4 011 214
	3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0
	4. Muut lainasaamiset	0	0
	5. Muut saamiset	829 914	157 874
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	899 273	625 229
	1. Valtion toimeksiannot	874 384	439 575
	2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0	15 084
	3. Muut toimeksiantojen varat	24 889	170 570
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT	45 920 538	55 484 642
I	Vaihto-omaisuus		257 846
	1. Aineet ja tarvikkeet	0	131 012
	2. Keskeneräiset tuotteet	0	0
	3. Valmiit tuotteet	0	0
	4. Muu vaihto-omaisuus	0	0
	5. Ennakkomaksut	0	126 833
II	Saamiset	6 827 909	6 928 462
	Pitkäaikaiset saamiset	164 701	180 790
	1. Myyntisaamiset	0	34 121
	2. Lainasaamiset	71 677	76 669
	3. Laskennalliset verosaamiset	0	0
	4. Muut saamiset	70 030	70 000
	5. Siirtosaamiset	22 994	0
	Lyhytaikaiset saamiset	6 663 208	6 747 671
	1. Myyntisaamiset	2 677 532	2 531 757
	2. Lainasaamiset	0	12 972
	3. Laskennalliset verosaamiset	0	0
	4. Muut saamiset	999 062	1 312 765

	5. Siirtosaamiset	2 986 613	2 890 176
III	Rahoitusarvopaperit	33 142 293	33 567 611
	1. Osakkeet ja osuudet	6 894 461	6 143 820
	2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	21 840 937	24 038 000
	3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	4 264 005	3 024 748
	4. Muut arvopaperit	142 890	361 044
IV	Rahat ja pankkisaamiset	5 950 336	14 730 723
	VASTAAVAA YHTEENSÄ	149 885 238	159 906 689

VASTATTAVAA		2023	2022
A	OMA PÄÄOMA	75 226 000	84 032 245
I	Peruspääoma	32 296 306	33 832 630
II	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		
III	Arvonkorotusrahasto		
IV	Muut omat rahastot	285 440	292 438
V	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	49 803 862	51 127 008
VI	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-7 159 608	-1 219 831
B	VÄHEMMISTÖOSUUDET	9 206	47 573
C	PAKOLLISET VARAUKSET	109 886	474 542
	1. Eläkevaraukset		
	2. Muut pakolliset varaukset	109 886	474 542
D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	961 402	1 014 460
	1. Valtion toimeksiannot	874 397	718 716
	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	60 677	84 704
	3. Muut toimeksiantojen pääomat	26 329	211 039
E	VIERAS PÄÄOMA	73 578 743	74 337 869
I	Pitkäaikainen	37 241 648	51 291 817
	1. Joukkovelkakirjalainasaamiset		
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	34 275 591	48 256 868
	3. Lainat julkisyhteisöiltä	324 514	443 013
	4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
	5. Saadut ennakot	71 502	71 502
	6. Ostovelat	0	0
	7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 020 951	1 964 192
	8. Siirtovelat	0	0
	9. Laskennalliset verovelat	549 089	556 241
II	Lyhytaikainen	36 337 096	23 046 052
	1. Joukkovelkakirjalainat	0	0
	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 872 345	6 013 042
	3. Lainat julkisyhteisöiltä	96 914	229 340

4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
5. Saadut ennakot	207 895	682 299
6. Ostovelat	4 660 065	4 731 239
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	958 323	1 245 640
8. Siirtovelat	4 541 553	10 144 492
9. Laskennalliset verovelat	0	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	149 885 238	159 906 689

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät kolme lainoihin liittyvää koronvaihtosopimusta, jotka on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa. Voimassa olevat sopimukset on kuvattu liitetiedossa.

4.1.2. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhtiöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Osakkuusyhtiöiden tilinpäätöksistä Kiinteistö Oy Vuokattikeskus ja Asunto Oy Osalanrivi II on jätetty yhdistelemättä, koska niillä olisi vain vähäinen merkitys omaan pääomaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on tehty pariarvomenetelmällä. Kuntayhtymän tase ja sen liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti. Tytäryhtiöiden maksamaa kiinteistöveroä ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero kirjattu tytäryhteisöjen tilikauden tulokseen sekä Edellisten tilikauden yli-/alijäämään.

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen yhdisteleminen

Kuntayhtymien ja tytäryhteisöjen osalta oman pääoman kaikkien erien muutokset on vähennetty tai lisätty konsernin omaan pääomaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö ei ole yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Poikkeavat tilikaudet

Kaikilla konserniin kuuluvilla yhteisöillä on sama tilikausi.

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Konsernitaseen edellisen tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi Kainuun hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä konsernin emoyhteisön tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma 31.12.2023 eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilinpäätöksen kanssa.

4.2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

LIITE 6 Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Hallinnon toimiala	5 076 089	49 182 217	989 574	3 608 181
Ympäristö- ja tekninen toimiala	9 593 248	6 863 212	8 894 755	6 394 992
Sivistyksen toimiala	3 252 435	2 988 719	3 253 395	2 994 100
Muut palvelut				
Toimintatuotot yhteensä	17 921 772	59 034 148	13 137 724	12 997 273

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen (sekä pelastustoimen) tulot siirtyivät hyvinvointialueille, minkä myötä sosiaali- ja terveystoimen toimintatuotot eivät ole vertailukelpoiset edelliseen tilikauteen nähden.

LIITE 7 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	16 417 936	35 273 764
Yhteisövero	2 991 654	5 012 862
Kiinteistövero	5 151 110	4 989 474
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	24 560 700	45 276 100

LIITE 8 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 491 372	23 172 651
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	1 431 520	4 550 537
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	455 215	574 847
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	1 000 000
Verotulomenetysten kompensatio	1 887 723	6 219 334
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	4 834 310	30 966 832

LIITE 9 Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	-911 233	-44 140 737
Muiden palvelujen ostot	-11 884 039	-11 700 936
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	-12 795 272	-55 841 673

LIITE 10 Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille ei ole maksettu tukia tai avustuksia kuluneella tilikaudella tai tilikaudella 2023

LIITE 11 Selvitys suunnitelman mukaisen poistojen perusteista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöönsä mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	2 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat	10–30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
<i>kadut, tiet, verkostot</i>	10–30 vuotta	Tasapoisto
<i>muut kiinteät rakenteet</i>	4–10 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3–5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoa	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset	ei poistoa	

Pienten pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikulukuksi.

LIITE 12 Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Ennallistamisvaraus 1.1.	85 239	80 335		
Lisäykset tilikaudella	4 904	4 904		
Vähennykset tilikaudella				
Ennallistamisvaraus 31.12.	90 144	85 239	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1. (ky)	0	562 007		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		192 447		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	0	369 560	0	0
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittelyvaraus 1.1.	19 742	19 742		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Kierr.polttoaineen loppukäs.varaus 31.12. (ky)	19 742	19 742	0	0
Muu pakollinen varaus 1.1. (ky)	0	46 661		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		46 661		
Muu pakollinen varaus 31.12. (ky)	0	0,00	0	0
YHTEENSÄ	109 885	474 541	0	0

Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun Sote) on purkautunut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tämän takia Kainuun Soten varausta ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

LIITE 13 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				451
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	70 340	451 815	70 340	815
Rakennusten luovutusvoitot				58
Osakkeiden luovutusvoitot		58 503	0	200
Muut luovutusvoitot				510
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>70 340</i>	<i>510 318</i>	<i>70 340</i>	<i>015</i>
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden luovutustappiot				
Kiinteistöjen myyntitappiot	-2 369	-27 161		
Osakkeiden luovutustappiot				
Muut luovutustappiot				
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>-2 369</i>	<i>-27 161</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

LIITE 14 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Kainuunmeren työterveys Oy:n osakkeiden myynti	0	1 009 178		471 598
Satunnaiset tuotot yhteensä	0	1 009 178	0	471 598
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0	0	0	0

LIITE 15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	3 053 408	2 179 385
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	3 645	3 073
<i>Yhteensä</i>	<i>3 057 053</i>	<i>2 182 458</i>

LIITE 16 Erittely poistoeron muutoksista

Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	81 780	81 780
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	81 780	81 780

4.3. Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 18 Arvonkorotukset

Arvonkorotuseriä ei ole.

Liite 19 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeu- det	Muut pitkä- aikai- set vai- kut- teiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Rakennuk- set	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesken- hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	26 347			26 347	12 920 485	31 699 817	20 653 081	583 398	95 931	1 316 457	67 269 168
Lisäykset tilikauden aikana				0	913 894	5 326 941	4 875 969	557 896	0	24 074 309	35 749 009
Rahoitusosuudet tilikaudella				0						-2 243 789	-2 243 789
Vähennykset tilikauden aikana				0	-25 443						-25 443
Siirrot erien välillä				0					0	-10 670 586	-10 670 586
Tilikauden poisto	11 745			11 745		-2 070 397	-1 749 039	-202 409	0	0	-4 021 845
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0							0
Aktivoidut korkomenot				0							0
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 602	0	0	14 602	13 808 937	34 956 361	23 780 010	938 885	95 931	12 476 391	86 056 515
Arvonkorotukset				0							0
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 602	0	0	14 602	13 808 937	34 956 361	23 780 010	938 885	95 931	12 476 391	86 056 515
Olenneiset lisäpoistot				0							0
Erittely olennaisista lisäpoistoista				0							0

Liite 19.2 Maa- ja vesialueiden erittely

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	477 012	477 012		
	13 938			
Muut maa- ja vesialueet	925	13 140 666	13 808 937	12 920 485
	14 415			
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>937</i>	<i>13 617 678</i>	<i>13 808 937</i>	<i>12 920 485</i>

Liite 19.3 Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet		Jvk-laina- saamiset	Saamiset konse- mi- yhtymät	Saamiset kunta- muut yhteisöt	Yhteensä
				Yhteensä	Yhteensä				
Kirjanpitoarvo 31.12.2022				1 702 438					
Tilinavaus / kuntayhtymän lakkaaminen				-1 536 324					
Hankintameno 1.1.	1 611 208	277 696	166 113	3 775 813	5 830 831			112 844	112 844
Lisäykset	100 000			12 735	112 735			31 642	31 642
Vähennykset					0			-6 494	-6 494
Siirrot erien välillä					0				0
Hankintameno 31.12.	1 711 208	277 696	166 113	3 788 548	5 943 566	0	0	0	137 992
Arvonlennukset					0				0
Arvonkorotukset					0				0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 711 208	277 696	166 113	3 788 548	5 943 566	0	0	0	137 992

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen Sotkamon kunnan omistus Kainuun Sotessa päättyi.

Liite 19.4 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset								
	Kirjanpitoarvo		Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
	31.12.2022	1.1.2023						
Kainuun soten ky	1 536 324,46	1 536 324,46		0	0	0,00		
Kainuun jätehuollon ky	109 927,80	109 927,80	109 927,8			109 927,80		
Kainuun Liitto	56 185,32	56 185,32	56 185,32			56 185,32		

Liite 19.5. Sijoitukset

Muiden osakkeiden ja osuuksien jakauma ja arvonmuutokset tilinpäätöshetken mennessä

Sijoitukset	Hankinta-arvo	Markkina-arvo	Kumulatiivinen arvonmuutos 31.12.2023
Muut arvopaperit			
Rahastot	32 485 595	33 389 926	866 463
Pääomasijoitus	722 364	722 364	0
Velkasijoitus	492 995	492 995	0
Sijoitusten käteisvarat	142 890	142 890	0
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	33 843 845		866 463

Realisoitumattomat voitot yhteensä	1 483 477
Realisoitumattomat tappiot yhteensä	-617 014
Netto	866 463

LIITE 20-22 Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt				Kuntakonsernin osuus		
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Sotkanmaa	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	1 375 442	10 871 117	0
Snowpolis Oy	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	5 483	0	-30
Sotkamo-Vuokatti Jäähalli Oy	Sotkamo	99,00 %	99,00 %	18 106	0	-3 206
Vuokatin Lumilautatunneli Oy	Sotkamo	61,54 %	61,54 %	14 313	2 748	-61 339
Kiinteistö Oy Sotkanpesä	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	-27 970	1 796 230	-27 970
Sotkan Voima Oy	Sotkamo	100,00 %	100,00 %	0	0	0
			YHTEENSÄ	1 385 374	12 670 096	-92 544
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
As Os Sotkamon Pohjavaara, tilinp.tiedot vuodelta 2003	Sotkamo	100,00 %	100,00 %			
Kuntayhtymät						
Kainuun liitto	Kajaani	12,02 %	12,02 %	311 006	63 411	53 460
Kainuun jätehuolto kuntayhtymä Ekokymppi	Kajaani	12,26 %	12,26 %	283 147	699 381	-4 822
			YHTEENSÄ	594 153	762 793	48 638
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Asunto Oy Osalanrivi II	Sotkamo	41,62 %	41,62 %			
Kiinteistö Oy Vuokattikeskus	Sotkamo	31,80 %	31,80 %			
			YHTEENSÄ	0	0	0

LIITE 21 PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet					
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Kuntayhtymä-osuudet	Osakkeet ja osuudet omistus-yhteisöissä	Muut osakkeet ja osuudet	YHTEENSÄ
Kirjanpitoarvo 31.12.2022		1702438			
Tilinavaus / kuntayhtymän lakkaaminen		-1536324			
Hankintameno 1.1.	1 611 208	166 113	277 696	3 775 813	5 830 831
Lisäykset	100 000			12 735	112 735
Vähennykset					0
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	1 711 208	166 113	277 696	3 788 548	5 943 566
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 711 208	166 113	277 696	3 788 548	5 943 566

LIITE 21 Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muilta omistusyhteisöiltä	Saamiset muilta yhteisöiltä	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.				112 844	112 844
Lisäykset				31 642	31 642
Vähennykset				-6 494	-6 494
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	0	0	0	137 992	137 992
Arvonlennukset	0	0	0	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	137 992	137 992

LIITE 23 Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		201		249
Lainasaamiset	1 791 000			
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	1 791 000	201	0	249
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				203 034
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		3 645		1 436 523
Yhteensä	0	3 645	0	1 639 557
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		0		0
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
YHTEENSÄ	1 791 000	3 846	0	1 639 806

LIITE 24 Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0	0	22 994	0
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>22 994</i>	<i>0</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Tuloennakot				
Siirtyvät korot	0	0	3 645	3 218
KELA-korvaus työterveydenhuollosta	309 730	344 363	309 017	218 897
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät	2 696 680	2 545 813	2 659 081	215 869
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>		<i>1 833 274</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>3 006 409</i>	<i>2 890 176</i>	<i>2 971 743</i>	<i>2 271 258</i>

Saamiset kuntayhtymiltä eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä Kainuun sosiaali- ja terveydenhoidon kuntayhtymä on lakannut 1.1.2023.

4.3.2. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

LIITE 25 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12.	33 832 630		33 832 630	
Tilinavaus	-1536324,46		-1 536 324	
Peruspääoma 1.1.	32 296 306	33 832 630	32 296 306	33 832 630
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	32 296 306	33 832 630	32 296 306	33 832 630
Muut omat rahastot				
Rahastojen pääoma 1.1.	292 438	414 237	0	0
Siirrot rahastoon		3 848	0	0
Siirrot rahastosta	-6 998	-149 696	0	0
Eliminointikirjaukset		24 048		
Rahastojen pääoma 31.12	285 440	292 438	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	49 803 862	51 151 056	52 408 161	55 850 233
Siirto rahastoon				
Siirto rahastosta				
Eliminointikirjaukset		-24 048		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	49 803 862	51 127 008	51 021 909	52 408 161
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 159 608	-1 219 831	-7 003 721	-1 386 252
YHTEENSÄ	75 226 000	84 032 245	76 314 494	84 854 540

Hyvinvointialueen ja Sotkamon kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon annettua lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Liite 26 Erittely poistoeroista

Erittely poistoerosta		
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	552 278	634 058
Verotuspoistoihin liittyvät poistoero		
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>552 278</i>	<i>634 058</i>

Liite 27 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 553 898	6 398 735
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>14553898</i>	<i>6398735</i>

Liite 28, Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat		
	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	20 000 000	
- korko 4,01 % - 4,22 %	455 189	
- erääntyvät 1.1.2024-31.12.2024	20 000 000	
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>20 000 000</i>	<i>0</i>

LIITE 30 Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				0
Ostovelat				76 478
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	76 478
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		13 068	0	17 917
Muut velat				
Siirtovelat				0
<i>Yhteensä</i>	0	13 068	0	17 917
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		115	0	
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	0		0	
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0	13 068	0	94 395

LIITE 32 Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	2 020 951	1 931 469	2 020 951	1 931 469
Muut velat	958 323	1 278 363	583 314	442 878
YHTEENSÄ	2 979 274	3 209 832	2 604 265	2 374 347

LIITE 33 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot		0	0	0
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja hlösivukulujen jaksotukset	3 179 302	6 070 265	3 119 100	2 766 643
Muut palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset	756 483	2 437 127	530 178	442 978
Korkojaksotus	5 234	2 047	380 204	66 161
Muut menojäämät	220 329	1 568 892	419 785	388 891
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 161 348</i>	<i>10 078 330</i>	<i>4 449 267</i>	<i>3 664 673</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>4 161 348</i>	<i>10 078 330</i>	<i>4 449 267</i>	<i>3 664 673</i>

Siirtovelat eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä sosiaali- ja terveystoimen (sekä pelastustoimen) järjestämisvastuu sekä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen henkilöstö ja siirtyneeseen henkilöstöön liittyvä lomapalkkavelka siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

LIITE 34 Velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 954 312	10 148 250		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	6 392 705	5 842 705		
Lainat julkisyhteisöiltä	392 737	608 596		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	5 759 293	5 759 293		
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0		
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>12 151 998</i>	<i>11 601 998</i>		

Liite 35–37 Vakuudet

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	12 353 824	11 803 824		
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	<i>12 353 824</i>	<i>11 803 824</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>12 353 824</i>	<i>11 803 824</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

LIITE 38 Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	1 062 018	166 966	1 062 018	166 966
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	422 843	40 758	422 843	40 758
Toimitilojen vuokravastuut yhteensä	5 794 412	6 753 337	5 794 412	6 145 624
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	351 212	958 925	351 212	351 212
Muut vuokravastuut yhteensä		1 190 639	0	705 574
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus		522 294		304 005
VUOKRAVASTUUT YHTEENSÄ	6 856 431	8 110 942	6 856 431	7 018 164

4.3.3. Vakuutuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

LIITE 39 Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset				
		Alkuperäinen pääoma	Konserni	
			2023	2022
Kiinteistö Oy Sotkanmaa				
Nordea	Kv 21.6.2005 § 32	5 000 000	600 000	600 000
Nordea	Kv 27.6.2006 § 34	300 000	45 000	60 000
Nordea	Kv 28.2.2000 § 17	1 735 387	142 646	161 666
Nordea	Kv 30.1.2007 § 6	700 000	238 000	266 000
Nordea	Kv 18.12.2007 § 62	530 000	201 400	222 600
Kuntarahoitus Oyj	Kv 29.9.2009 § 77	1 000 000	440 000	480 000
Kuntarahoitus Oyj	Kv 29.4.2013 § 35	1 570 000	910 600	973 400
Kuntarahoitus Oyj	Kv 27.5.2014 § 36	1 155 000	739 200	785 400
Kuntarahoitus Oyj	Kv 26.9.2016 § 57	2 000 000	1 440 000	1 520 000
Kuntarahoitus Oyj	Kv 26.11.2018 § 83	2 000 000	1 440 000	1 520 000
Kuntarahoitus Oyj		1 585 000	836 192	899 592
	Yhteensä	15 990 387	7 033 038	7 488 658
Kiinteistö Oy Sotkanmaa/Kivelä, 1310-3830				
	Valtiokonttori	1 407 408	0	0
Kiinteistö Oy Sotkanmaa/Sotkahaka, 83616114				
	Osuuspankki	2 000 000	1 600 000	1 680 000
Kiinteistö Oy Sotkanmaa, 83628713				
	Osuuspankki	1 000 000	0	979 592
	Tytäryhteisöt yhteensä	20 397 795	8 633 038	9 168 658
<i>Muut vastuusitoumukset</i>				
	Muut yhteisöt yhteensä	0	0	0
Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta yhteensä		20 397 795	8 633 038	9 168 658

Vastuusitoumukset			
Järjestelyjen tarkoitus		Konserni	
		2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta			
	Alkuperäinen pääoma	20 397 795	20 397 795
	Jäljellä oleva pääoma	8 633 038	9 168 658
Takaukset muiden puolesta			
	Alkuperäinen pääoma		
	Jäljellä oleva pääoma		

Takausvastuut sivuroolit

Sopimus		Viimeinen takauspvm	Velkasaldo
557765/6500652/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	19.11.2022	1 940,00 LVI-Aitta Ky
532409-91850486	Urakkatakaus, takuuaikainen	22.11.2022	43 322,62 Kainuun Sora Oy
576003-90050465	Urakkatakaus, takuuaikainen	30.11.2022	1 984,90 Vesikattopalvelu Kempainen Oy
576003-90050457	Urakkatakaus, takuuaikainen	17.12.2022	7 094,13 Vesikattopalvelu Kempainen Oy
571004-91013512	Urakkatakaus, takuuaikainen	10.1.2023	2 391,50 AM Lukkoasema Oy
576003-90050481	Urakkatakaus, takuuaikainen	29.1.2023	6 093,98 Vesikattopalvelu Kajaani Oy
629573/6534278/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	11.4.2023	27 350,00 Kainuun LVI1 Oy
542469/6551616/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	11.4.2023	14 360,00 Suomen Tekojää Oy
123022-00001267	Urakkatakaus, takuuaikainen	29.4.2023	15 204,00 Rto Sähkö Oy/Kuntarahoitus
576003-90050861	Urakkatakaus, takuuaikainen	30.10.2023	644,20 Pohjolan Euro-Kate Oy
576003-90050853	Urakkatakaus, takuuaikainen	30.10.2023	809,14 Pohjolan Euro-Kate Oy
576003-90050887	Urakkatakaus, takuuaikainen	5.11.2023	4 490,44 Pohjolan Euro-Kate Oy
596175/6600988/2	Urakkatakaus, takuuaikainen	17.11.2023	30 554,74 Pyykkönen Yhtiöt Oy
533838/6598985/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	26.1.2024	7 200,00 T A Mämmelä Oy
574140-91014485	Urakkatakaus, takuuaikainen	5.2.2024	6 514,23 Kuljetuspolar Oy
574140-91014477	Urakkatakaus, takuuaikainen	5.2.2024	48 321,57 Kuljetuspolar Oy
596175-6692791/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	30.6.2023	35 753,90 Pyykkönen Yhtiöt Oy
596175-6692791/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	2.3.2025	22 753,90 Pyykkönen Yhtiöt Oy
557765/66594465/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	6.10.2024	5 197,80 LVI-Aitta Ky
515503/6653843/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	22.9.2024	69 509,67 Rakennusliike Halonen Oy
515503/6589415/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	20.8.2022	328 770,00 Rakennusliike Halonen Oy
574140-91015748	Urakkatakaus, takuuaikainen	15.9.2024	589 249,00 Sotkamon Sähkötyö
563980/666605/1	Urakkatakaus, työaikainen	20.12.2024	15 922,00 Kuljetuspolar Oy
557765/6672569/1	Urakkatakaus, työaikainen	29.12.2023	24 240,00 Oulun Loistosähkö Oy
UR-484136-1	Urakkatakaus, työaikainen	29.9.2023	42 630,00 LVI-Aitta Ky
596175/6692791/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	29.12.2023	162 420,00 RPK Rakennus Kempainen Oy
596175/6692791/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	30.6.2023	35 753,90 Pyykkönen Yhtiöt Oy
596175/6692791/1	Urakkatakaus, takuuaikainen	2.3.2025	22 753,90 Pyykkönen Yhtiöt Oy
576003-90047305	Maa-aineslain mukainen takaus	1.6.2026	7 000,00 Koneurakointi K. Korhonen Oy
574140-91012349	Maa-aineslain mukainen takaus	30.9.2023	22 600,00 Kuljetuspolar Oy
574140-91013586	Maa-aineslain mukainen takaus	31.7.2024	2 000,00 Kuljetuspolar Oy
598001-91594061	Maa-aineslain mukainen takaus	31.12.2025	6 200,00 Lemminkäinen Inrfa Oy/Peab Industri Oy
543609-91850267	Maa-aineslain mukainen takaus	30.3.2026	14 200,00 Sotkamon Murskeosuuskunta
574140-91008180	Maa-aineslain mukainen takaus	27.6.2027	2 000,00 Kuljetuspolar Oy
543609-91850127	Maa-aineslain mukainen takaus	30.9.2028	7 000,00 Pekka Haapalainen Ky
598001-91642142	Maa-aineslain mukainen takaus	31.10.2028	10 000,00 YIT INFRA OY / Peab Industri Oy
598001-91655052	Maa-aineslain mukainen takaus	1.4.2029	10 000,00 YIT Teollisuus Oy / Peab Industri Oy
560005-91013365	Maa-aineslain mukainen takaus	18.10.2029	38 000,00 Savon Kuljetus Oy
574140-91011549	Maa-aineslain mukainen takaus	31.12.2029	5 000,00 Kuljetuspolar Oy
543609-91850234	Maa-aineslain mukainen takaus	6.4.2030	20 000,00 Sotkamon Murskeosuuskunta
27G1324224	Maa-aineslain mukainen takaus	30.8.2030	20 000,00 Destia Oy
4202184	Jätteiden käsittelytoiminnan vakuus	30.10.2030	2 000,00 M. J. Moilanen Oy
4202166	Maa-aineslain mukainen takaus	30.10.2030	4 000,00 M. J. Moilanen Oy
574140-91013453	Maa-aineslain mukainen takaus	10.11.2031	7 750,00 Kuljetuspolar Oy
598001-91680175	Maa-aineslain mukainen takaus	10.11.2031	7 750,00 Metsähallitus Metsätalous Oy
574140-91014774	Maa-aineslain mukainen takaus	31.12.2032	88 500,00 Kuljetuspolar Oy
574140-91014782	Maa-aineslain mukainen takaus	31.12.2032	34 500,00 Kuljetuspolar Oy
598001-91686420	Maa-aineslain mukainen takaus	6.4.2032	12 300,00 Metsähallitus Metsätalous Oy
	Maa-aineslain mukainen takaus	30.9.2032	11 250,00 Tero Huusko
21G1409275	Maa-aineslain mukainen takaus	31.10.2028	25 000,00 Destia Oy
	Jätteiden käsittelytoiminnan vakuus	10.10.2033	2 000,00 Sotkamon Murskeosuuskunta
543609-91850408	Maa-aineslain mukainen takaus	10.10.2033	43 500,00 Sotkamon Murskeosuuskunta

LIITE 40 Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	85 895 016	78 340 757
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	68 374	45 303

LIITE 41 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Kunnan velvoitteet 31.12.				
Sitoumukset avustukseen				
Vuosittaiset erät, toistaiseksi vuosittain myönnettävät avustukset				
Sopimuksiin liittyvät palautusvastuut				
Sopimusvastuut yhteensä	0	0	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu				
Vuokravastuut				
Vuosittaiset vuokrat/toistaiseksi				
Teollisuushallien lunastussopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
<i>Koronvaihtosopimus 1 (Nordea)</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	-527 215	1 102 711	-527 215	1 102 711
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa kunta maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja pankki maksaa euribor 6 kk.				
<i>Koronvaihtosopimus 2 (OP 1419940)</i>				
Nimellisarvo	10 950 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	-529 302	-1 106 639	-529 302	-1 106 639
Sopimus on pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 saakka, jossa pankki maksaa kiinteää korkoa 1,60 % (p.a.) ja kunta maksaa euribor 6 kk. Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 11 700 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennenaikaisesti kokonaan ennenaikaisena purkamispäivänä 9.11.2026. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä. Yhden korkopisteen arvo on -12 419 €.				
<i>Koronvaihtosopimus 3 (OP Sotkamo 1)</i>				
Nimellisarvo	1 095 000	10 950 000	10 950 000	10 950 000
Markkina-arvo	182 163	374 603	182 163	374 603
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus jatko-oikeudella pääomaltaan 10 950 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2019 – 26.6.2030, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja maksaa maksaa kiinteää korkoa 1,39 % (p.a.), mikäli korkojaksolle määriteltä viitekorko on alle 4,50 %, muutoin kunta maksaa 6 kk eb-viitekorko vähennettynä 1,50 prosenttiyksiköllä. Sopimusrakenteeseen sisältyy pankin jatko-oikeus (swaptio) pääomaltaan 10 000 000 € (bullet) ja voimassa 26.6.2030 – 26.6.2045, jossa kunta vastaanottaa 6 kk euribor-korkoa ja kunta maksaa kiinteää korkoa 1,10 % (p.a.). Yhden korkopisteen arvo sopimukselle on 14 000 euroa. Molemmilla sopijapuolilla on oikeus, mutta ei velvollisuutta, purkaa johdannaissopimus ennenaikaisesti kokonaan ennenaikaisina purkamispäivinä. Todennäköisyyttä sille, että pankki käyttäisi oikeutta, ei voida pitää todennäköisenä. Yhden korkopisteen arvo on +12 289 €.				
Valuuttatermiinitakaas	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
<i>Koronvaihtosopimus 4</i>				
Kainuun sote, Sotkamo-konsernin osuus				
Nimellisarvo	0	100 004		
Markkina-arvo	0	-1 362 163		

LIITE 42 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön määrä 31.12.	2022	2023
Vakinaiset	381	426
Määräaikaiset	135	119
Sijaiset, työllistetyt, oppisopimussuhteella olevat ja muut	62	62
Yhteensä	578	607

LIITE 43 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	29,002,415	26,978,321
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	64,090	24,484
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>29,066,506</i>	<i>27,002,804</i>

LIITE 44 Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Sotkamon Kansallisseura ry KOK	1 558	2 273
Keskustan Sotkamon kunnallisjärjestö	4 714	4 774
Sotkamon vasemmistoliitto	2 157	1 632
Suomen Kristillisdemokraatit Sotkamon paikallisyhdistys	851	621
Sotkamon perussuomalaiset ry	1 026	1 056
Sotkamon Sosiaalidemokraatit	42	
Suomen Keskustan Paltamon kunnallisjärjestö	30	
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>10 378</i>	<i>10 355</i>

Liite 45 Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
Tilintarkastusyhteisö KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	16 500	14 850
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>16 500</i>	<i>14 850</i>

Liite 46 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvat välilliset liiketoimet

Kunnan tai konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET (Vesihuoltolaitos)

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja vesilaitokseen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen ja vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Vesihuoltolaitos toimii laskennallisesti eriytettynä taseyksikkönä kunnan ympäristö- ja teknisessä osastossa.

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma sekä hulevesiviemäröinnin tase ja rahoituslaskelma esitetään vesihuoltolaitoksen omassa toimintakertomuksessa tilinpäätösasiakirjan liitteenä.

5.1. Toimintakertomus

Vesihuoltolaitoksen on toimintakertomuksessaan esitettävä selvitys vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Yleiskatsaus

Vesihuoltolaitos vastaa riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta vesilaitoksen ja vesilaitokseen liittyneiden vesiosuuskuntien toiminta-alueilla olevien asiakkaiden tarpeisiin. Lisäksi laitos vastaanottaa ja puhdistaa viemärlaitoksen toiminta-alueella olevien asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden vähintään ympäristölupapäätöksen mukaiseen puhdistustasoon.

Vesihuoltolaitos toimii laskennallisesti eriytettynä taseyksikkönä kunnan ympäristö- ja teknisessä osastossa.

Verkostoon johdettava vesi on pohjavettä, joka pumpataan verkostoon yhdeksästä siiviläputkikivosta. Vesihuoltolaitos toimittaa vettä yhdelle vesiyhtymälle sekä vastaanottaa jätevettä kyseiseltä vesiyhtymältä. Myytävän veden määrä vuonna 2023 oli 608 696 m³ ja toteutunut myynti laskutuksen perusteella vuonna 2023 oli 608 696 m³. Myynti laski 83 345 m³ eli n. 12,09 %. Kaikkiaan vettä pumpattiin verkostoon 734 965 m³.

Jätevedet puhdistetaan Vuokatissa sijaitsevassa vuonna 1975/1986 rakennetussa biologisessa jätevedenpuhdistamossa. Puhdistamolla vastaanotettu jätevesimäärä oli 834 623 m³ (v. 2022 vastaavasti 768 944 m³) ja laskutettu jätevesimäärä oli 507 579 m³ (v. 2022 vastaavasti 548 627 m³). Sako-kaivojen ja umpikaivojen yhteenlaskettu jätevesimäärä oli 19 941 m³ eli vuotovesimäärä oli 327 044 m³ (v. 2022 vastaavasti 209 936 m³). Näin ollen vuotovesimäärät jätevedenpuhdistamolle kasvoivat 117 108 m³ (n. 35 %) edellisvuodesta. Betonisen viemäriverkoston ja betonirengaskaivojen

vaihtaminen muovisiin vähentää sadevesien pääsyä viemäriverkoston. Verkoston piirissä on kuitenkin edelleen alueita, joilla sadevesiä ja perustusten kuivatusvesiä on johdettu viemäriverkoston. Kesän 2023 pitkäaikaiset vesisateet sekä runsaslumisen talven sulamisvedet lisäsivät merkittävästi jätevedenpuhdistamolle tulevia jätevesiä.

Jätevesipumppaamoita viemäriverkostossa on 114 kpl (edellisvuonna 111 kpl). Vuonna 2023 on tullut uusia jätevesipumppaamoita vesiosuuskuntien liittyessä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen.

Laitokset ja erilliset kohteet ovat automaation piirissä.

Vuonna 2023 vesihuoltolaitos saavutti sille asetetut tavoitteet. Vesihuollon suunnitellut investoinnit vuonna 2023 olivat yhteensä 1 375 000 €. Talousarviomuutoksen jälkeen investoinnit vuonna 2023 olivat yhteensä 2 375 000 €. Toteutetut saneeraukset; Marjapolun, Riistapolun, Opintien sekä Sapsontien perusparantamiset, Itärinteiden infran rakentaminen, Kankaalan vedenottamon koepump-pauksen ja tutkimukset sekä suunnittelu ja toteutus, talolinjojen rakentaminen, Tenetin jäteve-sipumppaamon saneeraus, viemäriinjojen sujutukset sekä vesimittareiden uusiminen, olivat yh-teensä 2 026 209 €. (alitus 348 791 € /14,7 %)

Vesihuoltolaitoksen toiminnasta, mm. verkoston huuhteluista ja vesikatkokista tiedotettiin kunnan nettisivuilla ja lehti-ilmoituksilla. Vesikatkokkien kohdealueille jaettiin ilmoituksia sekä koekäytettiin tekstiviestipalvelua. Kokonaisuutena vesihuollon tavoitteet saavutettiin.

Vesihuollon toimintavarmuudessa oli yhteensä 7 toimintahäiriötä:

- 26.1. vesijohtoputken korjaus Urheilukadulla
- 21.2. vesijohtoputken korjaus Leipäkujalla
- 5.5. vesijohtovuodon korjaus Leipäkujalla
- 9.5. vesijohtovuodon korjaus Sapsontiellä
- 15.5. vesijohtovuodon korjaus Vaunutiellä
- 12.9. vesijohtovuodon korjaus Leipäkujalla
- 21.6. paineviemärijohtovuodon korjaus Vaunutiellä

Vesimittareita vaihdettiin vuoden aikana noin 600 kpl, joista Kalibro Oy vaihtoi noin 450 kpl. Uusia kuluttajia kirjattiin 13 kpl.

Laaditun talousarvion mukaan vesihuoltolaitoksen talouden lähtökohtana on saavuttaa nollatulos, kun kerättävillä myyntituloilla katetaan kunnanvaltuuston vahvistaman ylijäämäpalautuksen 4 %:n tuotto peruspääomasta (5.839.858,66 €) ja poistot verkostosta ja laitteista (473.770,67 €). Tilikauden 2024 arvioitu tulos on ylijäämäinen n. 104.532,21 euroa.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vesihuoltolaitoksen organisaatiomallin muuttamista eriytetyksi taseyksiköksi on valmisteltu vuoden 2015 aikana. Päätökset muutoksista tehtiin vuoden 2016 alussa.

Vesilain muutos 22.8.2014 edellyttää että kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesi-huolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja

rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Tase ja tuloslaskelma on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Henkilöstöä vesihuoltolaitoksella on 8 henkilöä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Vesihuoltolaitoksen riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Häiriötilanteisiin varautumissuunnitelmaa on valmisteltu v. 2018 aikana ja se hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa huhtikuussa 2019. Häiriötilanteiden varautumissuunnitelman päivitys on suunniteltu toteutettavaksi vuonna 2025.

Toiminnallisena ja taloudellisen riskinä voidaan pitää myös vesikatkojen, sähkökatkojen, rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamia viemäritulvia, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä vedenottamoille ja keskuspumppaamolle sekä paineenkorotuslaitoksille varavirransyöttöpistokkeita sekä kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa. Toiminnallisia riskejä on pienennetty rakentamalla kaksi uutta vedenottoaivoa Kankaalan alueelle.

Taloudellinen riski ovat myös vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto/viemäri- vuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Vuoden 2023 aikana on saneerattu vesijohto- ja viemäriverkostoa keskustan asemakaava-alueella sekä parannettu viemäriverkoston toimivuutta rakentamalla uutta hulevesiviemärintiä. Lisäksi rakennettiin uutta vesi- ja viemäriverkostoa Vuokatin rinteiden alueella.

Tämän lisäksi kunnassa on käytössä kiinteistöjen ja laitosten päivystys työajan ulkopuolella. Varallaoloryhmään kuuluu 8 laitos-/kiinteistöhoitajaa. Varallaolojärjestelmällä pienennetään mm. vesihuollon erityistilanteissa syntyvien lisävahinkojen syntymistä ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista sekä vähennetään velvoitteita, mm. veden jakelun keskeytystilanteissa syntyviä korvausvaatimuksia.

Arvio tulevasta toiminnasta

Sotkamon vesihuoltolaitos on aloittanut vuoden 2016 alusta toiminnan eriyttynä taseyksikkönä. Aikaisemmin vesihuoltolaitos toimi teknisen toimialan osana laskennallisesti eriyttynä yksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toimielimenä on ympäristö- ja tekninen lautakunta, jossa on yksitoista jäsentä.

Vesihuoltolaitoksen toimintaan ei ole tulossa muutoksia laitoksen normaalitoiminnan suhteen. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitoksien ja yhteistyökumppanien kanssa. Kunta on tehnyt päätöksen Sotkamossa toimivien vesiosuuskuntien mahdollisuudesta liittyä kunnan vesihuoltolaitokseen.

Vesihuoltolaitos korotti taksoja vuonna 2023 maltillisesti, käyttömaksut nousivat 4 %. Perusmaksua ei korotettu. Vaikka laitoksen talous on tällä hetkellä hyvällä tasolla, tulee saneerausinvestoinnit huomioida taksassa v. 2015 laaditun saneerausvelkaraportin mukaisesti.

Henkilöstön koulutuksessa vesihuoltolaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja, ammattioppilaitosten järjestämiä koulutuksia sekä naapurivesihuoltolaitosten kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuoltolaitoksen sisäisen valvonnan periaatteet ja toiminta seuraavat kunnan toimintoja ja päätöksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arviointi

Toimintakertomusvuodelle asetetut tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti kohtuullisen hyvin. Vuoden 2023 talousarvion ja käyttösuunnitelman tavoitteet johdettiin kuntastrategian pohjalta. Varojen käyttöä ja tuloksellisuutta arvioitiin pääsääntöisesti talousarvion seurantaraportointitiedon pohjalta.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa suorittavat tilintarkastajat ja tarkastuslautakunta.

Päivittäinen valvonta

Päivittäistä toimintaa ohjataan johto- ja hallintosäännöillä, henkilöstön vastuiden ja valtuuksien määrittelyllä sekä toimenkuvien, hyväksymisvaltuuksien ja varamiesmenettelyjen määrittelyllä sekä työohjeilla. Esimiesten tehtävänä on seurata päivittäisen toiminnan lain- sekä ohjeistuksien mukaisuutta.

Talouden seuranta, rahoituksen valvonta, hyväksymisoikeudet ja investoinnit

Vesihuoltolaitos vastaa taloutensa raportoinnista. Vesihuoltoteknikko ja toimistos sihteeri tarkastavat kuukausitulokset. Talouden kehitystä ja riskejä käydään läpi tarvittaessa teknisen johtajan kanssa.

Toimintamenojen, merkittävien sopimusten ja investointien hyväksymisoikeudet on määritelty valtuuston hyväksymän hallintosäännön, johtosäännön sekä talousarviossa hyväksytyjen kunnanhallituksen, ympäristö/teknisen lautakunnan ja viranhaltijoiden toimivaltuuksien mukaisesti.

Investoinnit käsitellään valtuuston hyväksymän investointisuunnitelman mukaisessa raamissa. Investointien seuranta hoidetaan ympäristö- ja tekniselle lautakunnalle laadittavalla neljännesvuosiraportilla ja rakentamiskohteiden vastaanottotarkastuksen jälkeen laadittavalla loppuselvitysraportilla.

Riskienhallinnan järjestäminen

Vesihuoltolaitoksen riskien ja vaarojen arviointi tehtiin vuoden 2019 aikana häiriötilanteisiin varautumisen suunnittelun yhteydessä. Lisäksi riskejä ennakoidaan yhdessä terveydenvalvontaviranomaisten kanssa vuosittain päivitettävässä valvontatutkimusohjelmassa. Riskienhallintasuunnitelma (WSP, SSP) valmistui v. 2019 kesällä. Riskienhallintasuunnitelmaa on tarkoitus päivittää vuoden 2025 aikana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuu ja seuranta

Kunnanhallitus ja ympäristö/tekninen lautakunta seuraavat ja arvioivat päätöksenteon laatua, suunnitelmien toteutumista, riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuutta ja tavoitteiden saavuttamista mm. heille toimitettavan toiminnallisen ja taloudellisen raportointitiedon, esityslistojen,

pöytäkirjojen, päätösten ja suunniteltujen toimenpiteiden vaikutusten sekä riskiarviointien tulosten perusteella.

Kunnanjohtaja, johtavat viranhaltijat ja tulosalueiden ja yksiköiden esimiehet vastaavat kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja valvonnan viemisestä käytäntöön sekä säännöllisestä raportoinnista hallitukselle ja lautakunnille vähintään osavuosikatsausten ja toimintakertomuksen laadinnan yhteydessä.

Suunnitelmaa vedenlaadun parantamiseksi jatketaan tarkastelemalla, voiko veden pumppausta lisätä hyvälaatuisista kaivoista automaatiota tehostamalla ja kannattako osalle vedenottamoista asentaa raudan ja mangaanin käsittelylaitteisto. Uusi Kankaalan vedenottamo otettiin käyttöön lupaprosessin ja valvontatutkimusohjelman hyväksymisen jälkeen huhtikuussa 2023. Kankaalan vedenottoalueelle on rakennettu myös toinen vedenottokaivo syyskuussa 2023 tasaamaan vedenottoa.

Jätevesilietteen jatkokäsittelyssä ylijäämäliete toimitetaan edelleen Gasum Biotehdas Oy:lle. Sopimuksen mukaan palveluntuottaja kuljettaa lietteen käsittelypaikkaansa ja käsittelee sen lain edellyttämällä tavalla sovitulla kokonaishinnalla, joka sisältää kuljetus- ja käsittelymaksun ja perustuu lietteen kokonaismäärään. Uuden lietteen kuivausjärjestelmän (ns. ruuvikuivain) käyttöönotolla saadaan lietteen kuiva-ainespitoisuutta nostettua noin 4 prosenttiyksikköä (14 prosentista 18 prosenttiin), jolloin poiskuljetettavan lietteen määrä ja kustannukset pienenevät samassa suhteessa. Jätevedenpuhdistamon vuosittain tehtävillä pienehköillä saneeraustoimenpiteillä pyritään pitämään puhdistustaso vaatimusten mukaisena ja näin siirtämään uuden puhdistamon rakentamista (investointi n. 15 milj. €) mahdollisimman pitkälle tulevaisuuteen.

Vesi- ja viemäriverkoston kuntotilanteesta on teetetty korjausvelkatarkastelu, jonka pohjalta on laadittu saneeraussuunnitelma. Vesijohtoverkoston osalta vanhat valurautaiset putket saadaan uusittua vuoden 2025 loppuun mennessä. Viemäriverkostossa uusitaan betonisia viemäriputkia ja -kaivoja vielä seuraavien 10 vuoden aikana.

Vesiosuuskuntien toiminnan kehittämishankkeessa kunta teki päätöksen osuuskuntien liittämistä kunnan vesihuoltolaitokseen. Liittyneitä osuuskuntia on tähän mennessä 9 kpl.

5.2. Talousarvion toteutuminen

Vesi- ja viemärlaitos

Taulukon luvut sisältävät vesi- ja viemärlaitoksen sekä huleveden osuuden.

Tulosalue: Vesi- ja viemärlaitos (kp7700 - 7800)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Toimintatuotot	2 298 238	2 299 664	2 094 579	91	205 085	-8,9
Toimintakulut	-1 290 737	-1 440 289	-1 375 894	96	-64 395	6,9
Toimintakate	1 007 501	859 375	718 685	69	258 244	6,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-160 856		-158 655	-1,4	158 655	-1,4
Poistot ja arvonalentumiset	-449 017	-477 300	-473 771	99	-3 529	5,5
Tilikauden tulos	397 628	382 075	86 259	23	295 816	-78,3

Yllä olevan taulukon luvut sisältävät vesi- ja viemärlaitoksen sekä huleveden osuuden.

Vastuualueella ei ollut talousarviomuutoksia vuonna 2023.

Vastuualueen toimintakate oli arvioitua pienempi 140 690 €, sisäiset ja ulkoiset erät huomioituna. Tilikauden tulos poistojen jälkeen oli arvioitua pienempi 295 816 euroa. Tulot olivat 205 085 euroa arvioitua pienemmät ja menot olivat 64 395 euroa arvioitua pienemmät.

Vesihuoltolaitoksen (sisältää vesi- ja viemärlaitoksen sekä huleveden osuuden) tuloslaskelmassa liikeylijäämä oli 260 585,39 euroa. Peruspääoman korvaus kunnalle on (4 %) 167 381,63 euroa ja muut rahoitustuotot 8 726,97 euroa huomioituna, ylijäämä on 101 930,73 euroa.

Huleveden liikeylijäämä on -15 671,26 euroa.

Vesihuoltolaitos

Taulukon luvut sisältävät vesi- ja viemärlaitoksen, ei hulevettä.

Talous (ulkoiset erät)

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Toimintatuotot	2 127 972	2 153 764	1 906 725	89	247 039	-10,4
Toimintakulut	-1 241 930	-1 316 817	-1 328 022	101	11 205	6,9
Toimintakate	886 041	836 947	578 703	69	258 244	-34,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-160 856		-158 655	-1,4	158 655	-1,4
Poistot ja arvonalentumiset	-433 089	-460 600	-458 099	99	-5 501	5,8
Tilikauden tulos	292 097	376 347	-38 051	-10	414 398	-113

Vastualueen toimintakate oli arvioitua parempi 272 362 euroa, sisäiset ja ulkoiset erät huomioon ottaen. Tilikauden tulos poistojen jälkeen oli arvioitua parempi 118 808 euroa. Tulot olivat 312 648 euroa arvioitua suuremmat ja menot olivat 53 967 euroa arvioitua suuremmat.

Vesihuoltolaitoksen (sisältää vesi- ja viemärlaitoksen ei sisällä huleveden osuutta) tuloslaskelmassa liikeylitykseen oli 587 067,53 euroa. Peruspääoman korvaus kunnalle on (4 %) 168 232,24 euroa ja muut rahoitustuotot 7 376,69 euroa huomioon ottaen, ylijäämä on 426 211,98 euroa (ilman sisäisiä eriä).

Hulevesi

	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2023/ TA 2023, %	TP 2023/ TA 2023, €	TP 2022/ TP 2023, %
Toimintakulut	-12 656	-11 000			-11 000	
Toimintakate	-1 385	-11 000			-11 000	
Poistot ja arvonalentumiset	-15 929	-16 700	-15 671	94	-1 029	-1,60 %
Tilikauden tulos	-28 584	-27 700	-15 671	57	-12 029	82,40 %

Tunnusluvut

	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Vesihuolto käyttökustannukset, euroa/m ³ *,	1,74	1,88	2,1
- josta poistot euroa/m ³	0,61	0,54	0,8
Uusinvestoinnit, euroa/asukas	23,38	48,82	131,60
Perusparannusinvestoinnit, euroa/asukas	32,47	134,00	63,00
Johtoverkoston pituudet, m/asukas, vesijohto	24,08	25,30	25,40
Johtoverkoston pituudet, m/asukas, viemäri	12,6	14,0	15,0
käyttökustannukset jaettu arvioidulla (TA)/myydyllyä (TP) vesimäärällä	1,70 €/m ³	1,85 €/m ³	2,20 €/m ³

Laki vesihuoltolain muuttamisesta edellyttää, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään tunnuslukuja vesihuollon hintatasosta, tehokkuudesta €/m³, laadusta ja kannattavuudesta.

Tunnuslukujen ilmoittamiseen on tulossa valtakunnallinen tietojärjestelmä, joka ei ole vielä käytössä.

Vesihuollon käyttömaksut 2023

- Veden käyttömaksu: 1,54 €/m³ (alv 24 %)
  - Jäteveden käyttömaksu: 2,57 €/m³ (alv 24 %)
- Yhteensä: 4,11 €/m³ (alv 24 %)

Tehokkuus

- Laskuttamattoman veden määrä: 20 % (edellisvuonna 11,6 %.) Toimenpideraja on Vesilaitosyhdistyksen arvion mukaan 20–25 %. Laskuttamattomaan kulutukseen kuuluu mm. verkoston huuhtelut ja vesijohtojen vuodot/rikkoutumiset.
- Jätevesiverkoston vuotovedet: 40 %, vuonna 2022 28,7 %. Suositusarvot ovat 20 – 30 %. Perusparannusinvestoinnit ovat korjanneet toiminnan tulosta oikeaan suuntaan. Osittain puuttuva hulevesiviemäriverkosto sekä vanhat betoniset (vuotavat) viemäriputket ja kaivot sekä katto- ja perustusvesien johtaminen jätevesiviemäriin lisäävät tarpeettomasti vuotovesien määrää.

Investointiosan toteutuminen

Investointimäärärahaa vesihuoltorakentamiseen oli vuonna 2023 käytettävissä 2 375 000 euroa, josta on käytetty yhteensä 1.782.243 euroa, toteutuma 75 %. Toteutetut saneeraukset Itärinteen infra, Kankaalan vedenottamon koepumppaus ja tutkimukset, Jätevedenpuhdistamon saneeraus, vesimittareiden uusimien, jätevedenpumppaamoiden saneeraukset, viemäriputkisen sujutukset, Marja- ja Riistapolun vesihuolto, Sapsontien vesihuolto, talolinjojen rakentaminen, Mustolantien kevyen liikenteen väylä sekä Laurosentien vesihuolto ja Jalohaukankadun vesihuolto.

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, ml Hulevesiviemäröinti**

TULOSLASKELMA		2023	2022
		Euroa	Euroa
Liikevaihto		2 022 234,71	2 195 502,92
Valmistus omaan käyttöön		0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		62 276,48	102 734,84
Tuet ja avustukset kunnalta		10 067,85	
Materiaalit ja palvelut			
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
	Ostot tilikauden aikana	-408 363,85	-417 173,91
	Palvelujen ostot	-485 360,39	-416 591,10
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-893 724,24	-833 765,01
Henkilöstökulut			
	Palkat ja palkkiot	-339 857,82	-325 333,55
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	-59 615,37	-62 653,17
	Muut henkilösivukulut	-14 234,46	-14 670,02
Henkilöstökulut yhteensä		-413 707,65	-402 656,74
Poistot ja arvonalentumiset			
	Suunnitelman mukaiset poistot	-473 770,67	-449 017,28
	Arvonalentumiset	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-473 770,67	-449 017,28
Liiketoiminnan muut kulut			
	Avustukset	0,00	0,00
	Vuokrat	-47 345,41	-42 883,66
	Muut toimintakulut	-21 116,94	-11 431,86
Liiketoiminnan muut kulut		-68 462,35	-54 315,52
Liikelylijäämä (-alijäämä)		244 914,13	558 483,21
Rahoitustuotot ja -kulut			
	Muut rahoitustuotot	8 726,97	7 376,69
	Korvaus jäännöspääomasta	-167 381,63	-168 232,24
	Korkokulut	0,00	0,00
	Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		-158 654,66	-160 855,55
Liikelylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		86 259,47	397 627,66
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		86 259,47	397 627,66
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ, ilman sisäisiä eriä		104 932,21	424 368,23
	Sisäiset erät, sisältyvät tuloslaskelmaan		
	Sisäiset tulot	187 854,21	170 266,15
	Sisäiset menot	-47 872,29	-36 151,17

Tunnusluvut	TP 2023	TP 2022
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5,04	6,35
Voitto-%	19,56	19,33

Kunnalle ei ole maksettu korkokuluja eikä vesihuoltolaitoksella ole erillisiä lainoja. Sijoitetun pääoman tunnusluku kertoo taseyksikköön sijoitetun pääoman tuoton eli mittaa taseyksikön suhteellista kannattavuutta. Tunnusluvun vertailtavuutta taseyksikön kesken voi heikentää se, että pysyvien vastaavien kirjanpitoarvo saattaa poiketa olennaisesti käyvästä arvosta. Kunnan sijoittaman pääoman tuoton tunnusluku kertoo kunnan taseyksikön sijoittaman pääoman tuoton. Kunnan sijoittaman pääoman tuotto-% ei ole sama asia kuin korvaus peruspääomasta tai sisäinen lainankorko, koska sijoitetun pääoman tuotto-%:n laskennassa otetaan mainittujen erien lisäksi huomioon myös yli-/alijäämät sekä poistoero ja vapaaehtoiset varaukset.

Voitto tunnusluku kertoo, kuinka suuren prosentuaalisen osuuden taseyksikön yli-/alijäämä muodostaa liikevaihdosta. Jos luku on negatiivinen, toiminta on tappiollista.

KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, ilman hulevesiviemärointiä

TULOSLASKELMA	2023	2022
	Euroa	Euroa
Liikevaihto	2 022 234,71	2 195 502,92
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	62 276,48	102 734,84
Tuet ja avustukset kunnalta	10 067,85	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-408 363,85	-417 173,91
Palvelujen ostot	-485 360,39	-403 935,29
Materiaalien ja palvelujen ostot yhteensä	-893 724,24	-821 109,20
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-339 857,82	-325 333,55
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-59 615,37	-62 653,17
Muut henkilösivukulut	-14 234,46	-14 670,02
Henkilöstökulut yhteensä	-413 707,65	-402 656,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-458 099,41	-433 088,77
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-458 099,41	-433 088,77
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset	0,00	0,00
Vuokrat	-47 345,41	-42 883,66
Muut toimintakulut	-21 116,94	-11 431,86
Liiketoiminnan muut kulut	-68 462,35	-54 315,52
Liikelylijäämä (-alijäämä)	260 585,39	587 067,53
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	8 726,97	7 376,69
Korvaus jäännöspääomasta	-167 381,63	-168 232,24
Korkokulut	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-158 654,66	-160 855,55
Liikelylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	101 930,73	426 211,98
Liikelylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	101 930,73	426 211,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	101 930,73	426 211,98
Liikelylijäämä (-alijäämä), ilman sisäisiä eriä	120 603,47	452 952,55
Sisäiset erät, sisältyvät tuloslaskelmaan		
Sisäiset tulot	187 854,21	170 266,15
Sisäiset menot	-47 872,29	-36 151,17

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, HULEVESIVIEMÄRÖINTI**

TULOSLASKELMA	2023	2022
	Euroa	Euroa
Liikevaihto	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Tuet ja avustukset kunnalta		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	0,00	0,00
Palvelujen ostot	0,00	-12 655,81
Materiaalien ja palvelujen ostot yhteensä	0,00	-12 655,81
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	0,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	0,00	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 671,26	-15 928,51
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-15 671,26	-15 928,51
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset	0,00	0,00
Vuokrat	0,00	0,00
Muut toimintakulut	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-15 671,26	-28 584,32
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00
Korkokulut	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	0,00	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-15 671,26	-28 584,32
Liikeylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	-15 671,26	-28 584,32
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-15 671,26	-28 584,32
Liikeylijäämä (-alijäämä), ilman sisäisiä eriä	-15 671,26	-28 584,32
Sisäiset erät, sisältyvät tuloslaskelmaan		
Sisäiset tulot	0,00	0,00
Sisäiset menot	0,00	0,00

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, ml Hulevesiviemäröinti**

RAHOITUSLASKELMA

	2023		2022	
	Euroa		Euroa	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	244 914,13		558 483,21	
Poistot ja arvonalentumiset	-473 770,67		-449 017,28	
Rahoitustuotot ja -kulut	-158 654,66		-160 855,55	
Tulorahoituksen korjaukset				
Sisäiset tuotot	187 854,21		170 266,15	
Sisäiset kulut	-47 872,29		-36 151,17	
Toiminnan rahavirta yhteensä		-247 529,28		82 725,36
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 063 050,85		-2 055 015,79	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 310 580,13		-1 972 290,43
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	-970 041,58		166 098,39	
Korottomien velkojen muutos	475 119,67		-83 067,90	
Liittymismaksujen muutos	89 481,50	-405 440,41	120 806,08	203 836,57
Rahoituksen rahavirta		-405 440,41		203 836,57
Vaikutus kunnan kassavaroihin		-2 716 020,54		-1 768 453,86

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, ilman Hulevesiviemärointiä**

RAHOITUSLASKELMA

	2023		2022
	Euroa		Euroa
Toiminnan rahavirta			
Liikeylijäämä (-alijäämä)	260 585,39		587 067,53
Poistot ja arvonalentumiset	-458 099,41		433 088,77
Rahoitustuotot ja -kulut	-158 654,66		-160 855,55
Tulorahoituksen korjaukset			
Sisäiset tuotot	187 854,21		0,00
Sisäiset kulut	-47 872,29		0,00
Toiminnan rahavirta yhteensä		-216 186,76	859 300,75
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-2 063 050,85		-2 055 015,79
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00
		-2 279	
Toiminnan ja investointien rahavirta		237,61	-1 195 715,04
Rahoituksen rahavirta			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos	-960 447,78		174 290,13
Korottomien velkojen muutos	475 119,67		-82 046,76
Liittymismaksujen muutos	79 481,50		128 796,08
Rahoituksen rahavirta		-405 846,61	221 039,45
		-2 685	
Vaikutus kunnan kassavaroihin		084,22	-974 675,59

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, Hulevesiviemäröinti**

RAHOITUSLASKELMA

	2023		2022	
	Euroa		Euroa	
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-15 671,26		-28 584,32	
Poistot ja arvonalentumiset	15 671,26		15 928,51	
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät				
Sisäiset tuotot	0,00		0,00	
Sisäiset kulut	0,00		0,00	
Toiminnan rahavirta yhteensä		0,00		-12 655,81
Investointien rahavirta				
Investointimenot	0,00		0,00	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Toiminnan ja investointien rahavirta		0,00		-12 655,81
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	-9 593,80		8 191,74	
Korottomien velkojen muutos			1 021,14	
Liittymismaksujen muutos	10 000,00	406,20	7 990,00	17 202,88
Rahoituksen rahavirta		406,20		17 202,88
Vaikutus kunnan kassavaroihin		406,20		4 547,07

**KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETTY LIIKETOIMINTA
VESIHUOLTOLAITOS, ml Hulevesiviemärointi**

TASE	2023	2022
	Euroa	Euroa
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	0,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	0,00	0,00
Pysyvät vastaavat		
Kiinteistöjen liittymismaksut	0,00	0,00
Rakennukset	864 731,66	847 566,38
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 196 512,13	7 636 767,74
Kuljetusvälineet	7 533,94	9 913,18
Muut koneet ja kalusto	0,00	0,00
Keskeneräiset hankinnat	0,00	21 073,50
Aineelliset hyödykkeet	10 068 777,73	8 515 320,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset	621 686,08	355 425,06
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	596 867,13	299 105,73
Muut saamiset	24 818,95	56 319,33
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhdystili	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 690 463,81	8 870 745,86
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	0,00	0,00
Jäännöspääoma	5 839 858,66	4 184 540,74
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	2 503 161,38	2 105 533,72
Tilikauden yli-/alijäämä	86 259,57	397 627,66
Oma pääoma yhteensä	8 429 279,61	6 687 702,12
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	1 972 089,31	1 882 607,81
Pitkäaikainen yhteensä	1 972 089,31	1 882 607,81
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	-2 088,96	1 970,53
Ostovelat	168 399,19	160 782,06
Muut velat/Liittymismaksut ja muut ve-		
lat	58 288,24	92 459,24
Siirtovelat	64 496,42	45 224,10
Lyhytaikainen yhteensä	289 094,89	300 435,93
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 690 463,81	8 870 745,86

	TA2023	TA muutokset 2023	TA muutosten jälkeen 2023	Toteutuma 2023	TA-TOT, erotus €	TA/tot-%
VESIHUOLTOLAITOS	-1 375 000	-1 000 000	-2 375 000	-1 782 243	-592 757	75
Itärinteen infra			0		0	
menot	0	-1 000 000	-1 000 000	-956 026	-43 975	96
Kankaalan vedenottamon koe-pumppaus ja tutkimukset			0		0	
menot	-200 000		-200 000	-133 392	-66 608	67
Jätevedenpuhdistamon saneeraus			0		0	
menot	-50 000		-50 000	-61 302	11 302	123
Vesimittareiden uusiminen			0		0	
menot	-120 000		-120 000	-110 513	-9 487	92
Jätevedenpumppaamoiden saneeraukset			0		0	
menot	-60 000		-60 000	-23 440	-36 560	39
Viemäriputkien sujutukset			0		0	
menot	-80 000		-80 000	-44 445	-35 555	56
Marja- ja Riistapolun vesihuolto			0		0	
menot	-330 000		-330 000	-235 074	-94 926	71
Sapsontien vesihuolto			0		0	
menot	-260 000		-260 000	-217 780	-42 220	84
Talolinjojen rakentaminen			0		0	
menot	-50 000		-50 000	-26 186	-23 814	52
Mustolantien kevyen liikenteen väylä ja Laurosentien vesihuolto			0		0	
menot	-65 000		-65 000	-65 603	603	101
Jalohaukankadun vesihuolto			0		0	
menot	-160 000		-160 000	-152 449	-7 551	95

6 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Sotkamossa 27.3.2024

SOTKAMON KUNNANHALLITUS

Juho Lukkari

Vesa Mäkipää

Piia Määttä

Sakari Seppänen

Jani Komulainen

Riikka Huotari

Pinja Toivanen

Pia Härkönen

Hannu Korhonen

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus

Sotkamossa ____/____ 2024

Antti Kääriäinen
KPMG

7 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
10	Kassatositteet	75	Sisäiset laskut JAMIX
30	Pankkitositteet	77	SIS Web-muistiotositteet
31	Salaiset ostolaskut P2P	80	Web-muistiotosite
32	Ostolaskut P2P	81	Käsinkirjatut muistiot
34	Hyvitysten kohdistus Osre	82	Matkalaskut M2
35	Ostolaskujen maksut	83	Yleismuistiot, MYRE
40	Myren viitesuoritukset	84	Palkkatositteet
41	Myre käsintallennetut suoritukset	85	Luottotappiot
42	Intime yleislaskutus	86	Hyvitysten kohdistus Myre
44	Intime Web-laskutus hetilasku	87	Sumu-poistot
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	88	Käyttöomaisuuden luovutukset
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistus	90	Vyörytykset
49	Korkolaskut	93	SL Laskennalliset
5I	Päivähoito	95	Jaksotukset
5L	Kansalaisopisto	96	Kirjanpidon tulos
5R	Teknisen toimen laskut	97	Kirjanpidon tulos laskennallinen
5T	Vuokralaskutus	98	Sisäisenlaskennan tulos
5U	Rakennusvalvonta	99	Sisäisenlaskennan tulos laskennallinen
5X	Vesilaskut	T1	Tilinpäättösarvio
63	eMemo Payment maksut	T2	Avaustaseen muutos
65	Inworks, kirjanpitolittyä		